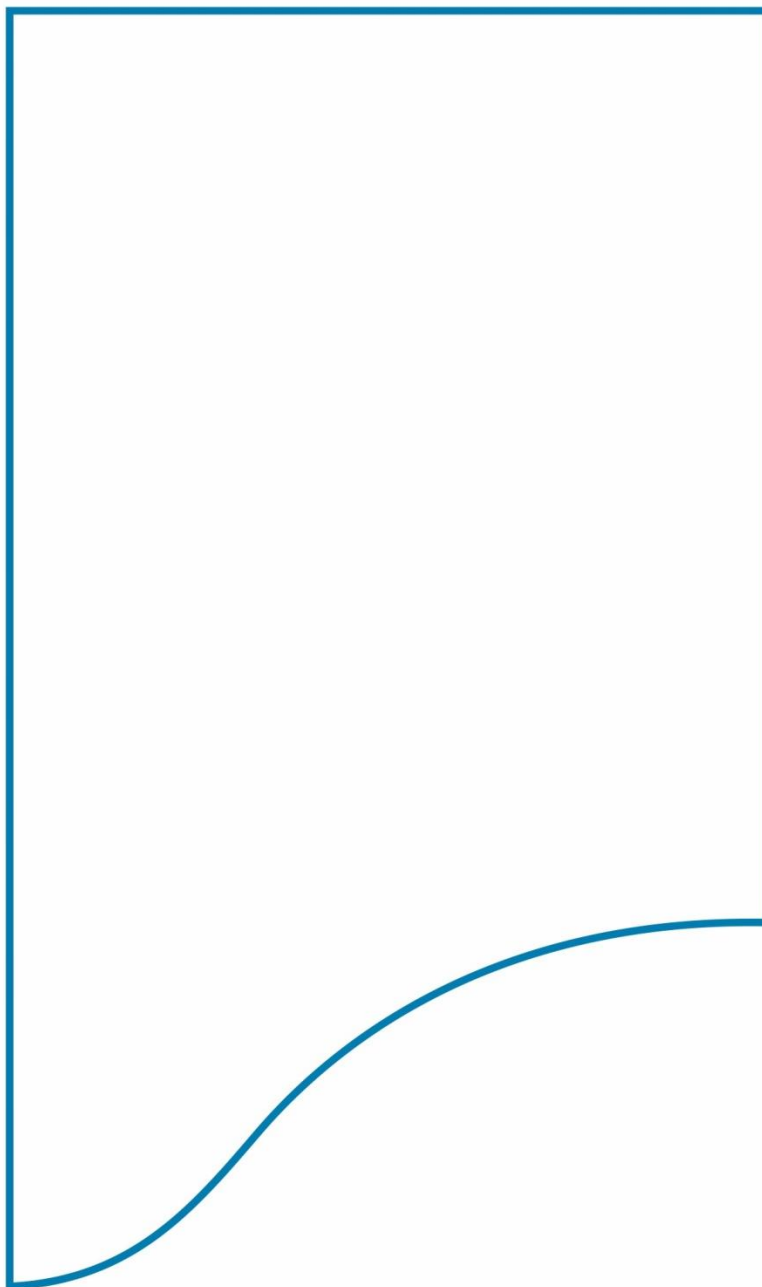

PLAN POZYSKANIA NIERUCHOMOŚCI

PROJEKT OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ W DORZECZU ODRY I WISŁY

Projekt Ochrony
Przeciwpowodziowej
w Dorzeczu Odry i Wisły

Państwowe
Gospodarstwo Wodne
Wody Polskie

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

CEB
COUNCIL OF EUROPE DEVELOPMENT BANK
BANQUE DE DEVELOPPEMENT DU CONSEIL DE L'EUROPE

PLAN POZYSKANIA NIERUCHOMOŚCI

PROJEKT OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

W DORZECZU ODRY I WISŁY

PLAN POZYSKANIA NIERUCHOMOŚCI JEST PRZYGOTOWANY DLA KONTRAKTU NA ROBOTY WDRAŻANEGO PRZEZ PAŃSTWOWE GOSPODARSTWO WODNE WODY POLSKIE - REGIONALNY ZARZĄD GOSPODARKI WODNEJ WE WROCŁAWIU.

KOMPONENT 2:

OCHRONA PRZECIWPOWODZIOWA KOTLINY KŁODZKIEJ

PODKOMPONENT 2B:

Ochrona bierna

KONTRAKT 2B.1:

Ochrona przeciwpowodziowa doliny rzeki Nysy Kłodzkiej

KONTRAKT NA ROBOTY 2B.1/1

Ochrona przeciwpowodziowa doliny rzeki Nysy Kłodzkiej

WYDANIE	DATA	AUTORZY	SPRAWDZAJĄCY	APROBATA KLIENTA	OPIS
I	27.06.2022 r.	Paulina Kupczyk – Kuriata Igor Policzekiewicz	Marek Munikowski	Akceptacja Klienta	

JEDNOSTKA WDRAŻANIA PROJEKTU:

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie reprezentowane przez
Dyrektora Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie
Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu
z siedzibą przy ul. Norwida 34, 50-950 Wrocław

DOKUMENT OPRACOWANY PRZEZ:

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu
Jednostkę Realizującą Projekt Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Odry i Wisły
Konsultant wsparcia technicznego SWECO Polska Sp. z o.o.

PROJEKT OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

W DORZECZU ODRY I WISŁY WSPÓŁFINANSOWANY PRZEZ:

Bank Światowy, Umowa pożyczki nr 8524 PL
Bank Rozwoju Rady Europy, Umowa Ramowa Pożyczki Nr LD 1866
Fundusz Spójności Unii Europejskiej (POLiŚ 2014 - 2020)
Budżet Państwa

Spis treści

1	STRESZCZENIE	6
1.1	ZASTOSOWANIE OP 4.12 W PPN.....	7
2	WYKAZ SKRÓTÓW UŻYTYCH W OPRACOWANIU	11
3	KLUCZOWE DEFINICJE	14
4	WPROWADZENIE	16
4.1	OPIS PROJEKTU	16
4.2	OPIS ZADANIA	17
4.3	OBSZAR REALIZACJI ZADANIA	21
4.3.1	PLANOWANY OBSZAR REALIZACJI ZADANIA	21
4.4	WYDANE DECYZJE ADMINISTRACYJNE.....	23
5	PODSTAWOWE ZASADY PRZYJĘTE W PPN	25
6	MINIMALIZACJA WPŁYWU	27
6.1	ODDZIAŁYWANIA SPOŁECZNE	27
6.1.1	WYSTĘPOWANIE ODDZIAŁYWAŃ ISTOTNYCH	27
6.2	DZIAŁANIA MINIMALIZUJĄCE.....	27
7	BADANIE SOCJOEKONOMICZNE	30
7.1	ŹRÓDŁA I METODYKA	30
7.1.1	UTRUDNIENIA W PRZYGOTOWANIU STUDIUM.	30
7.2	DANE SPOŁECZNO-EKONOMICZNE	31
7.2.1	CHARAKTERYSTYKA DEMOGRAFICZNO-EKONOMICZNA.....	31
7.2.2	RÓWNOŚĆ PŁCI	35
7.2.3	UŻYTKOWANIE TERENU	36
7.2.4	DOJAZD I KOMUNIKACJA.....	37
7.2.5	INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	38
7.2.6	OBIEKTY KULTUROWE I HISTORYCZNE	39
7.2.7	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I STRUKTURY ZLOKALIZOWANE NA NIERUCHOMOŚCIACH	42
7.2.8	ZASOBY NATURALNE	43
7.3	PODSUMOWANIE BADAŃ SOCJOEKONOMICZNYCH	43
7.4	POTRZEBA AKTUALIZACJI BADAŃ SOCJOEKONOMICZNYCH	46
8	OBOWIAZUJĄCE PRZEPISY PRAWA I METODYKI WYCENY.....	47
8.1	OBOWIAZKI WYNIKAJĄCE Z POLITYKI OP 4.12	47
8.2	WYMAGANIA PRAWA POLSKIEGO	48
8.2.1	POZYSKIWANIE NIERUCHOMOŚCI NA PODSTAWIE SPECUSTAWY POWODZIOWEJ	48
8.2.2	USTANAWIANIE TRWAŁYCH OGRANICZEŃ W GOSPODAROWANIU NIERUCHOMOŚCIAMI NA PODSTAWIE SPECUSTAWY POWODZIOWEJ.....	49
8.2.3	ZAJĘCIA CZASOWE NIERUCHOMOŚCI NA PODSTAWIE SPECUSTAWY POWODZIOWEJ	50
8.2.4	PROCEDURY SPECJALNE	51
8.2.5	WYKUP „RESZTÓWEK”	51
8.2.6	DOPLATY UE	52

8.3 PRZYJĘTE MECHANIZMY POZYSKIWANIA PRAW DO REALIZACJI PRAC NA NIERUCHOMOŚCIACH	53
8.3.1. ZAJĘCIA STAŁE	53
8.3.2. PRZEBUDOWA INFRASTRUKTURY	56
8.3.3. ZAJĘCIA CZASOWE	56
8.3.4. INSTRUMENTY KORYGUJĄCE RÓŻNICE MIĘDZY OP 4.12 A PRAWEM POLSKIM	57
8.4 ZASADY WYCENY	59
8.4.1 USTALENIE WYSOKOŚCI ODSZKODOWANIA	61
8.4.2 WYCENA OBIEKTÓW NIEZWIĄZANYCH TRWALE Z NIERUCHOMOŚCIĄ	61
8.4.3 WYCENA NASADZEŃ I ZASIEWÓW	61
8.4.4 WYCENA POZOSTAŁYCH SKŁADNIKÓW MAJĄTKU	62
9 KRYTERIA KWALIFIKOWALNOŚCI I KATALOG OSÓB UPRAWNIONYCH	63
9.1 KRYTERIA KWALIFIKOWALNOŚCI	63
9.2 KATALOG OSÓB UPRAWNIONYCH	63
9.3 MATRYCA KWALIFIKOWALNOŚCI	67
10 KONSULTACJE SPOŁECZNE I UDZIAŁ SPOŁECZEŃSTWA	70
10.1 PODSUMOWANIE WCZEŚNIEJSZEGO ZAANGAŻOWANIA INTERESARIUSZY PODKOMPONENTU 2B	70
10.2 IDENTYFIKACJA INTERESARIUSZY PODKOMPONENTU 2B	71
10.3 PRZYGOTOWANIE KONSULTACJI	73
10.3.1 ZESPÓŁ KONSULTACYJNY	73
10.3.2 DOKUMENTOWANIE PROCESU KONSULTACJI	73
10.3.3 CELE PROCESU KONSULTACJI	73
10.3.4 ZASADY KONSULTACJI SPOŁECZNYCH	74
10.3.5 PROPOZYCJA DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z PROWADZENIEM KONSULTACJI SPOŁECZNYCH	75
10.4 NEGOCJACJE	78
11 MECHANIZM ZARZĄDZANIA SKARGAMI	79
11.1 OGÓLNY MECHANIZM ZARZĄDZANIA SKARGAMI I WNIOSKAMI	79
11.2 SZCZEGÓLNE MECHANIZMY ZARZĄDZANIA SKARGAMI I WNIOSKAMI	80
11.3 MECHANIZM ZGŁASZANIA SKARG I WNIOSKÓW DOT. REALIZACJI KONTRAKTU NA ROBOTY	83
11.3.1 MIEJSCA WNOSENIA SKARG I WNIOSKÓW	83
11.3.2 TERMINY ROZPATRYWANIA SKARG I WNIOSKÓW	84
11.3.3 OSOBY ODPOWIEDZIALNE ZA ROZPATRYWANIE SKARG I WNIOSKÓW	84
11.3.4 AUDYTY I NIEZALEŻNY MECHANIZM ODWOŁAWCZY	84
11.4 POLITYKA OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH STOSOWANA NA PROJEKCIE	84
11.4.1 KTO JEST ADMINISTRATOREM DANYCH OSOBOWYCH	85
11.4.2 DANE KONTAKTOWE DO INSPEKTORA DANYCH OSOBOWYCH	85
11.4.3 PODSTAWA PRAWNA PRZETWARZANIA	85
11.4.4 JAKIE DANE OSOBOWE MOGĄ BYĆ ZBIERANE I W JAKIM CELU	85
11.4.5 JAKIE DANE OSOBOWE ZOSTAŁY POZYSKANE W SPOSÓB INNY NIŻ OD OSOBY, KTÓREJ DOTYCZĄ I Z JAKIEGO ŹRÓDŁA/ŹRÓDEŁ	86
11.4.6 KOMU DANE OSOBOWE MOGĄ BYĆ UDOSTĘPNIONE	86
11.4.7 JAKIE PRAWA MA OSOBA, KTÓREJ DANE DOTYCZĄ	86
11.4.8 KONTAKT DO ORGANU NADZORCZEGO, DO KTÓREGO MOŻNA WNIĘŚ SKARGĘ	87
11.4.9 KONTAKT W PGW WP RZGW WE WROCŁAWIU W SPRAWACH ZWIĄZANYCH Z POLITYKĄ PRYWATNOŚCI	87
11.4.10 OKRES, PRZEZ KTÓRY DANE OSOBOWE BĘDĄ PRZECHOWYWANE	87

12	STRUKTURA INSTYTUCJONALNA ORAZ ZESPÓŁ REALIZACYJNY	88
13	MONITOROWANIE I OCENA	92
14	KOSZTY I BUDŻET	95
15	HARMONOGRAM IMPLEMENTACJI PPN	97
16	ZAŁĄCZNIKI	100
16.1	TABELA – ZESTAWIENIE NIERUCHOMOŚCI, WŁAŚCICIELI I ODDZIAŁYWAŃ.....	100
16.2	HARMONOGRAM IMPLEMENTACJI RAP	100
16.3	MAPY Z ZAKRESEM INWESTYCJI.....	100
16.4	BADANIE SOCJOEKONOMICZNE.....	100
16.5	FORMULARZ SKŁADANIA SKARG DO KONSULTANTA (NA BAZIE WYTYCZNYCH BŚ)	100
16.6	RAPORT Z PRZEPROWADZONEJ DYSKUSJI PUBLICZNEJ NAD PROJEKTEM PPN	100
16.7	UMOWA UDOSTĘPNIENIA NIERUCHOMOŚCI NA POTRZEBY CZASOWEGO ZAJĘCIA TERENU	100

1 Streszczenie

W niniejszym opracowaniu przedstawiono Plan Pozyskania Nieruchomości (PPN) dla Kontraktu 2B.1/1: *Ochrona przeciwpowodziowa doliny rzeki Nysy Kłodzkiej*, realizowanego w ramach Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Odry i Wisły realizowanego jako jeden z elementów inwestycyjnych Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Odry i Wisły (POPDOWN).

Zadanie 2B.1/1 Ochrona przeciwpowodziowa doliny rzeki Nysy Kłodzkiej stanowi część Podkomponentu 2B – Ochrona bierna, obejmującego łącznie doliny czterech rzek: Ścinawki, Nysy Kłodzkiej, Białej Łądeckiej wraz z Morawką oraz Bystrzycy Dusznickiej wraz z Kamiennym Potokiem.

Zadanie 2B.1/1 składa się z 4 obiektów:

- Zadanie 2B.1/1 Ochrona przeciwpowodziowa doliny rzeki Nysy Kłodzkiej – Obiekt Kłodzko.
- Zadanie 2B.1/1 Ochrona przeciwpowodziowa doliny rzeki Nysy Kłodzkiej – Obiekt Bystrzyca Kłodzka.
- Zadanie 2B.1/1 Ochrona przeciwpowodziowa doliny rzeki Nysy Kłodzkiej – Obiekt Długopole-Zdrój
- Zadanie 2B.1/1 Ochrona przeciwpowodziowa doliny rzeki Nysy Kłodzkiej – Obiekt Międzyzylesie.

Naczelną zasadą przyjętą przy projektowaniu Inwestycji jest zapewnienie minimalizacji, a w miarę możliwości uniknięcia dokonywania stałych zajęć nieruchomości. Tam, gdzie nie da się uniknąć dokonywania stałych zajęć, zastosowanie znajdą procedury i wymagania określone w niniejszym PPN, a dotyczące minimalizowania wpływu zajęć nieruchomości na zainteresowane strony. Proces pozyskiwania nieruchomości będzie ściśle powiązany z harmonogramem realizacji Zadania tak, aby osoby wyłączone uzyskały rekompensatę przed fizycznym zajęciem należących do nich nieruchomości.

Samo pozyskanie nieruchomości i ich wycena nastąpią z poszanowaniem zasad zawartych w następujących aktach prawnych:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78 poz. 483 z późn. zm.),
- Ustawa kodeks cywilny z dnia 23 kwietnia 1964 r. (tekst jedn. Dz. U. z 2020, poz. 1740 z późn. zm.), dalej jako k.c.,
- Ustawa z dnia 8 lipca 2010 r. o szczególnych zasadach przygotowania do realizacji inwestycji w zakresie budowli przeciwpowodziowych (tekst jedn. Dz. U. z 2021 r. poz. 933), dalej jako specustawa przeciwpowodziowa,
- Ustawa o gospodarce nieruchomościami z dnia 21 sierpnia 1997 r. (tekst jedn. Dz. U. z 2021 r. poz. 1889 z późn. zm.), dalej jako u.g.n.

Wszystkie zajęcia nieruchomości będą realizowane zgodnie z procedurami określonymi polityce operacyjnej Banku OP 4.12 Przymusowe Przesiedlenia.

1.1 ZASTOSOWANIE OP 4.12 w PPN

W poniższej tabeli przedstawiono podsumowanie zgodności niniejszego PPN z wymaganiami BŚ:

Pkt	OP 4.12	PPN	Uwagi
2 (a)	Przymusowe przesiedlenia należy ograniczać tam, gdzie to możliwe lub minimalizować, analizując wszystkie wykonalne alternatywne rozwiązania projektowe.	Wymogi uwzględnione w rozdziale 5, 6 i 7.	W toku prac projektowych w sposób istotny ograniczono zakres zajęć trwałych oraz trwałych ograniczeń. Zajęciom/TO podlegają będą jedynie niewielkie powierzchnie działek, o znikomym znaczeniu ekonomicznym (zob. w tym zakresie rozdział 6 i 7). Zajęcia czasowe dokonywane będą na możliwie najkrótsze okresy niezbędne do przeprowadzenia prac budowlanych.
3.	OP 4.12 obejmuje zarówno bezpośrednie skutki ekonomiczne i społeczne wywołane realizacją Zadania, a spowodowane przez przymusowe zajęcia nieruchomości i skutkujące: (a) przesiedleniem fizycznym lub utratą schronienia, (ii) utratą dóbr albo dostępu do dóbr, (iii) utratą źródeł utrzymania, niezależnie od tego, czy PAP musi przenieść się w inne miejsce.	Wymogi uwzględnione w rozdziale 5, 6, 7, 9 PPN.	W trakcie badania socjoekonomicznego zidentyfikowano skutki ekonomiczne i społeczne spowodowane przez przymusowe zajęcia nieruchomości. Nie zidentyfikowano przesiedleń fizycznych, utraty schronienia i utraty źródeł utrzymania. Jako utratę dóbr albo dostępu do dóbr potraktowano zajęcia stałe i czasowe nieruchomości oraz trwałe ograniczenia, a także skutki ekonomiczne z nich wynikające.
6	Punkt wymaga przygotowania planu przesiedleń, uwzględniającego następujące kwestie: (a) zapewnienie, że przesiedlane osoby zostały poinformowane o dostępnych opcjach i prawach odnoszących się do przesiedlenia, skonsultowane co do tych opcji i dostępnych, technicznie i ekonomicznie efektywnych alternatyw dla przesiedlenia, a także otrzymały niezwłoczną i efektywną kompensację w wysokości równej wartości odtworzeniowej utraconych dóbr,	Wymogi uwzględnione w rozdziale 8, 9. Zadanie nie skutkuje przesiedleniami fizycznymi i ekonomicznymi.	PPN został przygotowany zgodnie z wymaganiami OP 4.12. Ponieważ nie przewiduje się przesiedleń fizycznych i ekonomicznych, w PPN przewidziano odpowiednią i efektywną kompensację zgodnie z wymaganiami OP 4.12. Zasady wyceny zawiera rozdział 8. Natomiast mechanizm wypłaty odszkodowania jest ściśle skorelowany z mechanizmem pozyskiwania praw do nieruchomości i został opisany w rozdziale 8.
7	Punkt odnosi się do utraty dostępu do prawnie wyznaczonych obszarów chronionych.	Nie dotyczy; Zadanie nie przewiduje utraty dostępu do prawnie wyznaczonych	

		obszarów chronionych.	
8.	Szczególną uwagę należy zwracać na potrzeby grup szczególnie wrażliwych/narażonych.	Uwzględniono w rozdziale 7 oraz 9.	W trakcie prac and studium socjoekonomicznym nie zidentyfikowano osób należących do grup szczególnie wrażliwych/narażonych. Z uwagi na możliwość ujawnienia się takich osób w toku realizacji Zadania (spowodowanej np. zmianą statusu ekonomicznego lub faktycznego danej osoby lub grupy osób) w rozdziale 9 pozostawiono zapisy odnoszące się do grup szczególnie wrażliwych/narażonych.
9.	Punkt odnosi się do wysiedleń ludności rdzennej.	Nie ma zastosowania.	W obszarze realizacji Zadania nie występuje ludność rdzenna.
10.	Zajęcie nieruchomości i dóbr z nią związanych może nastąpić dopiero po wypłacie odszkodowania.	Uwzględniono w rozdziale 5 i 8.	Jest to podstawowa zasada przyjęta w PPN. Procedury ustalenia odszkodowania w Polsce są długotrwałe. Może to wpłynąć negatywnie na harmonogram realizacji inwestycji i na możliwość realizacji inwestycji w ogóle. W związku z tym przyjęto specjalną procedurę zaradczą, przeciwdziałającą skutkom długotrwałych podstępowań odszkodowawczych. Przyjęto, iż oczywiście należna część odszkodowania (uznana za bezspornie należną przez PAP i przez Inwestora na podstawie ekspertyzy biegłego rzeczoznawcy) zostanie wypłacona jeszcze przed rozpoczęciem realizacji inwestycji i przed wydaniem przez Wojewodę (organ I instancji) decyzji ustalającej wysokość odszkodowania.
11.	Pierwszeństwo powinno być przyznane odszkodowaniu na zasadzie „ziemia za ziemię”. Jeżeli odszkodowanie w tej formie nie jest preferowaną opcją, odszkodowanie powinno zostać wypłacone w gotówce. W przypadku przesiedlenia fizycznego/ekonomicznego taka wypłata powinna zostać uzupełniona o dodatkowe środki przewidziane w tym punkcie.	Uwzględniono w rozdziale 5.	Wywłaszczeniom podlegały będą jedynie niewielkie części nieruchomości, nie stanowiące źródeł przychodu społeczności lokalnej.
12.	Odszkodowanie pieniężne jest adekwatne jeżeli przychód nie jest oparty na ziemi.		
13.	Punkt dotyczy postępowania w przypadku przesiedleń fizycznych.	Nie ma zastosowania.	Nie wystąpią przesiedlenia fizyczne.
14.	Po stwierdzeniu potrzeby przymusowego przesiedlenia w ramach projektu pożyczkobiorca przeprowadza spis w celu zidentyfikowania osób, na które projekt będzie miał wpływ (zob.	Częściowe zastosowanie. Uwzględniono w rozdziale 7, 9 i 10.	W związku z realizacją Zadania nie wystąpią przesiedlenia fizyczne i ekonomiczne. Wstępny spis został przeprowadzony na potrzeby przygotowania badania socjoekonomicznego i znajduje się w odpowiednim załączniku (spis

	załącznik A ust. 6 lit. a)), w celu ustalenia, kto będzie kwalifikował się do pomocy oraz zniechęcenia do napływu osób niekwalifikujących się do pomocy. Pożyczkobiorca opracowuje również satysfakcjonującą Bank procedurę ustalania kryteriów, według których przesiedleńcom przysługuje odszkodowanie i pomoc w przesiedleniu. Procedura zawiera postanowienia dotyczące konstruktywnych konsultacji z zainteresowanymi osobami i społecznościami, władzami lokalnymi oraz, w stosownych przypadkach, organizacjami pozarządowymi (NGO) oraz określa mechanizmy składania skarg.		nieruchomości). Cut-off date została, zgodnie z przepisami polskimi, ustalona na datę wydania decyzji PNRI. Konsultacje społeczne z zainteresowanymi osobami zostały rozpoczęte jeszcze przed przystąpieniem do prac nad PPN i są prowadzone zgodnie z zasadami przyjętymi w rozdziale 10.
15	W punkcie określone zostały kryteria kwalifikowalności.	Uwzględniono w rozdziale 9.	Kryteria i zasady kwalifikowalności uwzględniają wszystkie grupy osób wskazanych w OP 4.12. Jednakże w toku badań socjoekonomicznych ustalono, że na obszarze realizacji Zadania występuje jedynie grupa osób posiadających formalne prawa do nieruchomości.
16	W punkcie określone zostały zasady ustalania kompensacji dla poszczególnych grup osób, w zależności od ich tytułu do nieruchomości.		
18	W punkcie wskazano, że za przygotowanie, implementację i monitoring planu przesiedleń odpowiada Pożyczkobiorca. PPN powinien prezentować strategię osiągnięcia celów OP 4.12 i uwzględniać wszystkie aspekty proponowanych przesiedleń.	Uwzględniono w dokumencie PPN.	PPN zawiera wszystkie elementy adekwatne dla tego dokumentu i wymagane w Aneksie A do OP 4.12. Przygotowując PPN JRP kierowała się celami OP 4.12. Zostały one wskazane w rozdziale 5 PPN i odzwierciedlają one wymagania wynikające z OP 4.12. Uwzględniono również najlepsze praktyki oraz wymagania zawarte w „Involuntary resettlement sourcebook. Planning and implementation in development projects”. Zakres PPN został dopasowany do stopnia skomplikowania projektu. Jest to projekt o znikomym negatywnym oddziaływaniu społecznym, ale realizowany w obszarze szczególnej wrażliwości społecznej, jakim jest Kotlina Kłodzka. Dodatkowym problemem mogą być zajęcia niewielkiej liczby działek i związane z tym zagadnienia formalno-prawne (np. związane ze współwłasnością gruntów należących do wspólnot mieszkaniowych, gdzie na niewielkich, sięgających 7 m ² działkach może być kilkunastu współwłaścicieli). Z tych względów w PPN szczególny nacisk położono na mechanizmy związane z prowadzeniem konsultacji społecznych
19	Planowanie przesiedleń powinno uwzględniać wczesny screening, scoping kluczowych kwestii, wybór instrumentów przesiedlenia i informacje wymagane dla przygotowania planu przesiedleń. Zakres i stopień wymaganych informacji jest zróżnicowany w zależności od natężenia oraz kompleksowości przesiedlenia. Osoby, które mają zostać przesiedlone fizycznie powinny zostać poinformowane na najwcześniejszym możliwym etapie, tak aby umożliwić im wyrażenie opinii i wzięcie tych opinii pod uwagę.		

			oraz odpowiednio wczesne konsultacje ze społecznością lokalną. Projekt budowlany został przygotowany tak, aby tak dalece, jak to tylko możliwe zmniejszyć liczbę stałych zajęć nieruchomości.
20	Pożyczkobiorca jest odpowiedzialny za odpowiedni monitoring i ewaluację realizacji PPN.	Uwzględniono w rozdziale 13.	W rozdziale 13 zamieszczono opis procedury monitoringu implementacji PPN, która pozwoli na adekwatne zarządzanie wdrażaniem PPN.

2 Wykaz skrótów użytych w opracowaniu

ARiMR	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
AP	Zainteresowana społeczność (ang. <i>Affected Population</i>)
Bank Światowy	Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju
BKP	Biuro Koordynacji Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej Dorzecza Odry i Wisły (POPDOW)
BŚ	Patrz <i>Bank Światowy</i>
GDOŚ	Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska
GIS	System Informacji Geograficznej (ang. <i>Geographic Information System</i>) – system informacji o terenie składający się z bazy danych o terenie dotyczącej określonego obszaru oraz procedur i technik dla systematycznego zbierania, aktualizacji i udostępniania danych.
GUS	Główny Urząd Statystyczny
JRP	Jednostka Realizująca Projekt powołana w ramach JRP odrębna komórka organizacyjna odpowiedzialna za realizację Kontraktu/Inwestycji
Inwestor	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie - Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu
Inżynier	Patrz <i>Konsultant</i>
Konsultant	Konsultant dla Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu
k.c.	Ustawa kodeks cywilny z dnia 23 kwietnia 1964 r. (tekst jedn. Dz. U. z 2020, poz. 1740 z późn. zm.)
KOWR	Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa
k.p.a.	Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz. U. z 2021 r. poz. 735 z późn. zm.)
LARPF lub RPF	Ramowy Plan Pozyskania Nieruchomości i Przesiedleń (<i>Land Acquisition and Resettlement Policy Framework</i>)
MaxPP	Maksymalny poziom piętrzenia
MPZP	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego
NBP	Narodowy Bank Polski

NGO	Organizacja pozarządowa (<i>Nongovernmental Organization</i>)
NSA	Naczelny Sąd Administracyjny
OPDOW	Ochrona Przeciwpowodziowa w Dorzeczu Odry i Wisły
OOŚ	Ocena oddziaływania na środowisko
OP 4.12	Oznaczenie dokumentu zawierającego zasady przeprowadzania przymusowych przesiedleń wymagane przy dofinansowaniu Zadania pożyczką Banku Światowego: Polityka Operacyjna 4.12 – Przymusowe Przesiedlenia.
PAP	Osoba(-y) dotknięta(-e) skutkami realizacji Projektu (<i>Project Affected Person(s)</i>)
PNRI	Pozwolenie na realizację inwestycji
POPDOW	Projekt Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Odry i Wisły
PPN	Plan Pozyskania Nieruchomości
Projekt	Patrz <i>POPDOW</i>
Rzeczoznawca majątkowy/biegły	Osoba fizyczna posiadająca państwowe uprawnienia zawodowe w zakresie szacowania nieruchomości
RDOŚ	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
RZGW WR	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu
Specustawa przeciwpowodziowa	Ustawa z dnia 8 lipca 2010 r. o szczególnych zasadach przygotowania do realizacji inwestycji w zakresie budowli przeciwpowodziowych (tekst jedn. Dz. U. z 2021 r. poz. 933)
TO	Trwałe ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości
UE	Unia Europejska
u.g.n.	Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jedn. Dz. U. z 2021 r. poz. 1889 z późn. zm.)
u.r.o.d.	Ustawa z dnia 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych (tekst jedn. 2021, poz. 1073 z późn. zm.)
WSA	Wojewódzki Sąd Administracyjny
Wykonawca	Przedsiębiorca albo konsorcjum przedsiębiorców realizujące Kontrakt na roboty 2B.1/1 Ochrona przeciwpowodziowa doliny rzeki Nysy Kłodzkiej.

PLAN POZYSKANIA NIERUCHOMOŚCI

DLA KONTRAKTU 2B.1, KONTRAKT NA ROBOTY 2B.1/1

Zadanie	<i>2B.1/1 Ochrona przeciwpowodziowa doliny rzeki Nysy Kłodzkiej.</i>
Zamawiający	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu

3 Kluczowe definicje

Następujące kluczowe definicje są stosowane w niniejszym dokumencie:

Cena nieruchomości – wynegocjowana z właścicielem nieruchomości kwota należna właścicielowi za daną nieruchomość lub część nieruchomości oparta o określoną przez uprawnionego rzeczoznawcę majątkowego wartość nieruchomości.

Data końcowa – data graniczna, po której nowy nabywca danej działki/struktur nie będzie uprawniony do kompensacji, ani do innych form pomocy w związku z przesiedleniami. Za taką datę graniczną uznaje się dzień, w którym została wydana decyzja PNRI. Za nowego nabywcę na potrzeby niniejszej definicji nie uważa się spadkobierców właściciela nieruchomości.

Ekonomiczne przesiedlenie – utrata korzyści, przychodów lub środków utrzymania wynikająca z wykupu gruntów albo utrudnień w dostępie (do ziemi, wody lub lasu) powstająca w efekcie budowy lub eksploatacji projektowanych obiektów lub powiązanych z nimi urządzeń.

Grupy wymagające udzielenia szczególnej pomocy – ludzie, którzy z powodu: płci, przynależności do grupy etnicznej, wieku, niepełnosprawności umysłowej lub fizycznej, trudnej sytuacji materialnej lub pozycji społecznej są bardziej narażeni na negatywne skutki przesiedleń niż inne grupy i którzy mogą mieć ograniczoną możliwość zgłoszenia roszczeń lub skorzystania z pomocy przy przesiedleniu lub też skorzystania z możliwości udziału w korzyściach związanych z inwestycją.

Koszt przesiedlenia – zakres odszkodowania za utracone dobra/nieruchomości obejmujący rynkową wartość dóbr/nieruchomości oraz koszty przeprowadzenia przesiedlenia.

Odszkodowanie – płacone w środkach pieniężnych lub w formie nieruchomości zamiennej za nieruchomości, które zostały nabyte lub na które oddziałuje Projekt. Odszkodowanie jest wypłacane w czasie, kiedy nieruchomość musi zostać przekazana przez właściciela inwestorowi. Zgodnie z polskim prawem w tym zakresie odszkodowanie może być wypłacane od momentu, gdy decyzja wywłaszczeniowa, co do zasady, staje się ostateczna i we wszystkich przypadkach przed przejęciem nieruchomości i zajęciem ich na cele budowlane.

OP 4.12 Przymusowe przesiedlenia – Polityka Operacyjna zawierająca główne zasady i procedury będące podstawą podejścia MBOiR do przymusowych przesiedleń związanych z projektami inwestycyjnymi.

Osoba dotknięta skutkami realizacji projektu – to każda osoba, która w wyniku realizacji projektu, traci prawo do własności lub dotyka ją utrata innych korzyści związanych z posiadaną zabudowaną infrastrukturą (mieszkalną, rolniczą lub hodowlaną), utrata rocznych lub wieloletnich zbiorów i płodów lub innych powiązanych lub ruchomych aktywów, w całości lub częściowo, trwale lub okresowo.

Przymusowe przesiedlenia – przesiedlenie jest przymusowe, kiedy jest przeprowadzane bez zgody osoby przesiedlanej (wbrew jej woli) lub w wyniku udzielenia zgody pod przymusem (bez możliwości wyrażenia sprzeciwu na przesiedlenie) np. przez wywłaszczenie.

Wywłaszczenie - polega na pozbawieniu lub ograniczeniu służącego określonej osobie prawa rzeczowego do oznaczonej nieruchomości na mocy indywidualnego aktu prawnego.

Zakup/dobrowolna sprzedaż – transakcja odpłatnego nabycia prawa do nieruchomości od jej właściciela/władającego za zaakceptowaną przez obie strony cenę wówczas gdy właściciel ma możliwość odmówienia tej transakcji. Jeśli projekt ucieka się do wyłączenia wówczas zakup nie jest uważany za dobrowolny (tj. chętny kupujący/chętny sprzedawca).

Wartość odtworzeniowa – odszkodowanie za utratę aktywów na podstawie ich wartości odtworzeniowej/rynkowej powiększonej o wszelkie koszty transakcji (na przykład podatki i opłaty rejestracyjne), której celem jest kompensacja na tyle skuteczna by zastąpić aktywa dotknięte realizacją Projektu (wartość odtworzeniowa). Wartość odtworzeniowa to kwota potrzebna do zastąpienia utraconych aktywów bez uwzględniania amortyzacji aktywów wynikającej z wieku, stanu lub innego czynnika związanego z aktywami.

Ramowy dokument dotyczący Przesiedleń i Pozyskania Nieruchomości (LARPF) – dokument zatwierdzony przez Bank Światowy, w oparciu o który jest opracowywany niniejszy Plan Pozyskania Nieruchomości. W oparciu o LARPF zostały określone formalne ramy projektu w zakresie zajęć nieruchomości.

* Wszystkie zajęcia nieruchomości, zarówno stałe, jak i czasowe będą realizowane zgodnie z procedurami określonymi w prawie polskim, polityce operacyjnej Banku OP 4.12. i LARPF.

4 Wprowadzenie

4.1 OPIS PROJEKTU

Niniejszy dokument stanowi Plan Pozyskiwania Nieruchomości dla *Zadania 2B.1/1 Ochrona przeciwpowodziowa doliny rzeki Nysy Kłodzkiej* realizowane w ramach Komponentu 2: Ochrona przed powodzią Kotliny Kłodzkiej Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Odry i Wisły. Projekt Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Odry i Wisły (POPDOW), jest realizowany przy pomocy międzynarodowych instytucji finansowych, w tym Międzynarodowego Banku Odbudowy i Rozwoju (nazywanego również Bankiem Światowym) oraz Banku Rozwoju Rady Europy, jak również przy wsparciu środków z Funduszu Spójności oraz budżetu państwa.

Celem Projektu OPDOW jest poprawa ochrony przed powodzią dla osób mieszkających w wybranych obszarach dorzecza Odry i dorzecza górnej Wisły oraz wzmocnienie zdolności instytucjonalnych administracji publicznej do bardziej skutecznego ograniczania skutków powodzi. W wyniku realizacji Projektu powstanie infrastruktura zarządzania powodziowego wraz z powiązanymi z nią środkami technicznymi w trzech wyodrębnionych obszarach Polski: (i) dorzecze Środkowej i Dolnej Odry; (ii) Kotlina Kłodzka (dorzecze Nysy Kłodzkiej); oraz (iii) dorzecze Górnej Wisły.

W zakresie dokonywania zajęć nieruchomości formalne ramy Projektu określa Ramowy Plan Pozyskiwania Nieruchomości i Przesiedleń dostępny pod adresem internetowym: <https://odrapcu.pl/projekt-opdow/popdow-dokumenty/>

Zakres ochrony przed powodzią Kotliny Kłodzkiej obejmuje zabezpieczenie przeciwpowodziowe jej mieszkańców (około 234 tys. osób) i obszarów zabudowanych o łącznej powierzchni około 497 ha. Zagrożenie przeciwpowodziowe Kotliny Kłodzkiej wynika przede wszystkim z niewystarczającej przepustowości koryt rzek i potoków oraz obiektów komunikacyjnych, zbyt małej ilości zbiorników przeciwpowodziowych, niewystarczającej ilości i wysokości obwałowań. Do tego dochodzi zły stan techniczny istniejących obiektów przeciwpowodziowych nie zapewniający ochrony powodziowej mieszkańcom terenów nadbrzeżnych. Zakres prac związanych z ochroną przeciwpowodziową Kotliny Kłodzkiej obejmuje podjęcie działań zarówno w ramach obrony czynnej - podkomponent 2A, jak i w ramach ochrony biernej - podkomponent 2B.

Do działań realizowanych w ramach Komponentu 2: Kotlina Kłodzka o największym potencjale oddziaływania na zainteresowaną społeczność (ang. Affected Population - AP) należy zaliczyć działania polegające na budowie wałów, modernizacją wałów oraz rozbiórka budowli. Wystąpić mogą oddziaływania na możliwość prowadzenia działalności gospodarczej (na terenach miejskich) lub rolniczej (na terenach wiejskich).

Podkomponent 2B - Ochrona bierna

Zakres ochrony biernej obejmuje zabezpieczenie przeciwpowodziowe terenów położonych wzdłuż czterech głównych rzek Kotliny Kłodzkiej: Nysy Kłodzkiej, Białej Łądeckiej z głównym lewobrzeżnym dopływem rzeką Morawką oraz Bystrzycy Dusznickiej z głównym lewobrzeżnym dopływem rzeką Kamienny Potok.

Ochrona bierna obejmuje: przebudowę i remont istniejących ubezpieczeń brzegowych oraz zwiększenie przepustowości koryt rzek i potoków, budowę nowych lub przebudowę istniejących obwałowań i murów ochronnych, zwiększenie przepustowości istniejących jazów i stopni regulacyjnych, zwiększenie przepustowości istniejących budowli mostowych i kładek.

4.2 OPIS ZADANIA

Inwestorem Zadania jest Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, który przy pozyskiwaniu nieruchomości niezbędnych na cele realizacji Zadania działa w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa.

Planowane działania stanowią pierwszy etap ograniczenia strat powodziowych, a zakresem obejmują odtworzenie funkcjonalności zabudowy regulacyjnej i dostosowanie jej do warunków przejścia tzw. wody brzegowej, mieszczącej się w istniejącym korycie rzeki.

W ramach rozwiązań projektowych planuje się głównie prace o charakterze remontowym i odtworzeniowym, które mają na celu poprawę stanu technicznego istniejącej zabudowy regulacyjnej koryta oraz utrwalenie przebiegu koryta. Rozwiązania projektowe określono przy zastosowaniu typowych rodzajów ubezpieczeń dla terenów rzek górskich, z zachowaniem istniejącego charakteru i formy ubezpieczeń, właściwych dla historycznej zabudowy hydrotechnicznej rzeki w obrębie poszczególnych miast. Kamień stosowany do pokrycia umocnień brzegowych (murów) dostosowany będzie wymiarem i fakturą do istniejących umocnień. Prace nie spowodują naruszenia cennych wnętrz krajobrazowych miast, które szczególnie dobrze wykształcone jest w obrębie Kłodzka.

Przy projektowaniu rozwiązań technicznych uwzględniono także konieczność zapewnienia dostępu do rzeki, w miejscach gdzie taka funkcja koryta rzeki istnieje obecnie (m.in. schody zapewniające dojście do rzeki z nieruchomości sąsiadujących z korytem Nysy Kłodzkiej w Długopolu-Zdroju oraz ukształtowanie linii brzegowej wraz z wykonaniem schodów i chodników wzdłuż koryta rzeki w Kłodzku). Rozwiązania techniczne opracowane zostały z uwzględnieniem potrzeb ochrony obiektów o znaczeniu historycznym i/lub objętych ochroną Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Zamierzone rozwiązania techniczne wpływają na poprawę bezpieczeństwa powodziowego z uwagi na zwiększenie trwałości i stateczności budowli regulacyjnych jak i zmniejszenia oporów ruchu, co ograniczy katastrofalne konsekwencje przejścia fali powodziowej przez Kłodzko.

Zadanie 2B.1/1 Ochrona przeciwpowodziowa doliny rzeki Nysy Kłodzkiej obejmuje swym zakresem obszary 4. miast i obszarów silnie zurbanizowanych na terenie powiatu kłodzkiego w woj. dolnośląskim leżących w dolinie rzeki Nysy Kłodzkiej. Poniżej opis prac przewidzianych do wykonania w poszczególnych miastach.

Międzylesie

Prace remontowo – odtworzeniowe będą się odbywały na obu brzegach Nysy Kłodzkiej oraz na ujściowym odcinku potoku Dolna:

- rozbiórka i odbudowa murów,
- reprofilacja murów,
- budowa ubezpieczeń brzegowych,
- reprofilacja skarp,
- ukształtowanie skarpy,
- udroźnienie koryta,
- oczyszczenie wału i międzywału naprawa ewentualnych uszkodzeń wału,
- przebudowa czterech progów na bystrza,
- remont ujściowego odcinka potoku Dolna polegający na usunięciu gruzu i śmieci z koryta w celu jego udroźnienia oraz wykonaniu ubezpieczenia skarp w postaci układanego narzutu kamiennego z klinowaniem.

Długopole-Zdrój

Prace remontowo – odtworzeniowe będą się odbywały na obu brzegach Nysy Kłodzkiej oraz na ujściowym odcinku potoku Porębnik:

- budowa murów,
- rozbiórka i odbudowa murów,
- reprofilacja murów,
- ubezpieczenie skarp,
- ukształtowanie skarp,
- udroźnienie koryta przez usunięcie odsypisk w świetle mostu,
- przebudowa 2 progów na bystrza kamienne,
- remont ujściowego odcinka potoku Porębnik,
- budowie kładki pieszej.

Bystrzyca Kłodzka

Prace remontowo – odtworzeniowe będą się odbywały na obu brzegach Nysy Kłodzkiej oraz na obu brzegach Bystrzycy:

- budowa murów,
- rozbiórka i odbudowa murów,
- reprofilacja murów,
- budowa ubezpieczeń brzegowych,
- rozbiórka i odbudowa ubezpieczeń,
- reprofilacja skarp,
- ukształtowanie skarpy,
- udroźnienie koryta,
- przebudowa 2 progów na bystrza,
- przebudowa jazu na bystrze,
- profilowanie terenu pod plażę na wysokości ujścia Bystrzycy do Nysy Kłodzkiej.

Kłodzko

Prace remontowo – odtworzeniowe będą się odbywały na obu brzegach Nysy Kłodzkiej oraz na lewym brzegu Bystrzycy Dusznickiej i ujściowych odcinkach potoków Jodłownik i Jaskówka:

- reprofilacja murów,
- rozbiórka i odbudowa murów,
- remont, przebudowa ubezpieczeń brzegowych,
- przebudowę jazu wraz z budową przepławki ryglowej w korycie prostokątnym z rynną do migracji zstępującej,
- budowę kanału migracji ryb (w warunkach niskiej wody) do ujścia Młynówki. Kanał ten powinien mieć minimalną głębokość ok. 40 cm (optymalnie 50-70 cm), szerokość 3-5 m, brzegi umocnione materiałami naturalnymi (kamień, głązy, drewno) i przebiegać wzdłuż brzegów po zewnętrznych łukach (w miejscach naturalnie głębszych, gdzie przebiega główny nurt) w ujściu młynówki przewiduje się też budowę progu w celu skierowania ryb do kanału migracji i przepławki,
- udroźnienie ichtiologiczne progów przez ich przebudowę na seminaturalne bystrza z głązów i kamieni klinowanych w wierzchniej warstwie bez użycia betonu
- remont wału przeciwpowodziowego,
- odbudowę gurtów, w świetle kanału dla migracji ryb przy niskiej wodzie – obniżenie korony gurtu dla zapewnienia drożności kanału migracji ryb oraz utworzenie głębszego płosa powyżej gurtu (miejsce odpoczynku i kryjówka dla ryb),
- remont ujściowego odcinka potoku Jodłownik w zakresie oczyszczenia i uzupełnienia spoin, uzupełnienia ubytków kamienia oraz usunięcia gruzu i śmieci z koryta w celu jego udroźnienia oraz ukształtowania koryta dwudzielnego,
- remont ujściowego odcinka potoku Jaskówka o długości ok. 50m, w zakresie usunięcia gruzu i śmieci z koryta, uzupełnienie spoinowania oraz ubytków kamienia,
- ukształtowanie linii brzegowej w postaci budowy schodów zejściowych do koryta rzeki i chodników na trwałych odsypiskach,
- zagospodarowanie terenów nadbrzeżnych na potrzeby ścieżek dydaktycznych ścieżka „A”,
- wycięcie wyselekcjonowanych drzew i krzewów bezpośrednio kolidujących z zakresem wykonywanych robót,
- przebudowę wału przeciwpowodziowego na Bystrzycy Dusznickiej.

Dla Zadania 2B.1/1 ze względu na brak rozwiązań alternatywnych w stosunku do istniejącej zabudowy regulacyjnej, zachodzi potrzeba odtworzenia i utrzymania założeń hydrotechnicznych, które w sposób znaczący, w przeszłości zmieniły charakter rzeki. Z tego też względu inwestor zdecydował o remoncie istniejącej zabudowy oraz zabezpieczeniu odcinków najbardziej narażonych na straty materialne przy jednoczesnym odtworzeniu stałego przekroju regulacyjnego i zapewnieniu stanu hydraulicznie optymalnego. Dzięki temu możliwe będzie osiągnięcie poprawy bezpieczeństwa lokalnych mieszkańców, co stanowi nadrzędny interes społeczny. Na uwagę zasługuje również fakt, że Inwestor, jako organ zarządzający korytem rzeki Nysy Kłodzkiej jest zobowiązany na podstawie Prawa Wodnego utrzymywać rzekę w odpowiednim stanie.

Planowane rozwiązania projektowe mają generalnie charakter remontowy i odtworzeniowy, i polegają na poprawie stanu technicznego istniejącej zabudowy regulacyjnej koryta oraz utrwaleniu przebiegu koryta w planie, jak i w profilu podłużnym. Rozwiązania projektowe określono przy zastosowaniu typowych rodzajów ubezpieczeń dla terenów rzek górskich. Projektowane rozwiązania techniczne wpływają na poprawę bezpieczeństwa powodziowego z uwagi na zwiększenie trwałości i stateczności budowli regulacyjnych jak i zmniejszenia oporów ruchu, co ograniczy katastrofalne konsekwencje przejścia fali powodziowej.

Realizacja Przedsięwzięcia w fazie budowy będzie ograniczona w przestrzeni do koryta rzeki i jej bezpośredniego otoczenia oraz istniejących wałów przeciwpowodziowych. Z uwagi na ukształtowanie terenu jest to z reguły pas nieprzekraczający szerokości ok. 10-20 m od linii brzegowej.

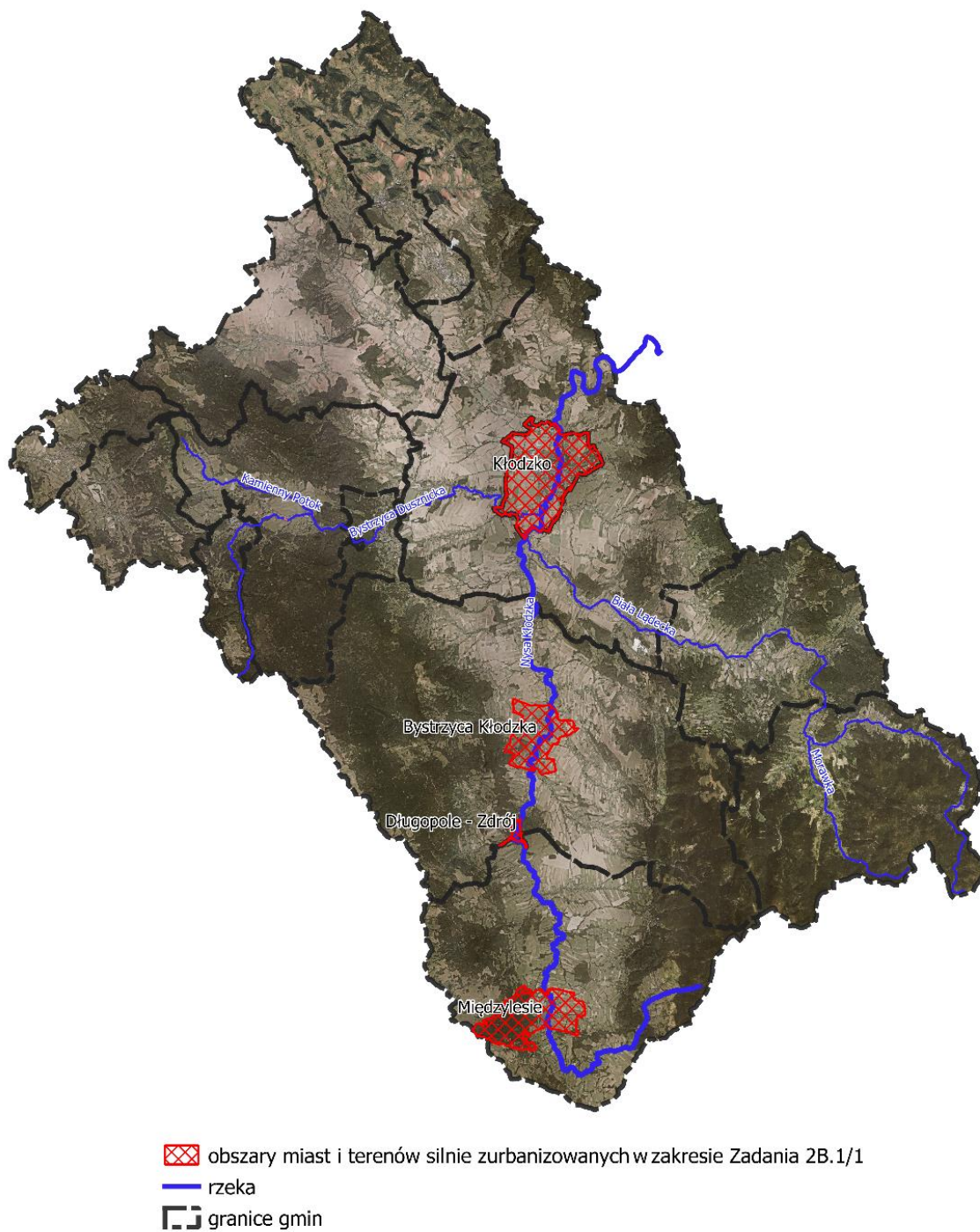
Prace związane z odbudową, rozbiórką, reprofilacją i remontami budowli regulacyjnych, ze względu na mogące występować ograniczenia w dostępności przestrzeni bezpośrednio wzdłuż koryta rzeki (istniejąca zabudowa, drzewa i krzewy, inne obiekty infrastruktury przelegujące bezpośrednio do koryta), odcinkowo będą musiały być prowadzone w technologii „z wody”. Część prac będzie wykonywana w warunkach czasowego (lub trwałego) zajęcia gruntów prywatnych.

Zajęcia stałe będą wynikały w dużej mierze z braku ustalenia linii brzegowej przedmiotowych rzek. Na większości projektowanych odcinków zabudowa regulacyjna przebiega poza granicami własności działek Inwestora (PGW WP RZGW) co będzie wymagało regulacji granic nieruchomości objętych projektem.

Realizacja przedsięwzięcia potencjalnie będzie miała niewielki wpływ na społeczeństwo. Nie zakłada się procedowania przesiedleń fizycznych i ekonomicznych, ani wywłaszczeń mogących w sposób istotny oddziaływać na lokalną społeczność. Niemniej w związku liniowym charakterem inwestycji w obszarach miejskich (większe rozdrobnienie gruntów) Projekt swym zakresem obejmie dużo nieruchomości, w ujęciu ilościowym - w ramach poszczególnych miejscowości (Rozdział 7.2.3 – szczegółowe dane).

4.3 OBSZAR REALIZACJI ZADANIA

4.3.1 Planowany obszar realizacji Zadania

Planowany obszar realizacji Zadania 2B.1/1 znajduje się na terenie powiatu kłodzkiego w woj. dolnośląskim. Ze względu na objęcie projektem obszarów miast, prace prowadzone będą w 4 lokalizacjach wzdłuż doliny Nysy Kłodzkiej, tj:

- MIEDZYLESIE

Rzeka Nysa Kłodzka przepływa przez teren miejscowości Międzylesie na odcinku w km 172+200 ÷ 174+600. Koryto rzeki w przedmiotowym odcinku jest regularne w planie i ma ustabilizowany profil podłużny, co wynika z jego częściowej zabudowy murami regulacyjnymi, ubezpieczeniami brzegów w formie narzutu oraz zastosowania licznych progów. Zabudowa koryta murami regulacyjnymi, występująca najczęściej na odcinkach zurbanizowanych oraz w sąsiedztwie infrastruktury drogowo-mostowej, ma za zadanie ustabilizowanie koryta Nysy Kłodzkiej, tak w planie, jak i profilu podłużnym. W miejscach niezabudowanych koryto częściowo ubezpieczone jest narzutem kamiennym.

- DŁUGOPOLE

Rzeka Nysa Kłodzka przepływa przez teren miejscowości Długopole-Zdrój na odcinku w km 156+980 ÷ 158+315. Na brzegu lewym występują zabudowania, natomiast brzeg prawy to teren zadrzewiony. Brzeg prawy jest odcinkowo umocniony za pomocą murów lub narzutu kamiennego. Koryto rzeki Nysy Kłodzkiej na omawianym odcinku jest regularne w planie i ma ustabilizowany profil podłużny, co wynika z jego częściowej zabudowy murami regulacyjnymi, ubezpieczeniami brzegów w formie narzutu oraz zastosowania dwóch progów. Na granicy Długopola Dolnego i Długopola-Zdroju w km 156+970 znajdują się przyczółki po kładce, która uległa zniszczeniu w czasie występujących wezbrań.

- BYSTRZYCA KŁODZKA

Odcinek Nysy Kłodzkiej poniżej km 148+200 przepływa przez naturalny obszar zalewowy, na którym występują pola uprawne, łąki oraz zadrzewienia. Na odcinku od km 148+200 do km 149+800 koryto Nysy Kłodzkiej jest odcinkowo umocnione i przepływa przez zabudowany teren miejscowości Bystrzyca Kłodzka. Odcinek od km 149+800 do km 150+300 przepływa przez teren mniej zurbanizowany, gdzie występują głównie ogrody działkowe. Na odcinku od km 150+300 do km 151+100 koryto Nysy Kłodzkiej jest odcinkowo umocnione i przepływa przez gęsto zabudowany teren miejscowości Bystrzyca Kłodzka. Powyżej km 151+100 Nysa Kłodzka przepływa przez tereny mniej zurbanizowane, gdzie na lewym brzegu występują zabudowania, natomiast na prawym występują łąki i zadrzewienia.

Na odcinku od ujścia do Nysy Kłodzkiej do km 0+350 potok Bystrzyca przepływa przez gęsto zabudowany teren miejscowości Bystrzyca Kłodzka, a skarpy potoku umocnione są w formie murów regulacyjnych. Odcinek od km 0+350 do km 1+700 koryto potoku przechodzi wśród terenów rozproszonej zabudowy, a skarpy brzegowe są odcinkowo umocnione.

- KŁODZKO

Od km 134+312 do aż do km 132+250 (ujścia Bystrzycy Dusznickiej) koryto Nysy Kłodzkiej łagodnie meandruje przepływając przez tereny, po prawej stronie koryta rzeki słabo zurbanizowane i zagospodarowane głównie rolniczo, a po lewej stronie od koryta przez tereny charakteryzujące się dużym stopniem zadrzewienia, szczególnie w rejonach łuków wypukłych. Odcinek Nysy Kłodzkiej poniżej km 132+250 przepływa przez naturalny obszar zalewowy zlokalizowany w bezpośrednim sąsiedztwie ujścia Bystrzycy Dusznickiej. W obszarze tym, na brzegu lewym znajduje się ujęcie wód

podziemnych. Na odcinku od km 131+475 do jazu H-4 w km 131+050 rzeka przebiega prostoliniowo i ma umocnione oba brzegi wybrakowanym narzutem kamiennym. Poniżej jazu H-4, z uwagi na znaczne poszerzenie koryta trwale odkłada się rumowisko na stanowisku dolnym.

Poniżej jazu, rzeka przebiega przez silnie zurbanizowany obszar Kłodzka, w zwartym korycie ograniczonym na prawym brzegu wysoką, obrukowaną skarpą, a na brzegu lewym niskim murem oporowym oraz odcinkiem ok. 20 m szerokości międzywałą i wałem przeciwpowodziowym.

Od mostu M-12 w km 130+339, aż do ujścia potoku Jodłownik w km 129+875 koryto Nysy Kłodzkiej jest ograniczone z prawej jak i z lewej strony wysokimi murami kamiennymi z okładziną kamienną. Poniżej ujścia potoku Jodłownik, aż do mostu kolejowego M-8 w km 128+145 brzeg lewy tworzony jest przez obrukowaną skarpę, a brzeg prawy ubezpieczony jest luźnym, wybrakowanym narzutem, porośniętym częściowo roślinnością. Tereny nadbrzeżne na tym odcinku cechuje mniejszy stopień zurbanizowania. Poniżej mostu M-8 aż do jazu H-3 w km 127+433, koryto rzeki ulega poszerzeniu, co umożliwia swobodne rozlanie się wód powodziowych na obszary łąkowe z licznymi zadrzewieniami. Brzegi rzeki są umocnione wybrakowanym narzutem, przerośniętym roślinnością niskopienną.

4.4 WYDANE DECYZJE ADMINISTRACYJNE

Dla Zadania zostały wydane następujące decyzje administracyjne:

- Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 23.10.2020r. sygn. WOOŚ.420.17.2020.AP.17 o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pn.: „Zadanie 2B.1/1 Ochrona przeciwpowodziowa doliny rzeki Nysy Kłodzkiej – Obiekt Międzyzlesie” w wariancie 1.
- Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 19.11.2020r. sygn. WOOŚ.420.10.2020.AP.22 o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pn.: „Zadanie 2B.1/1 Ochrona przeciwpowodziowa doliny rzeki Nysy Kłodzkiej – Obiekt Długopole-Zdrój” w wariancie 1.
- Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 13.11.2020r. sygn. WOOŚ.420.18.2020.AP.17 o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pn.: „Zadanie 2B.1/1 Ochrona przeciwpowodziowa doliny rzeki Nysy Kłodzkiej – Obiekt Bystrzyca Kłodzka” w wariancie 1.
- Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 19.11.2020r. sygn. WOOŚ.420.20.2020.AP.17 o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pn.: „Zadanie 2B.1/1 Ochrona przeciwpowodziowa doliny rzeki Nysy Kłodzkiej – Obiekt Kłodzko” w wariancie 1.
- Decyzja Ministra Infrastruktury z dnia 19 sierpnia 2022r. znak GM-DOK-3.7700.114.2021 w sprawie udzielenia pozwolenia wodnoprawnego dla inwestycji pn.: „2B.1/1 – Ochrona przeciwpowodziowa doliny rzeki Nysa Kłodzkiej w miejscowości Długopole”.
- Decyzja Ministra Infrastruktury z dnia 22 czerwca 2022r. znak GM-DOK-3.7700.258.2021 w sprawie udzielenia pozwolenia wodnoprawnego dla inwestycji pn.: „2B.1/1 – Ochrona

przeciwpowodziowa doliny rzeki Nysa Kłodzkiej. Obiekt Kłodzko-jaz H-4 w km 131+050 rzeki Nysy Kłodzkiej”.

5 Podstawowe zasady przyjęte w PPN

O ile nie zostaną zaplanowane i wdrożone odpowiednie środki minimalizujące i zapobiegające, zajęcia nieruchomości mogą tworzyć i wzmacniać nierówności społeczne, powodować wykluczenia społeczne oraz skutkować trwałymi szkodami środowiskowymi. W związku z tym w procesie projektowania i wdrażania procesu pozyskiwania nieruchomości należy kierować się poniższymi zasadami:

1. Zapewnienie minimalizacji, a w miarę możliwości uniknięcia dokonywania stałych zajęć nieruchomości. Tam, gdzie nie da się uniknąć dokonywania stałych zajęć, zastosowanie znajdą procedury i wymagania określone w niniejszym PPN, a dotyczące minimalizowania wpływu zajęć nieruchomości na zainteresowane strony.
2. Procedury pozyskania nieruchomości nie powinny pogorszyć warunków życia ludności, ale zapewnić co najmniej ich odtworzenie do poziomu sprzed realizacji Projektu.
3. Wszystkie osoby dotknięte skutkami realizacji Projektu biorą udział w konsultacjach społecznych na równych zasadach, z uwzględnieniem potrzeb grup szczególnie wrażliwych. Otrzymają one również możliwość skutecznego udziału w procesie rozwoju Projektu oraz dostęp do mechanizmów składania skarg i wniosków
4. Osoby dotknięte skutkami realizacji Projektu mają dostęp do uczciwej, sprawiedliwej i niedrogiej procedury odwoławczej przed niezależnym organem lub przed sądem oraz do przeprowadzenia tej procedury bez zbędnej zwłoki.
5. Wszystkie zajęcia nieruchomości, zarówno stałe, jak i czasowe będą realizowane zgodnie z procedurami określonymi w prawie polskim i OP 4.12. PPN jest zgodny z LARPF (zob. <https://odrapcu.pl/projekt-opdow/popdow-dokumenty/>).
6. PPN dotyczy stałych lub czasowych zajęć nieruchomości, a także stałych lub czasowych ograniczeń w korzystaniu z nieruchomości, w szczególności skutkujących utratą (czasową lub całkowitą) źródeł przychodów albo obniżeniem standardu życia.
7. Wdrażanie PPN będzie monitorowane i dokumentowane, a po zakończeniu zostanie poddane ocenie przez Bank Światowy.
8. Proces partycypacji społecznej, działania osłonowe i minimalizujące będą prowadzone przy założeniu konieczności zapewnienia równego traktowania bez względu na wiek, płeć czy niepełnosprawność osób dotkniętych skutkami realizacji Projektu. Szczególną uwagę należy poświęcić tym gospodarstwom domowym, których członkowie/członek należą do szczególnie wrażliwych grup społecznych.
9. PPN jest planowany i realizowany jako integralna część Projektu. Pełne koszty związane z koniecznością zaplanowania i wdrożenia działań kompensacyjnych zostaną włączone do kosztów i korzyści Projektu.
10. Wpłata odszkodowania dla osób dotkniętych skutkami Projektu, w szczególności w przypadku osób, których nieruchomość zostaje wywłaszczona lub zajęta, powinna nastąpić przed zajęciem nieruchomości. W celu zapewniania odszkodowania dla PAP przed

rozpoczęciem Robót przewidziana jest wypłata zaliczki na odszkodowanie zgodnie z procedurą opisaną szczegółowo w pkt. 8.3.1 niniejszego PPN.

11. W ramach działań kompensacyjnych priorytet zostanie przyznany kompensacji na zasadach „ziemia za ziemię” poprzez przyznanie nieruchomości o podobnym potencjale produkcyjnym. Odszkodowanie pieniężne będzie stosowane tam, gdzie zajęcie nieruchomości lub jej części pozostaje bez wpływu na możliwość wykorzystywania nieruchomości na dotychczasowe cele, jak również tam, gdzie osoba ekonomicznie dotknięta skutkami Projektu wyraża wolę otrzymania rekompensaty pieniężnej. Odszkodowanie pieniężne będzie stosowane również tam, gdzie brak jest odpowiedniej nieruchomości zamiennej.
12. Nieruchomości podlegające zajęciom czasowym po zakończeniu robót zostaną przywrócone do stanu pierwotnego tak, aby umożliwić ich właścicielom lub użytkownikom korzystanie z tych nieruchomości w sposób, w jaki czynili to przed realizacją Projektu.
13. Wykonawca własnym staraniem uzyska teren pod zajęcie czasowe niewynikające z decyzji PNRI, negocjując warunki zajęcia czasowego nieruchomości będzie się kierował zasadami określonymi w niniejszym PPN (proces ten będzie monitorowany przez JRP i Konsultanta oraz będzie odbywał się na zasadzie dobrowolności i na zasadach określonych w umowie zawartej pomiędzy właścicielem nieruchomości a Wykonawcą robót).
14. Wykonawca będzie uzgadniał i przekazywał Inwestorowi informacje dotyczące wszystkich zawieranych umów na zajęcia czasowe niewynikające z decyzji PNRI. Czasowe zajęcie nieruchomości w zakresie niewynikającym z decyzji PNRI na potrzeby realizacji Kontraktu jest możliwe jedynie za dobrowolnie wyrażoną zgodą właściciela nieruchomości. Przed dokonaniem zajęcia czasowego nieruchomości, Wykonawca przeprowadzi szczegółową inwentaryzację i wykona dokumentację fotograficzną w/w nieruchomości.
15. Trwałe ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości, wskazane w decyzji PNRI, co do zasady będą rekompensowane w formie pieniężnej. Wysokość takiego odszkodowania będzie uwzględniała utratę rynkową wartości nieruchomości.
16. Niezależnie od tytułu prawnego do nieruchomości, wszystkie osoby dotknięte skutkami realizacji Projektu otrzymają wsparcie różnego rodzaju, zgodnie z Matrycą Działań Kompensujących znajdującą się w niniejszym PPN. Brak tytułu prawnego do nieruchomości nie powinien być przeszkodą dla otrzymania kompensacji i/albo wsparcia innego rodzaju. Szczegółowe zasady pozyskiwania nieruchomości, prowadzenia procedury udziału społecznego oraz działania minimalizujące, zapobiegawcze, osłonowe i kompensacyjne zostaną określone w PPN.

W razie potrzeby, PPN będzie podlegać aktualizacji w miarę postępu prac projektowych oraz pojawiania się nowych okoliczności faktycznych i prawnych.

6 Minimalizacja wpływu

6.1 ODDZIAŁYWANIA SPOŁECZNE

W świetle OP 4.12 za oddziaływania społeczne związane z wywłaszczeniami uznaje się za wszelkie bezpośrednie straty, ekonomiczne i społeczne, wynikające z wywłaszczenia nieruchomości, stałego ograniczenia dotychczasowego sposobu użytkowania lub dostępu do nieruchomości. W związku z tym dla oceny istotności oddziaływań społecznych jako podstawowe kryterium przyjmuje się procentowy stosunek całej nieruchomości i jej wywłaszczonej części. Należy też uwzględnić dane pozyskane w trakcie badania socjoekonomicznego.

Dla oszacowania oddziaływań społecznych na potrzeby niniejszego PPN przyjęto następujące kryteria, zgodne z OP 4.12:

- oddziaływania drugorzędne – za oddziaływania drugorzędne uznano oddziaływania, gdzie utracie podlega mniej niż 20% ziemi lub zasobów należących do danej PAP, przy jednoczesnym braku relokacji fizycznej.
- oddziaływania istotne – za oddziaływania istotne należy uznać utratę więcej, niż 20% ziemi należącej do danego PAP.

Przy ocenie istotności oddziaływań uwzględniono informacje uzyskane podczas badań socjoekonomicznych, na etapie projektowania oraz procedowania wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia, w szczególności w zakresie przewidywanego oddziaływania na elementy środowiska mogące mieć wpływ na dotychczasowe wykorzystywanie nieruchomości.

6.1.1 Występowanie oddziaływań istotnych

Ze względu na remontowo – odtworzeniowy charakter prac budowlanych w rejonie istniejącego koryta rzeki nie zidentyfikowano występowania oddziaływań istotnych. W wyniku realizacji inwestycji nie przewiduje się konieczności przesiedleń fizycznych i ekonomicznych.

Z przeprowadzonych badań socjoekonomicznych oraz analizy zagospodarowania nieruchomości wynika, że przejęcia mają znikomy wpływ na przychody PAP. Ze względu na niewielkie powierzchnie przejmowanych nieruchomości, brak ich użytkowania w sposób rolniczy i pozarolniczy oraz brak wpływu na przychody PAP, rekompensaty będą dokonywane w formie pieniężnej.

6.2 DZIAŁANIA MINIMALIZUJĄCE

1. Prace projektowe są prowadzone tak by zminimalizować liczbę działek niezbędnych do pozyskania.
2. Wysokość odszkodowania za utracone nieruchomości zostanie określona w drodze porozumienia, w oparciu o operaty szacunkowe opracowane przez niezależnych rzeczoznawców lub w drodze decyzji Wojewody Dolnośląskiego, również w oparciu o operaty

szacunkowe. Wycena stanowiąca podstawę ustalenia wysokości odszkodowania będzie rzetelna, obiektywna i niezależna, tak, aby dotychczasowy właściciel otrzymał cenę za nieruchomość odpowiadającą rzeczywistej stracie, a tym samym zminimalizowany został negatywny wpływ utraty własności nieruchomości na jego sytuację majątkową.

3. Wszelkie koszty związane z prowadzeniem działań ostonowych zostaną wliczone do pakietu kompensacyjnego. Aktualnie nie przewidziano żadnych działań ostonowych, jednak może to ulec zmianie w trakcie realizacji projektu.
4. Każda wywłaszczona osoba będzie uprawniona do nieodpłatnego użytkowania gruntu w dotychczasowy sposób do czasu uzyskania odszkodowania lub (w przypadku nieosiągnięcia porozumienia co do wysokości odszkodowania) jego niespornej części.
5. Na czas prowadzenia robót zapewniony zostanie nadzór inwestycyjny w porozumieniu z właścicielami sieci infrastruktury. Właściciele tych sieci zostaną wyprzedzająco powiadomieni przez Wykonawcę robót o terminie rozpoczęcia prac.
6. W ramach akcji informacyjnej PAP zostali poinformowani o możliwości wystąpienia z wnioskiem o wykup pozostałej części nieruchomości czyli tzw. „resztówki”, jeżeli po podziale nieruchomości i zajęciu jej części pod realizację Kontraktu pozostała część nie będzie się nadawała do dalszego wykorzystania na dotychczasowe cele (zgodnie z art. 23 ust. 2 specustawy przeciwpowodziowej). W trakcie badania socjoekonomicznego właściciele byli informowani o procedurze wykupu „resztówek” opisaną w niniejszym PPN.
7. Tam, gdzie pozostałe po wywłaszczeniu części nieruchomości nie będą nadawały się do wykorzystywania na dotychczasowe cele zgodnie z przeznaczeniem nieruchomości (tzw. „resztówki”) Inwestor po przeprowadzeniu w tym zakresie analiz dokona nabycia tych nieruchomości w drodze umowy cywilno-prawnej zgodnie z procedurą opisaną w niniejszym PPN. Wpłata odszkodowania z tytułu nabycia „resztówek” nastąpi w drodze umowy cywilno-prawnej z właścicielem nieruchomości.
8. Jeżeli w związku z realizacją Kontraktu konieczne będzie dokonanie przez Wykonawcę czasowego zajęcia nieruchomości nieobjętego PNRI, Wykonawca negocjując warunki zajęcia czasowego nieruchomości będzie się kierował zasadami określonymi w niniejszym PPN (proces ten będzie odbywał się na zasadzie dobrowolności).
9. O planowanym terminie i czasie trwania zajęcia czasowego PAP będą informowani z co najmniej dwutygodniowym wyprzedzeniem.
10. Nieruchomości zajęte czasowo po zakończeniu robót zostaną przywrócone do stanu poprzedniego. Pozyskiwanie nieruchomości na potrzeby zajęć czasowych będzie się odbywało na zasadach określonych w niniejszym PPN.
11. Nieruchomości sąsiadujące z terenem budowy będą miały zapewniony dostęp do drogi publicznej przez cały okres realizacji inwestycji.
12. Konsultant, w przypadkach gdy zaistnieje potrzeba, będzie udzielał pomocy dla PAP w przygotowaniu m.in. załączników mapowych do wniosków o wykup „resztówek”.
13. Szczegółowa lokalizacja zapleczy budowy, dróg i placów technologicznych zostanie ustalona w sposób możliwie najmniej dotkliwy dla właścicieli sąsiadujących nieruchomości.

14. Dojazd do terenu budowy zostanie zaplanowany w oparciu o istniejącą sieć dróg, w sposób jak najmniej uciążliwy dla mieszkańców.
15. Prędkość ruchu pojazdów w rejonie budowy zostanie dostosowana tak, aby zapewnić możliwie najwyższy poziom bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego.
16. Przed rozpoczęciem prac wykonana zostanie dokumentacja fotograficzna istniejących budynków i obiektów, a także dróg dojazdowych.
17. Wykonawca będzie odpowiedzialny za wszelkie uszkodzenia budowli i budynków, dróg, rowów odwadniających, przepustów, wodociągów i gazociągów, słupów i linii energetycznych, kabli, punktów osnowy geodezyjnej i instalacji jakiegokolwiek rodzaju, oraz obiektów innego rodzaju jak: oznakowania pionowe i poziome, tablice informacyjne, obiekty dóbr kultury itp., spowodowane przez niego lub jego Podwykonawców podczas wykonywania robót. Wykonawca jest także odpowiedzialny za przywrócenie drożności rowów i instalacji odwadniających w rejonie prowadzonych robót i użytkowanych dróg transportowych w przypadku wystąpienia uszkodzeń spowodowanych realizacją robót i transportem związanym z obsługą robót.
18. Wykonawca niezwłocznie naprawi wszelkie powstałe uszkodzenia na własny koszt, a także, jeśli to konieczne, przeprowadzi inne prace nakazane przez Inwestora.

7 Badanie socjoekonomiczne

7.1 ŹRÓDŁA I METODYKA

Zaprezentowane w niniejszym dokumencie dane i wnioski przygotowane zostały w oparciu o następujące dane:

- wypisy z ewidencji gruntów i budynków,
- Projekt Budowlany,
- dane z geoportalu,
- dane statystyczne GUS,
- dane statystyczne zgromadzone na portalu www.polskawliczbach.pl
- dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Kłodzku,
- dane z Krajowego Rejestru Sądowego,
- powszechnie dostępne dane zamieszczone na stronach internetowych podmiotów prowadzących działalność gospodarczą,
- badanie ankietowe.

Studium socjoekonomiczne i badania socjoekonomiczne nie podlegają upublicznieniu z uwagi na ochronę danych osobowych.

Ze względu na fakt, że zajęciom (zarówno trwałym, jak i czasowym) podlegają będą niewielkie części nieruchomości i grunty na których będzie realizowana Inwestycja znajdujące się w obszarach zurbanizowanych, a sposób zagospodarowania terenu nie ulegnie zmianie, koszty społeczno-ekonomiczne, jakie poniosą przedstawiciele dotkniętej procedurą wywłaszczeniową społeczności należy uznać za relatywnie niskie na tle innych przedsięwzięć tego rodzaju. Na przedmiotowe oddziaływania narażeni będą mieszkańcy posesji w sąsiedztwie koryta Nysy Kłodzkiej.

Na etapie przygotowania projektu oraz jego realizacji stosowane będą działania minimalizujące, których celem jest ograniczenie, a także kompensacja wszelkich negatywnych socjoekonomicznych skutków realizacji Kontraktu.

Ze względu na restrykcje wynikające z wprowadzenia stanu pandemii badania socjoekonomiczne zostały przeprowadzone w trybie korespondencyjnym metodą standaryzowanych pytań kwestionariuszowych.

7.1.1 UTRUDNIENIA W PRZYGOTOWANIU STUDIUM.

W wyniku przeprowadzonego drogą korespondencyjną studium socjoekonomicznego nie zidentyfikowano znaczących problemów na obszarze objętym inwestycją.

W zdecydowanej większości PAP są przychylni planowanym pracom i wyrażają zadowolenie z proponowanych rozwiązań. Odszkodowanie pieniężne jest w ich opinii wystarczającą rekompensatą. W trakcie badań zidentyfikowano jednak grupę osób, które w związku z planowaną inwestycją mają pewne obawy.

W ocenie jednej ze współwłaścielek nieruchomości 687 w Bystrzycy Kłodzkiej, obręb Stara Bystrzyca, planowane prace związane z remontem muru brzegowego mogą mieć nieprzewidywalne skutki i stanowić bezpośrednie zagrożenie wobec czego oczekuje ona odkupienia lokalu mieszkalnego w budynku, który znajduje się na ww. nieruchomości.

Z przeprowadzonych przez zespół socjoekonomiczny analiz w oparciu o opinię zespołu projektantów stwierdzono, że planowane prace, polegające na rozbudowie i remoncie muru brzegowego przez miejscowe podniesienie jego korony (w zakresie 0,00-0,40m), odtworzenie okładziny kamiennej oraz wykonanie nowego spoinowania będą wykonywane bez użycia ciężkiego sprzętu, nie będą wywoływały drgań i nie będą stanowiły zagrożenia dla mieszkańców przedmiotowej nieruchomości. W związku z tym nie stwierdzono podstaw do odkupienia lokalu mieszkalnego.

Swoje obawy wyrażają również współwłaściciele nieruchomości położonych przy ulicy Floriańskiej w Bystrzycy Kłodzkiej. Czasowe zajęcie drogi (dz. 213/1) może stanowić spore utrudnienie w prowadzeniu działalności gospodarczych (sklepy, hurtownie, zakłady usługowe) utrudniając lub nawet uniemożliwiając dotarcie do nich. Po konsultacji z zespołem projektantów stwierdzono, iż planowany w tym miejscu zakres robót obejmujący przede wszystkim wykonanie umocnienia brzegowego w postaci muru leżącego determinuje czasowe zajęcie i wynikające z niego znaczące utrudnienia dla mieszkańców i użytkowników nieruchomości. W tej sytuacji kluczowym będzie zobowiązanie wykonawcy robót do możliwie dużego ograniczenia uciążliwych działań i umożliwienia mieszkańcom i użytkownikom nieruchomości swobodnego korzystania. W dokumentacji przetargowej znajdują się zapisy dotyczące obowiązku zapewnienia przez Wykonawcę odpowiedniego dojazdu do ich nieruchomości. Zespół Konsultant ds. Nieruchomości będzie na bieżąco monitorował sytuację w trakcie trwania prac budowlanych w ramach wdrażania PPN i przekazywał odpowiednie zalecenia właściwym podmiot w celu ich wdrożenia.

7.2 DANE SPOŁECZNO-EKONOMICZNE

7.2.1 Charakterystyka demograficzno-ekonomiczna

Międzyzylesie

Liczba mieszkańców Międzyzylesia wynosi 2 561, z czego 52,2% mieszkańców to kobiety, a 47,8% mężczyźni. W latach 2002-2019 liczba mieszkańców zmalała o 11,5%.

Średni wiek mieszkańców wynosi 42,6 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa dolnośląskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Międzyzylesie ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -18.

W 2018 roku 44,1% zgonów w Międzyzylesiu spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 25,2% zgonów w Międzyzylesiu były nowotwory, a 5,5% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego.

Na 1000 ludności Międzyzylesia przypada 13.2 zgonów rocznie. Jest to znacznie więcej od wartości średniej dla województwa dolnośląskiego oraz znacznie więcej od wartości średniej dla kraju.

W 2019 roku zarejestrowano 15 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 32 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla Międzyzlesia -17.

59,8% mieszkańców Międzyzlesia jest w wieku produkcyjnym, 16,6% w wieku przedprodukcyjnym, a 23,6% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

W 2018 roku w Międzyzlesiu oddano do użytku zaledwie 3 mieszkania. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa dolnośląskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Całkowite zasoby mieszkaniowe w Międzyzlesiu to 1 037 nieruchomości. Na każdych 1000 mieszkańców przypada zatem 400 mieszkań.

Jeżeli chodzi o instalacje techniczno-sanitarne 98,75% mieszkań przyłączonych jest do wodociągu, 92,86% nieruchomości wyposażonych jest w ustęp spłukiwany, 91,51% mieszkań posiada łazienkę, 75,02% centralne ogrzewanie, a 86,50% korzysta z gazu sieciowego.

Bezrobocie rejestrowane w Międzyzlesiu wynosiło w 2019 roku 14,7% (17,7% wśród kobiet i 12,2% wśród mężczyzn). Jest to znacznie więcej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla województwa dolnośląskiego oraz znacznie więcej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla całej Polski.

W 2018 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Międzyzlesiu wynosiło 4 054,23 PLN.

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców Międzyzlesia 127 osób wyjeżdża do pracy do innych miast, a 150 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy. 17,4% aktywnych zawodowo mieszkańców Międzyzlesia pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 24,7% w przemyśle i budownictwie, a 16,7% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 2,5% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

W Międzyzlesiu w roku 2019 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 251 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 139 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Najwięcej (240) jest mikroprzedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 6,0% (15) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 13,1% (33) podmiotów, a 80,9% (203) podmiotów w rejestrze zakwalifikowano jako pozostałą działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Międzyzlesiu przeważa handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (37.4%) oraz Transport i gospodarka magazynowa (10.8%).

Długopole Zdrój

Wieś Długopole-Zdrój ma 568 mieszkańców, z czego 51,4% stanowią kobiety, a 48,6% mężczyźni. 67,6% mieszkańców wsi Długopole-Zdrój jest w wieku produkcyjnym, 13,9% w wieku przedprodukcyjnym, a 18,5% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

We wsi Długopole-Zdrój w roku 2019 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 60 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 30 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Najwięcej (56) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 18,3% (11) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało przemysł i budownictwo, natomiast 81,7% (49) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą we wsi przeważa działalność w obszarze budownictwa (30.0%) oraz handlu hurtowego i detalicznego; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (23.3%).

W gminie Bystrzyca Kłodzka, w której położone jest Długopole-Zdrój bezrobocie rejestrowane wynosiło w 2019 roku 13,8% (16,5% wśród kobiet i 11,4% wśród mężczyzn). W 2018 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Bystrzyca Kłodzka wynosiło 4 054,23 PLN.

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Bystrzyca Kłodzka 1 451 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 777 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy. 17,4% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Bystrzyca Kłodzka pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 24,7% w przemyśle i budownictwie, a 16,7% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 2,5% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Bystrzyca Kłodzka

Liczba mieszkańców Bystrzycy Kłodzkiej to 10 047, z czego 53,1% stanowią kobiety, a 46,9% mężczyźni. W latach 2002-2019 liczba mieszkańców zmalała o 7,1%. Średni wiek mieszkańców wynosi 44,2 lat. Bystrzyca Kłodzka charakteryzuje się ujemnym przyrostem naturalnym (-63). 56,5% mieszkańców Bystrzycy Kłodzkiej jest w wieku produkcyjnym, 15,4% w wieku przedprodukcyjnym, a 28,1% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

W 2018 roku 44,1% zgonów w Bystrzycy Kłodzkiej spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 25,2% zgonów w Bystrzycy Kłodzkiej były nowotwory, a 5,5% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności przypada tutaj 13,12 zgonów.

W 2019 roku zarejestrowano 89 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 134 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla Bystrzycy Kłodzkiej -45.

W Bystrzycy Kłodzkiej na 1000 mieszkańców pracuje 203 osób. 50,8% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 49,2% mężczyźni. Bezrobocie rejestrowane w Bystrzycy Kłodzkiej wynosiło w 2019 roku 13,8% (16,5% wśród kobiet i 11,4% wśród mężczyzn).

W 2018 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Bystrzycy Kłodzkiej wynosiło 4.054,23 PLN. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców Bystrzycy Kłodzkiej 506 osób wyjeżdża do pracy do innych miast, a 654 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi 148. 17,4% aktywnych zawodowo mieszkańców Bystrzycy Kłodzkiej pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 24,7% w przemyśle i budownictwie, a 16,7% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 2,5% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

W Bystrzycy Kłodzkiej w roku 2019 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 1 295 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 616 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Najwięcej (1 250) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 0,9% (12) podmiotów jako rodzaj działalności deklaruowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklaruowało 13,8% (179) podmiotów, a 85,3% (1 104) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Bystrzycy Kłodzkiej działalność przeważająca prowadzona jest najczęściej w obszarach Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (28,4%) oraz Budownictwo (16,9%).

Jeżeli chodzi o wyposażenie nieruchomości w instalacje techniczno-sanitarne 98,96% mieszkań przyłączonych jest do wodociągu, 90,53% nieruchomości wyposażonych jest w ustęp spłukiwany, 89,73% mieszkań posiada łazienkę, 69,66% korzysta z centralnego ogrzewania, a 88,74% z gazu sieciowego.

Kłodzko

Liczba mieszkańców Kłodzka to 26 742, z czego 53,0% stanowią kobiety, a 47,0% mężczyźni. W latach 2002-2019 liczba mieszkańców zmalała o 7,9%. Średni wiek mieszkańców wynosi 44,7 lata. Kłodzko ma ujemny przyrost naturalny (-168). 58,0% mieszkańców Kłodzka jest w wieku produkcyjnym, 14,6% w wieku przedprodukcyjnym, a 27,4% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

W 2018 roku 44,1% zgonów w Kłodzku spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 25,2% zgonów w Kłodzku były nowotwory, a 5,5% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności Kłodzka przypada 13 zgonów.

W 2019 roku zarejestrowano 261 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 301 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych jest ujemne (-40). Ponadto należy wskazać, że wśród aktywnych zawodowo mieszkańców Kłodzka 768 osób wyjeżdża do pracy do innych miast, a 3 445 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy.

Bezrobocie rejestrowane w Kłodzku wynosiło w 2019 roku 9,3% (10,1% wśród kobiet i 8,6% wśród mężczyzn). W 2018 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Kłodzku wynosiło 4 054,23 PLN, co odpowiada 83,90% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

17,4% aktywnych zawodowo mieszkańców Kłodzka pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 24,7% w przemyśle i budownictwie, a 16,7% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 2,5% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

W Kłodzku w roku 2019 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 4 415 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 2 451 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Najwięcej (4 272) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 0,3% (15) podmiotów jako rodzaj działalności deklaruowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklaruowało 12,9% (568) podmiotów, a 86,8% (3 832) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Kłodzku najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (35,4%) oraz Budownictwo (11,2%).

W 2019 roku w Kłodzku oddano do użytku 95 mieszkań. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 3,55 nowych lokali. Całkowite zasoby mieszkaniowe w Kłodzku to 11 520 nieruchomości. 87,4% mieszkań zostało przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem, 12,6% na cele indywidualne.

Co do wyposażenia w instalacje techniczno-sanitarne, to 99,55% mieszkań przyłączonych jest do wodociągu, 96,38% nieruchomości wyposażonych jest w ustęp spłukiwany, 93,57% mieszkań posiada łazienkę, 81,89% korzysta z centralnego ogrzewania, a 93,07% z gazu sieciowego.

7.2.2 Równość płci

W Polsce obowiązuje prawny zakaz dyskryminacji, który wyrażony jest w Konstytucji z 1997 roku. Artykuł 32 stanowi, że nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiejkolwiek przyczyny. Dyskryminacja kobiet oznacza wszelkie zróżnicowanie, wyłączenie lub ograniczenie ze względu na płeć, które powoduje lub ma na celu uszczuplenie albo uniemożliwienie kobietom, niezależnie od ich stanu cywilnego, przyznania, realizacji bądź korzystania na równi z mężczyznami z praw człowieka, podstawowych wolności w dziedzinach życia politycznego, gospodarczego, społecznego, kulturalnego, obywatelskiego i innych (art. 1 Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet z 1979 r.).

Polska, chcąc być członkiem Unii Europejskiej, musiała dostosować swoje prawodawstwo do regulacji obowiązujących w UE, również w zakresie zasady równości płci. Zaowocowało to głównie zmianami w kodeksie pracy, ale także zmianą podejścia polityków i administracji publicznej do tego tematu.

Zgodnie ze Wskaźnikiem Rozwoju Społecznego (HDI) Programu Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP) za 2012 r. Polska jest wśród krajów o bardzo wysokim wskaźniku rozwoju społecznego. Zajmuje 39 miejsce w rankingu na 187 krajów, czyli powyżej średniej państw z regionu działalności EBOR i na zbliżonym poziomie do średniej dla krajów Europy Środkowej i państw bałtyckich. Wskaźnik Rozwoju Społecznego obejmuje trzy elementy: zdrowie, edukację i standard życia. Pod względem wskaźnika nierówności płci UNDP (Gender Inequality Index – GII) Polska zajmuje jeszcze wyższe miejsce i jest na 24 miejscu w światowym rankingu. Wskaźnik nierówności płci to miernik, który odzwierciedla utratę możliwości rozwoju na obszarze danego kraju spowodowaną nierównym traktowaniem płci i obejmuje trzy elementy podlegające ocenie: zdrowie reprodukcyjne, zwiększenie uprawnień oraz uczestnictwo w rynku pracy.

Jeżeli chodzi o udział kobiet w życiu publicznym, to udział kobiet w składzie organów publicznych pochodzących z wyboru jest niewielki. Wskazuje się tutaj m.in. na niski odsetek kobiet zasiadających w Sejmie, a także w Senacie. Podobne, negatywne, tendencje charakteryzują inne organy pochodzące z wyboru: rady gmin, rady powiatów, czy sejmiki województw (kobiety stanowią około 1/4 wszystkich radnych). Warto podkreślić również zauważalny od lat niewielki odsetek kobiet wśród wójtów, burmistrzów, czy prezydentów miast. Natomiast uwagę zwraca postępująca demaskulinizacja funkcji sołtysa, która to funkcja jest jedną z istotniejszych w kontekście aktywności obywatelskiej i budowania kapitału społecznego. Doświadczenia wskazują również, że kobiety są równoprawnymi uczestniczkami prowadzonych konsultacji społecznych, a często ich zaangażowanie i aktywność lokalna powodują, że w konsultacjach tych odgrywają wiodącą rolę. Na zakończenie należy wskazać, że w celu promocji kobiet i zwiększenia ich reprezentacji w gremiach decyzyjnych i zarządzaniu w biznesie, podejmowane są liczne inicjatywy obywatelskie, deklaracje partii politycznych, popularyzuje się przykłady innych krajów, Komisja Europejska z urzędu podejmuje własne inicjatywy, itp. co powinno przełożyć się na poprawę równouprawnienia kobiet i mężczyzn w sferach uczestnictwa w rynku pracy, czy gremiach decyzyjnych. Analiza wyników badań za ostatnie 10 lat wskazuje z resztą na stopniowy postęp w tej dziedzinie.

7.2.3 Użytkowanie terenu

Międzylesie

Ilość działek objętych planowanymi robotami remontowo – odtworzeniowymi – 80, z czego:

- 38 - stanowią własność osób fizycznych
- 42- stanowią własność podmiotów prawnych

Ilość działek wywłaszczanych – zajęcia stałe 14 (po podziale) 3 działki nie zostały podzielone z czego:

- 14 – stanowią działki prywatne
- 3 - stanowią działki publiczne

Ilość działek zajętych czasowo – 14 (po podziale) 42 działki nie zostały podzielone z czego:

- 36 – stanowią działki prywatne
- 20 – stanowią działki publiczne

Szczegółową charakterystykę sposobu zagospodarowania poszczególnych nieruchomości zawiera tabela stanowiąca załącznik nr 1 do niniejszego PPN. Tabela nie podlega upublicznieniu z uwagi na ochronę danych osobowych.

Długopole-Zdrój

Ilość działek objętych planowanymi robotami remontowo – odtworzeniowymi – 26, z czego:

- 17 - stanowią własność osób fizycznych
- 9 - stanowią własność podmiotów prawnych

Ilość działek wywłaszczanych – zajęcia stałe 5 (po podziale) z czego:

- 4 – stanowią działki prywatne
- 1- stanowią działki publiczne

Ilość działek zajętych czasowo – 4 (po podziale) 18 działek nie zostało podzielonych z czego:

- 17 – stanowią działki prywatne (22% tereny mieszkaniowe, 24 % inne tereny mieszkaniowe, pozostałe to tereny użytki rolne, tereny rekreacyjno-wypoczynkowe, zurbanizowane tereny niezabudowane, lasy)
- 5 – stanowią działki publiczne

Szczegółową charakterystykę sposobu zagospodarowania poszczególnych nieruchomości zawiera tabela stanowiąca załącznik nr 1 do niniejszego PPN. Tabela nie podlega upublicznieniu z uwagi na ochronę danych osobowych.

Bystrzyca Kłodzka

Ilość działek objętych planowanymi robotami remontowo – odtworzeniowymi – 100, z czego:

- 47 - stanowią własność osób fizycznych
- 53- stanowią własność podmiotów prawnych

Ilość działek wywłaszczanych – zajęcia stałe 39 (po podziale) z czego:

- 21 – stanowią działki prywatne
- 18 - stanowią działki publiczne

Ilość działek zajętych czasowo – 35 (po podziale) 61 działek nie zostało podzielonych z czego:

- 48 – stanowią działki prywatne
- 48 – stanowią działki publiczne

Szczegółową charakterystykę sposobu zagospodarowania poszczególnych nieruchomości zawiera tabela stanowiąca załącznik nr 1 do niniejszego PPN. Tabela nie podlega upublicznieniu z uwagi na ochronę danych osobowych.

Kłodzko

Ilość działek objętych planowanymi robotami remontowo – odtworzeniowymi – 103, z czego:

- 23 - stanowią własność osób fizycznych
- 80- stanowią własność podmiotów prawnych

Ilość działek wywłaszczanych – zajęcia stałe 31 (po podziale) 3 działki nie zostały podzielone z czego:

- 8 – stanowią działki prywatne
- 26 - stanowią działki publiczne

Ilość działek zajętych czasowo – 24 (po podziale) 54 działki nie zostały podzielone z czego:

- 23 – stanowią działki prywatne
- 55 – stanowią działki publiczne

Szczegółową charakterystykę sposobu zagospodarowania poszczególnych nieruchomości zawiera tabela stanowiąca załącznik nr 1 do niniejszego PPN. Tabela nie podlega upublicznieniu z uwagi na ochronę danych osobowych.

7.2.4 Dojazd i komunikacja

Międzyzlesie

Przez Międzyzlesie przebiega droga krajowa nr 33 łącząca Kłodzko z Boboszowem, w którym znajduje się przejście graniczne z Czechami. W mieście droga ta łączy się z drogą wojewódzką 389, do Zieleńca.

Komunikację autobusową zapewnia lokalny oddział PKS Kłodzko, który sukcesywnie wycofuje się z nierentownych kursów do miejscowości położonych na obszarach górskich. W Międzyzlesiu znajdują się trzy przystanki autobusowe. Z miasta można dojechać autobusem do Bystrzycy Kłodzkiej, Jodłowa, Boboszowa i Kłodzka.

Międzyzlesie leży na trasie kolejowej nr 276 z Wrocławia Głównego przez Kłodzko do Lichkova w Czechach.

Długopole-Zdrój

Przez Długopole-Zdrój przebiega droga powiatowa 3235D Bystrzyca Kłodzka-Roztoki.

Komunikację autobusową zapewnia lokalny oddział PKS Kłodzko. Ponadto Długopole-Zdrój leży na trasie kolejowej nr 276 z Wrocławia Głównego przez Kłodzko do Lichkova w Czechach.

Bystrzyca Kłodzka

Przez miasto przechodzą następujące drogi krajowe i wojewódzkie:

- DK nr 33 (Kłodzko – Boboszów),
- DW nr 392 (Bystrzyca Kłodzka – Łądek Zdrój),
- DW nr 388 (Radków – Bystrzyca Kłodzka).

Komunikację autobusową zapewnia lokalny oddział PKS Kłodzko. Ponadto Bystrzyca Kłodzka leży na trasie kolejowej nr 276 z Wrocławia Głównego przez Kłodzko do Lichkova w Czechach.

Kłodzko

Przez miasto Kłodzko przechodzą następujące drogi krajowe i wojewódzkie:

- DK nr 33 (Kłodzko-Boboszów),
- DK nr 46 (Kłodzko – Szczekociny),
- DK nr 8 (Kudowa-Zdrój – Budzisko),
- DW nr 381 (Wałbrzych – Kłodzko).

Przez Kłodzko przechodzą 3 linie kolejowe wykorzystywane do ruchu pasażerskiego lub towarowego:

- LK nr 276 (Wrocław Główny – Międzyzlesie),
- LK 286 (Kłodzko Główne – Wałbrzych Główny),
- LK 309 (Kłodzko Nowe – Kudowa-Zdrój).

7.2.5 Infrastruktura społeczna

Międzyzlesie

W roku 2018 w Międzyzlesiu mieściło się 1 przedszkole oraz 1 szkoła podstawowa.

W Międzyzlesiu znajduje się ośrodek kultury, posiadający sale widowiskową oraz biblioteka publiczna. W mieście znajduje się również przychodnia lekarska i apteka.

Według danych z 2016 w Międzyzlesiu działały 2 kluby sportowe (brak nowszych danych).

Suma wydatków z budżetu Międzyzlesia wyniosła w 2018 roku 29,0 mln złotych, co daje 4,0 tys. złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to wzrost wydatków o 11.1% w porównaniu do roku 2017. Największa część budżetu Międzyzlesia - 29.7% została przeznaczona na Dział 801 - Oświata i wychowanie. Dużą część wydatków z budżetu przeznaczona została na Dział 750 - Administracja publiczna (9.4%) oraz na Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (8.2%). Wydatki inwestycyjne stanowiły 4,3 mln złotych, czyli 15,0% wydatków ogółem.

Długopole-Zdrój

W Długopolu-Zdroju znajduje się przedszkole, szkoła podstawowa oraz ośrodek szkolno-wychowawczy zapewniający opiekę przedszkolną i na poziomie szkoły podstawowej dla dzieci z niepełnosprawnościami.

Długopole-Zdrój jest uzdrowiskiem, stąd funkcjonuje tutaj szereg obiektów ochrony zdrowia i uzdrowiskowych, jak np. Zakład Przyrodolecznicy „Karol”, ośrodek „Mieszko”, Sanatorium „Ondraszek”, Dom Zdrojowy.

Bystrzyca Kłodzka

W Bystrzycy Kłodzkiej znajduje się jedno przedszkole, 2 szkoły podstawowe, 2 licea ogólnokształcące, technikum oraz szkoła branżowa I stopnia. Działa tutaj ośrodek kultury, dwie biblioteki, oddział muzeum oraz dwa kluby sportowe. Ponadto w Bystrzycy Kłodzkiej znajduje się ośrodek zdrowia, szpital oraz sześć aptek.

Suma wydatków z budżetu Bystrzycy Kłodzkiej wyniosła w 2018 roku 88,6 mln złotych, co daje 4,7 tys złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to wzrost wydatków o 3.5% w porównaniu do roku 2017. Największa część budżetu Bystrzycy Kłodzkiej - 24.6% została przeznaczona na Dział 801 - Oświata i wychowanie. Dużą część wydatków z budżetu przeznaczona została na Dział 600 - Transport i łączność (10.7%) oraz na Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (9%). Wydatki inwestycyjne stanowiły 15,8 mln złotych, czyli 17,8% wydatków ogółem.

Kłodzko

W Kłodzku znajduje się 7 przedszkoli, 9 szkół podstawowych, 6 liceów ogólnokształcących, 2 technika oraz 3 branżowe szkoły I stopnia. Znajduje się tutaj ośrodek kultury, 2 kina, muzeum, 3 biblioteki publiczne (bądź ich filie) oraz 2 biblioteki naukowe. Według dostępnych danych z 2016 r. w Kłodzku działało 12 klubów sportowych. Ponadto Kłodzko posiada szpital, dobry dostęp do opieki zdrowotnej (lekarze i ośrodki zdrowia) oraz aptek. W Kłodzku znajduje się ponadto sąd rejonowy oraz zakład karny.

Suma wydatków z budżetu Kłodzka wyniosła w 2018 roku 118,5 mln złotych, co daje 4,4 tys złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to wzrost wydatków o 26.6% w porównaniu do roku 2017. Największa część budżetu Kłodzka - 26.3% została przeznaczona na Dział 801 - Oświata i wychowanie. Dużą część wydatków z budżetu przeznaczona została na Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (14%) oraz na Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego (8.4%). Wydatki inwestycyjne stanowiły 26,0 mln złotych, czyli 22,0% wydatków ogółem.

7.2.6 Obiekty kulturowe i historyczne

Międzyzylesie

Do najcenniejszych zabytków Międzyzylesia należą Zamek w Międzyzylesiu, którego najstarsza część pochodzi z okresu średniowiecza, park pałacowy, gotycki kościół parafialny pod wezwaniem Bożego Ciała oraz Domy Tkaczy tzw. 7 Braci. W mieście rosną też trzy drzewa uznane za pomniki przyrody. Jedno z nich to żywotnik olbrzymi Thuja plicata (Thuja gigantea).

Fot 1. Zamek w Międzyzlesiu (źródło: <http://zamekmiedzylesie.pl/>)

Długopole-Zdrój

W Długopolu-Zdroju znajduje się kilka obiektów, które zostały wpisane na listę zabytków. Są to: kościół ewangelicki z przełomu XIX/XX wieku, łaźienki, obecnie Zakład Przyrodoleczniczy „Karol”, park uzdrowskiowy z początku XIX w. i drewniana hala spacerowa, obecnie Dom Zdrojowy z początku XX w.

Fot 2 Dom Zdrojowy w Długopolu-Zdroju (źródło: <https://dlugopolezdroj.pl/>)

Bystrzyca Kłodzka

Na terenie Bystrzycy Kłodzkiej znajdują się zabytki wpisane do rejestru Narodowego Instytutu Dziedzictwa m.in. Kościół szpitalny pw. Św. Jana Nepomucena, Brama Wodna będąca fragmentem murów obronnych miasta, renesansowa i barokowa zabudowa miasta, kościół pw. Św. Michała Archanioła z końca XIII w czy dawna szkoła ewangelicka, w której obecnie mieści się Muzeum Filumenistyczne.

Fot 3 Historyczna zabudowa Bystrzycy Kłodzkiej (źródło: <https://turystyka.bystrzycaklodzka.pl/>)

Kłodzko

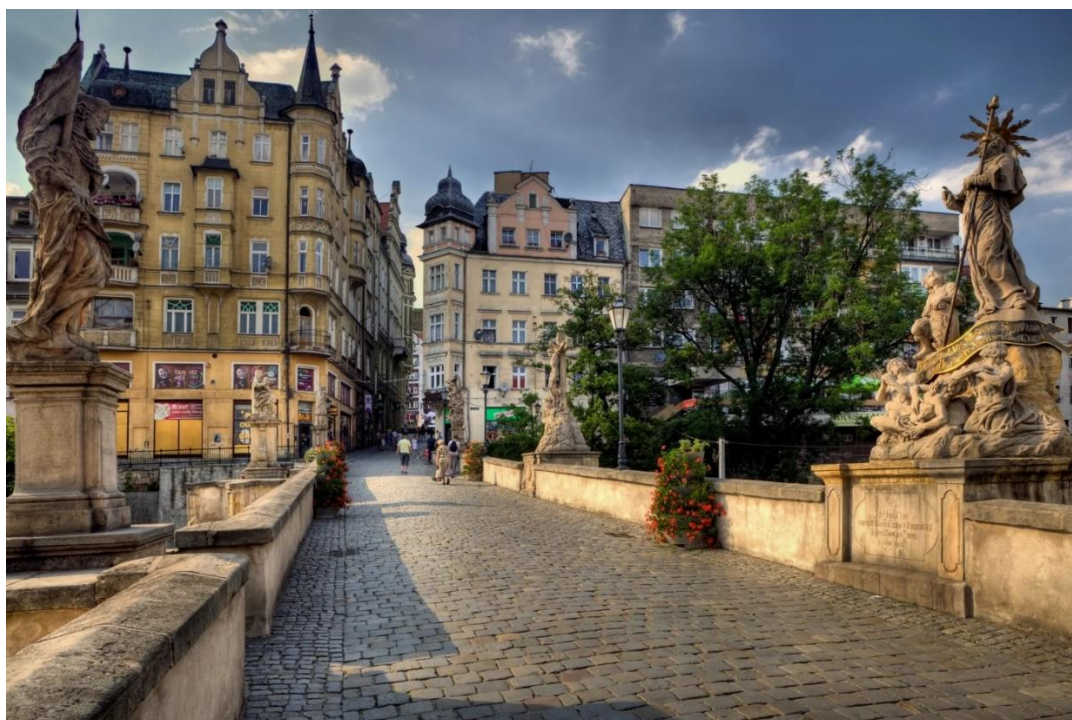
Do najważniejszych i najcenniejszych obiektów zabytkowych w Kłodzku należą:

- Twierdza Kłodzko z drugiej połowy XVIIIw.
- Most gotycki na Młynówce z końca XIVw.
- Ratusz z końca XIXw.
- Kościół św. Jerzego i Wojciecha
- Kościół parafialny pw. WNMP
- Cmentarz żydowski z lat 1833-1962
- Fort Owcza Góra
- Historyczna zabudowa miejska

Fot 4 Twierdza Kłodzka (źródło: <https://www.twierdza.klodzko.pl/>)

Fot 5 Gotycki most nad Młynówką w Kłodzku (źródło: <https://polskazachwyca.pl/>)

7.2.7 Infrastruktura techniczna i struktury zlokalizowane na nieruchomościach

W ramach planowanych robót nie przewiduje się remontów i przebudowy sieci uzbrojenia terenu zlokalizowanych na nieruchomościach znajdujących się w granicach inwestycji. Zakłada się zachowanie wszelkich struktur (budynków gospodarczych, wiat, garaży) znajdujących się na nieruchomościach,

które są w zakresie inwestycji. Istniejące struktury gospodarcze na nieruchomościach nie kolidują z planowanymi robotami.

7.2.8 Zasoby naturalne

Na obszarze realizowanych zadań wyróżnić należy obiekt Długopole-Zdrój, w sąsiedztwie którego znajdują się źródła wód mineralnych. Aktualnie są czynne i eksploatowane 3 źródła wód mineralnych: "Emilia", "Renata" i "Kazimierz". Wody mineralne tych źródeł wypływają wzdłuż uskoku Długopole-Zdrój. Wypływowi wód towarzyszy wydobywający się dwutlenek węgla CO₂. Są to szczawy wodorowo-węglanowo-wapniowo-sodowo-magnezowe żelaziste o słabym stopniu zmineralizowania (0,9-15 g/litr). Ich temperatura wynosi 9,7-11,0°C. Stopień zmineralizowania wód mineralnych jest zmienny i uzależniony od wzrostu wydajności źródeł. W ciągu roku obserwuje się dwa maksima wydajności; pierwsze w czasie wczesno-wiosennych roztopów i drugie na przełomie maja i czerwca. Wynika z tego, że zasoby wód mineralnych są w dużej mierze zasilane od powierzchni terenu.

7.3 PODSUMOWANIE BADAŃ SOCJOEKONOMICZNYCH

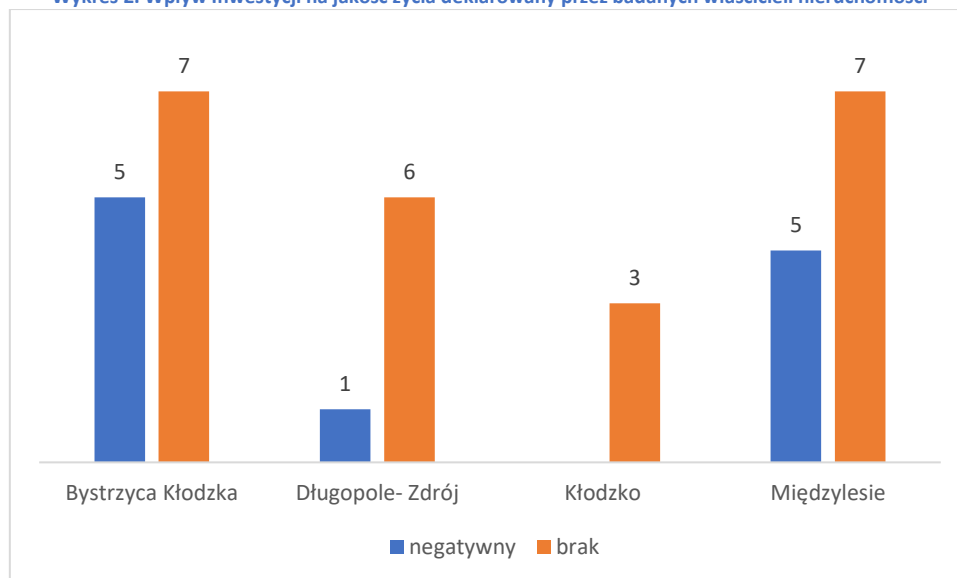
Ze względu na fakt, że zarówno zajęcia stałe, czasowe, jak i trwałe i czasowe ograniczenia na gruntach, na których będzie realizowana Inwestycja będą stosunkowo niewielkie, a sposób zagospodarowania terenu nie ulegnie zmianie, koszty społeczno-ekonomiczne, jakie poniosą przedstawiciele społeczności wszystkich miejscowości należy uznać za relatywnie niskie, na tle innych przedsięwzięć tego rodzaju. Pokazują to także dane ankietowe zebrane od właścicieli nieruchomości. Zdecydowana większość z nich nie jest przeciwna realizacji Inwestycji, niekiedy wręcz podnosząc zasadność działań w celu ochrony przeciwpowodziowej (zob. Wyk.1).

Wykres 1. Sprzeciw wobec Inwestycji deklarowany przez badanych właścicieli nieruchomości

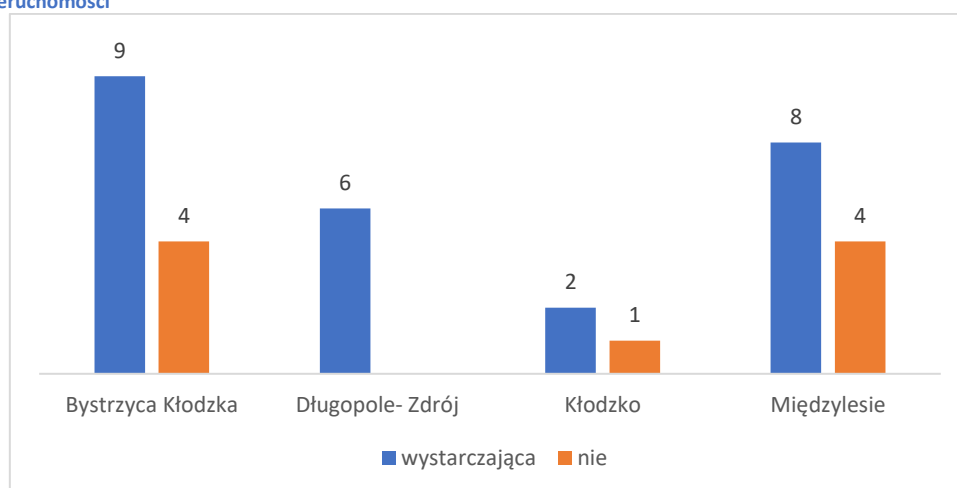
Większość z badanych właścicieli nieruchomości nie dostrzega też, by Inwestycja ta mogła negatywnie wpłynąć na jakość ich życia (zob. Wyk.2) Co więcej, wspomniane wyżej wypowiedzi badanych, podkreślające, że działania realizowane w ramach Inwestycji zapewnią im oczekiwaną ochronę przed okresowo wzbierającą w rzece wodą, sprawiają, iż można ostrożnie wnioskować, iż spora część z właścicieli nieruchomości oczekuje raczej pozytywnego wpływu na ich jakość życia.

Wykres 2. Wpływ Inwestycji na jakość życia deklarowany przez badanych właścicieli nieruchomości

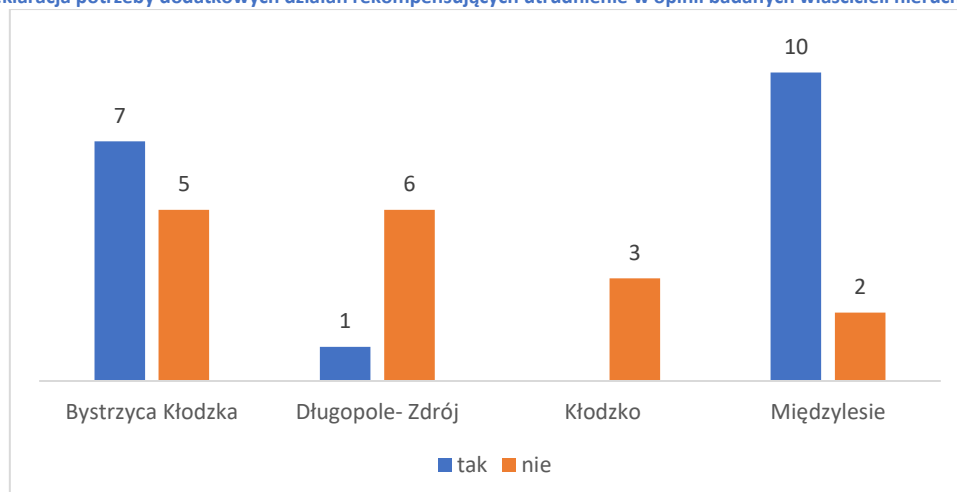

Realizacja Inwestycji nie wydaje się też być zagrożona ze względu na skalę potencjalnych konfliktów społecznych. Większość badanych właścicieli nieruchomości deklaruje bowiem, że wypłata pieniężnego odszkodowania z tytułu realizacji Inwestycji będzie stanowić wystarczającą rekompensatę (zob. Wyk. 3) i nie będzie oczekiwać podjęcia przez Inwestora dodatkowych działań rekompensujących utrudnienia związane z realizacją Inwestycji (zob. Wyk. 4). Wśród tych właścicieli nieruchomości, którzy jednak oczekują podjęcia przez Inwestora dodatkowych działań, dominują działania związane z oczekiwaniem przywrócenia terenu, na którym będzie realizowana Inwestycja do stanu sprzed jej realizacji oraz konsultowania i odpowiedniego informowania o terminach oraz zakresie prac, jakie będą przez Inwestora wykonywane.

Wykres 3. Deklaracja, czy wypłata pieniężnego odszkodowania z tytułu realizacji Inwestycji jest wystarczająca w opinii badanych właścicieli nieruchomości

Wykres 4. Deklaracja potrzeby dodatkowych działań rekompensujących utrudnienie w opinii badanych właścicieli nieruchomości

Niezależnie jednak od przedstawionych wyżej danych, należy także podkreślić fakt, że w związku z brakiem szczegółowych danych dotyczących źródeł utrzymania gospodarstw domowych dotkniętych realizacją Inwestycji, nie da się jednoznacznie przedstawić prognozy dotyczącej potencjalnych konfliktów społecznych. Można natomiast stwierdzić, że oddziaływanie przedsięwzięcia nie będzie miało charakteru negatywnego- raczej będzie charakteryzował je neutralny, przejściowy wpływ, a dla niektórych właścicieli nieruchomości będzie on miał charakter pozytywny.

Podsumowując przeprowadzone badania, zarówno te o charakterze ankietowym, jak i te mające charakter badań terenowych, należy stwierdzić, że realizacja Inwestycji nie spowoduje znaczących negatywnych skutków dla właścicieli przedmiotowych nieruchomości. Większość właścicieli ze zrozumieniem, a w niektórych przypadkach nawet z przychylnością wynikającą z oczekiwania na podjęcie takich działań, przyjęła fakt realizacji Inwestycji.

Jedynie w 2 przypadkach, realizacja Inwestycji, spotkała się z jasno wyartykułowanymi zastrzeżeniami badanych:

- Nieruchomość dz. Nr 118 (Bystrzyca Kłodzka), nieruchomość dz. Nr 213/1 i 213/3 (Bystrzyca Kłodzka) - właściciele/współwłaściciele tych nieruchomości nie są przeciwni realizacji Inwestycji, obawiają się jednak jej wpływu na prowadzoną przez nich działalność gospodarczą. W tej sytuacji kluczowym będzie zobowiązanie wykonawcy robót do możliwie dużego ograniczenia uciążliwych działań i umożliwienia mieszkańcom i użytkownikom nieruchomości możliwie swobodnego korzystania. W dokumentacji przetargowej znajdują się zapisy dotyczące obowiązku zapewnienia przez Wykonawcę odpowiedniego dojazdu do ich nieruchomości. Zespół Konsultant ds. Nieruchomości będzie na bieżąco monitorował sytuację w trakcie trwania prac budowlanych w ramach wdrażania PPN i przekazywał odpowiednie zalecenia właściwemu podmiot w celu ich wdrożenia.
- Nieruchomość dz. Nr 687 (Bystrzyca Kłodzka) właścicielka nieruchomości nie jest przeciwna realizacji inwestycji, ale deklaruje znaczny wpływ Inwestycji na jej jakość życia i oczekuje odkupienia jej lokalu mieszkalnego. Z przeprowadzonych przez zespół socjoekonomiczny analiz w oparciu o opinię zespołu projektantów stwierdzono, że planowane prace, polegające na rozbudowie i remoncie muru brzegowego przez miejscowe podniesienie jego korony (w zakresie 0,00-0,40m), odtworzenie okładziny kamiennej oraz wykonanie nowego spoinowania będą wykonywane bez użycia ciężkiego

sprzętu, nie będą wywoływały drgań i nie będą stanowiły zagrożenia dla mieszkańców przedmiotowej nieruchomości. W związku z tym nie stwierdzono podstaw do odkupienia lokalu mieszkalnego.

Należy także podkreślić fakt, że część z właścicieli/współwłaścicieli nieruchomości oczekuje od Inwestora przywrócenia terenu, na którym realizowana będzie inwestycja, do stanu sprzed jej rozpoczęcia.

Stosunkowo powszechne poparcie dla realizacji Inwestycji wynika z faktu, iż na terenach objętych zaprojektowanymi pracami nie znajdują się żadne instytucje użyteczności publicznej, których likwidacja lub relokacja byłaby odczuwalna dla przedstawicieli społeczności lokalnej, niebędącej właścicielami objętych procedurą gruntów.

W związku z powyższym, biorąc pod uwagę wielkość inwestycji oraz jej znaczenie dla zwiększenia bezpieczeństwa zarówno przed ewentualną powodzią, jak i lokalnymi podtopieniami, należy uznać, iż koszty ekonomiczno-społeczne poniesione przez lokalną społeczność będą niewielkie, a oddziaływanie inwestycji - pozytywne.

UWAGA: badania socjoekonomiczne i studium socjoekonomiczne nie podlegają upublicznieniu z uwagi na ochronę danych osobowych.

7.4 POTRZEBA AKTUALIZACJI BADAŃ SOCJOEKONOMICZNYCH

W związku ze stanem epidemii wirusa SARS-CoV-2 problemem był brak możliwości przeprowadzenia badań metodą terenową oraz bezpośredniego kontaktu z właścicielami nieruchomości. W celu zebrania informacji zdecydowano się na przeprowadzenie badań metoda korespondencyjną. Do właścicieli nieruchomości rozesłano Poczta Polska pakiety dokumentów, z możliwością bezkosztowego odesłania kwestionariusza wywiadu. Ograniczona ilość uzyskanych odpowiedzi (uzupełnionych ankiet) może skutkować koniecznością aktualizacji studium socjoekonomicznego, ograniczoną jednakże do PAP, którzy nie wzięli udziału w badaniu ankietowym. Konieczna będzie aktualizacja PPN w związku z wydaniem PNRI w przypadku jeśli obszar realizacji inwestycji ulegnie zmianie (poszerzeniu).

8 Obowiązujące przepisy prawa i metodyki wyceny

Niniejszy PPN dla Zadania 2B.1/1 Ochrona przeciwpowodziowa doliny rzeki Nysy Kłodzkiej oparty jest na przepisach prawa polskiego, a także, z uwagi na finansowanie m.in. ze środków pożyczki Banku Światowego, na Polityce Operacyjnej Banku Światowego OP 4.12 Przymusowe przesiedlenia.

Umowa Pożyczki pomiędzy Polską a Bankiem Światowym jest aktem prawa międzynarodowego, a przez jej zawarcie Polska obliguje się do stosowania polityk Banku Światowego.

W przypadku różnic pomiędzy przepisami polskimi a politykami BŚ stosuje się te przepisy, które są korzystniejsze dla dotkniętej społeczności, a w przypadkach braku zgodności przepisów krajowych z politykami BŚ w celu pełnego wdrożenia OP 4.12 stosuje się instrumenty korygujące przedstawione w rozdziale 8.3.4 niniejszego PPN.

8.1 OBOWIĄZKI WYNIKAJĄCE Z POLITYKI OP 4.12

OP 4.12 znajduje zastosowanie, jeżeli realizacja Projektu wymaga:

- a) przymusowego zajęcia nieruchomości skutkującego:
  - a) zmianą miejsca zamieszkania lub utratą miejsca zamieszkania,
  - b) utratą dóbr albo dostępu do dóbr,
  - c) utratą źródeł przychodu albo obniżeniem standardu jakości życia
- b) przymusowego ograniczenia dostępu do parków i terenów chronionych, skutkującego niekorzystnym wpływem na jakość życia osób dotkniętych skutkami realizacji Projektu.

Z OP 4.12 wynikają następujące obowiązki:

- Wszystkie wykonalne alternatywne projekty powinny być tak realizowane, aby uniknąć lub zminimalizować konieczność przeprowadzania przesiedleń, a w przypadku, kiedy nie można ich uniknąć, należy podjąć takie działania, aby zminimalizować ich skalę i wpływ;
- Proces przeprowadzania przesiedleń powinien zostać zaplanowany i przeprowadzony jako działania rozwojowe, dostarczając odpowiednie środki i zasoby, które pozwolą osobom dotkniętym przesiedleniami partycypować w korzyściach wynikających z realizowanego Projektu. Pomoc powinna zostać skierowana do grup społecznych dotkniętych procesem przesiedleń w celu poprawy ich stanu gospodarki, przychodów i standardu życia, lub powinna przynajmniej przywrócić stan sprzed realizacji Projektu;
- Osoby przesiedlane powinny uzyskać przed przesiedleniem pełną rekompensatę w wysokości równej kosztom odtworzeniowym, pomoc w przeprowadzce oraz pomoc i wsparcie w okresie przejściowym;
- Brak tytułu prawnego do gruntu nie powinien być przeszkodą do otrzymania odszkodowania;
- Szczególną uwagę należy poświęcić osobom i grupom szczególnie wrażliwym (np. samotni rodzice, osoby z niepełnosprawnościami, ubodzy);
- Wspólnoty powinny uzyskać możliwość udziału w planowaniu, realizacji oraz monitorowaniu procesu ich przesiedlenia;

- Przesiedlonym należy pomóc w integracji z przyjmującą ich społecznością;
- Proces przeprowadzania przesiedleń powinien być ściśle powiązany z harmonogramem realizacji Zadania tak, aby osoby przesiedlane uzyskały rekompensatę przed rozpoczęciem budowy lub przed rozpoczęciem innych działań Projektu;
- Powinien być przeprowadzany monitoring przesiedleń i ich ewaluacja;
- Na obszarach wiejskich lub rolniczych, nawet w przypadku, gdy można zastosować odszkodowanie pieniężne, szczególnie zalecana jest forma odszkodowania typu „ziemia za ziemię”, jeśli jest ona ekonomicznie wykonalna. Gospodarstwa, które całkowicie utraciły swoje środki trwałe i stały się całkowicie nierentowne, powinny otrzymać rekompensatę równą wartości całego gospodarstwa;
- Dla strat, których wycena lub przeprowadzenie rekompensaty pieniężnej jest skomplikowane, na przykład: dostęp do usług publicznych, dostęp do klientów lub dostawców, obszarów rybołówstwa, dostęp do pastwisk i obszarów leśnych, należy podjąć starania zmierzające do zapewnienia dostępu do równoważnych i kulturowo odpowiednich zasobów i możliwości uzyskiwania przychodów.

8.2 WYMAGANIA PRAWA POLSKIEGO

Najważniejszymi aktami normatywnymi związanymi z nabywaniem praw do nieruchomości niezbędnych do realizacji Zadania są:

- Konstytucja RP,
- kodeks cywilny
- specustawa przeciwpowodziowa,
- ustawa o gospodarce nieruchomościami.

Kodeks cywilny reguluje stosunki prawne między osobami fizycznymi i osobami prawnymi, w tym dotyczące zawierania umów zbycia nieruchomości. Obowiązuje tutaj zasada swobody kształtowania treści umowy oraz decydowania o tym, czy i z kim umowę zawrzeć. O zawarciu umowy decydują zgodne oświadczenia stron. Kodeks cywilny przewiduje formę szczególną zawierania umów, których przedmiotem jest nieruchomość. Pod rygorem nieważności powinny być one zawierane w formie aktu notarialnego.

8.2.1 Pozyskiwanie nieruchomości na podstawie specustawy powodziowej

Zgodnie ze specustawą powodziową wywłaszczenie nieruchomości lub ich części, jak też trwałe i czasowe ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości lub ich części następuje w oparciu o decyzję PNRI wydawaną przez wojewodę. Wywłaszczenie następuje z chwilą, w której decyzja PNRI staje się ostateczna.

Z tytułu przeniesienia na rzecz Skarbu Państwa własności nieruchomości, właścicielowi nieruchomości albo jej użytkownikowi wieczystemu przysługuje odszkodowanie pieniężne lub w formie „ziemia za ziemię”. Specustawa powodziowa nie zawiera szczególnej preferencji dla wypłaty odszkodowania w formie „ziemia za ziemię”; zakłada się raczej rekompensatę w pieniądzu z założeniem, iż ma ona pozwolić na zakup podobnej nieruchomości po cenie rynkowej.

Wysokość odszkodowania określa się odrębnie dla każdej nieruchomości, w drodze indywidualnych porozumień Inwestora z dotychczasowym właścicielem lub użytkownikiem wieczystym. Porozumienia są przygotowywane w oparciu o niezależną i obiektywną wycenę rzeczoznawcy majątkowego, posiadającego odpowiednią licencję (zawodowe uprawnienia państwowe do szacowania nieruchomości). Określają one wysokość odszkodowania, termin i sposób jego wypłaty.

Wysokość odszkodowania jest ustalana według stanu nieruchomości w dniu wydania PNRI, ale według wartości nieruchomości z dnia, w którym następuje ustalenie wysokości odszkodowania.

Jeżeli w terminie 2 miesięcy od dnia wydania ostatecznej PNRI nie uda się dojść do porozumienia co do wysokości odszkodowania, wysokość tę ustala wojewoda w drodze decyzji. Przed wydaniem decyzji wojewoda powołuje rzeczoznawcę majątkowego. Prawo do przedstawienia wyceny nieruchomości sporządzonej przez własnego rzeczoznawcę majątkowego w postępowaniu przed wojewodą ma również strona. Wtedy wojewoda wydając decyzję ustalającą wysokość odszkodowania musi również odnieść się do opinii przedstawionej przez stronę. W przypadku, w którym strona zgłasza uwagi i wnioski w postępowaniu przed wojewodą, wojewoda musi merytorycznie odnieść się do tych uwag i wniosków na etapie prowadzonego postępowania, a następnie w wydanej decyzji odszkodowawczej.

Od wydanej przez wojewodę decyzji stronie przysługuje odwołanie do organu wyższego stopnia (do właściwego ministra).

W przypadku wniesienia przez osobę wyłączonej odwołania od decyzji ustalającej wysokość odszkodowania może ona złożyć wniosek o wypłatę odszkodowania określonego w zaskarżonej decyzji. W takim przypadku odszkodowanie jest wypłacane w kwocie określonej w decyzji, co nie ma wpływu na prowadzone postępowanie odwoławcze.

Decyzja wydana w postępowaniu odwoławczym może zostać zaskarżona do wojewódzkiego sądu administracyjnego w terminie 30 dni od dnia doręczenia skarżącemu rozstrzygnięcia w sprawie. Od wyroku wojewódzkiego sądu administracyjnego stronie przysługuje z kolei prawo wniesienia skargi kasacyjnej do Naczelnego Sądu Administracyjnego w terminie trzydziestu dni od dnia doręczenia stronie odpisu orzeczenia z uzasadnieniem.

8.2.2 Ustanawianie trwałych ograniczeń w gospodarowaniu nieruchomościami na podstawie specustawy powodziowej

Wszczęcie postępowania o wydanie PNRI wymaga wniosku Inwestora, którego obowiązkiem jest wskazanie m.in. nieruchomości lub ich części będących częścią inwestycji, niezbędnych do jej funkcjonowania, które nie stają się własnością Skarbu Państwa, lecz wobec których trwale ogranicza się sposób korzystania (dalej jako TO). Wniosek taki musi zostać rozpatrzony i stosownie do ustaleń organu administracji, ujawniony w wydanej przez wojewodę decyzji PNRI (art. 9 pkt 5 lit. b specustawy powodziowej).

Inna kategoria TO wynikających z PNRI, już niekoniecznie wynikających z wniosku Inwestora, uwzględni obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią oraz obszary potencjalnego zagrożenia powodzią, lub szczególnego zagrożenia powodzią, o ile zostały wyznaczone (art. 9 pkt 8 lit. f specustawy powodziowej). Nieruchomości takie nie będą podlegały stałej zmianie sposobu zagospodarowania i zasadniczo będą mogły być wykorzystywane przez właściciela (wieczystego użytkownika) podobnie jak

przed realizacją inwestycji lecz, po wykonaniu zadania inwestycyjnego, już zawsze z pewnymi ograniczeniami funkcjonalnymi.

Ograniczenia te i niedogodności z nimi związane, ograniczenia potencjału ekonomicznego i rynkowego nieruchomości (np. zakaz zabudowy, zakaz sadzenia drzew, prowadzenia działalności rolniczej itp.) wpływają ujemnie na wartość rynkową nieruchomości i muszą być rekompensowane słusznym odszkodowaniem. W skrajnym przypadku utraty przydatności nieruchomości dla właściciela (wieczystego użytkownika) może on na podstawie art. 22 ust 2 specustawy powodziowej, składając wniosek w określonym terminie, domagać się na drodze cywilnoprawnej jej wykupu. W przypadku nieskorzystania z tej drogi, pozostaje droga administracyjna ustalająca stosowne odszkodowanie.

Specustawa powodziowa nie definiuje na czym polega TO i nie wskazuje organu administracji właściwego rzeczowo do określenia w trybie administracyjnym odszkodowania z tego tytułu. Stan taki, tj. brak wyraźnego przepisu prawa wskazującego właściwość rzeczową (kompetencje) organu, spowodowany jest ewidentną luką prawną i upoważnia do zastosowania w postępowaniu administracyjnym *analogii iuris* z postanowieniami ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (tekst jedn. Dz.U. z 2020, poz. 1363 z późn. zm.) dotyczącymi wydawania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej), a odniesionej do Postanowienia Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 9 listopada 2012 r. (sygn. akt I OW 142/12). Sąd, wskazując wojewodę jako organ właściwy, jednoznacznie stwierdza, że „Organem właściwym do ustalenia odszkodowania jest organ, który wydał decyzję o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej (...). Nie sposób bowiem przyjąć, aby ustawodawca rozdzielił kompetencje do ustalania odszkodowania za skutki tej samej decyzji w zależności od przedmiotu tego odszkodowania.”.

Należy przyjąć też konieczność zastosowania w prowadzonej procedurze art. 30 specustawy powodziowej, zgodnie z którym w zakresie nieuregulowanym w specustawie powodziowej „stosuje się odpowiednio przepisy o gospodarce nieruchomościami” i realizując tę dyspozycję, oprócz postępowanie o przepisy u.g.n.

W rezultacie, w odniesieniu do odszkodowań za TO zastosowanie znajdą procedury i zasady wyceny opisane w niniejszym PPN, a dotyczące ustalania i wypłaty odszkodowań za wywłaszczenie nieruchomości lub jej części.

8.2.3 Zajęcia czasowe nieruchomości na podstawie specustawy powodziowej

Zgodnie ze specustawą powodziową, w razie potrzeby PNRI może również określać czasowe ograniczenia w korzystaniu z nieruchomości, które nie przechodzą na własność Skarbu Państwa (art. 9 pkt 8 lit. f specustawy powodziowej).

Po zakończeniu realizacji w/w czynności (np. po wybudowaniu urządzeń infrastruktury technicznej) i po upływie terminu, na który udzielono zezwolenia na czasowe zajęcie nieruchomości, nieruchomość powinna zostać przywrócona do stanu poprzedniego. Jeżeli przywrócenie nieruchomości do stanu poprzedniego nie jest możliwe, za poniesione z tego tytułu straty przysługuje odszkodowanie odpowiadające wartości poniesionych szkód (art. 128 ust. 4 u.g.n.). Jeżeli skutek braku przywrócenia nieruchomości do stanu poprzedniego zmniejsza się wartość nieruchomości, odszkodowanie powiększa się o kwotę odpowiadającą temu zmniejszeniu.

8.2.4 Procedury specjalne

Na podstawie art. 133 u.g.n. Inwestor składa kwotę odszkodowania do depozytu sądowego zgodnie z decyzją wojewody zobowiązującą Inwestora do wpłaty odszkodowania do depozytu. Jest to równoznaczne ze spełnieniem świadczenia. Ma to miejsce wyłącznie w dwóch przypadkach: gdy osoba uprawniona odmawia przyjęcia odszkodowania albo jego wypłata natrafia na trudne do przezwyciężenia przeszkody (np. brak zdolności do czynności prawnych wierzyciela, jego dłuższa nieobecność w kraju przy braku ustanowienia pełnomocnika, klęski żywiołowe, stan wojenny) oraz gdy odszkodowanie za wywłaszczenie dotyczy nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym (zob. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Lublinie z dnia 25 lutego 2005 r., sygn. akt II SA/Lu 884/04).

Złożenie do depozytu sądowego ma takie same skutki jak spełnienie świadczenia. Zgodnie z OP 4.12, PAP nie ponosi żadnych kosztów z tym związanych.

8.2.5 Wykup „resztówek”

Jeżeli przejęta jest część nieruchomości, a pozostała część nie nadaje się do prawidłowego wykorzystania na dotychczasowe cele (tzw. „resztówka”) Inwestor jest zobowiązany do nabycia tej części nieruchomości na wniosek jej właściciela lub użytkownika wieczystego (zgodnie z art. 23 ust. 1 specustawy powodziowej).

Wniosek o wykup resztówki może zostać złożony przed wydaniem PNRI, jednakże samo nabycie nieruchomości może nastąpić dopiero po wydaniu PNRI i uzyskaniu przez decyzję waloru ostateczności, z chwilą, w której następuje podział nieruchomości i przeniesienie prawa własności części wywłaszczanej.

Resztówki nabywane będą w drodze umów cywilnoprawnych po wydaniu i ustatecznieniu się PNRI dla Zadania w drodze następującej procedury:

1. Złożenie przez właściciela/użytkownika wieczystego nieruchomości wniosku zawierającego:
  - a. uzasadnienie wskazujące, dlaczego pozostała po przejęciu część nieruchomości nie nadaje się do wykorzystania na dotychczasowe cele,
  - b. zaznaczenie „resztówki” na dołączonej do wniosku kopii mapy ewidencji gruntów lub mapy sytuacyjno-wysokościowej lub podziału nieruchomości.
2. Ocena złożonego wniosku przez komisję powołaną przez Inwestora. W skład komisji powinien wejść przedstawiciel zespołu ds. monitoringu i realizacji PPN oraz specjaliści do spraw technicznych i do spraw gospodarki nieruchomościami. W obradach komisji może uczestniczyć z głosem doradczym przedstawiciel Konsultanta ds. PPN.
3. Podjęcie decyzji o wykupie lub odmowie wykupu nieruchomości niezwłocznie, ale nie wcześniej niż przed wydaniem i ustatecznieniem się PNRI. Warunkiem sprawnego rozpatrzenia wniosku jest jego kompletność.
4. Zawiadomienie wnioskodawcy o podjęciu decyzji dotyczącej wykupu/odmowy wykupu „resztówki”.
5. Przygotowanie operatu przez rzeczoznawcę majątkowego określającego wartości „resztówki”.
6. Negocjacje z właścicielem/użytkownikiem wieczystym dotyczące wysokości odszkodowania.
7. Zawarcie umowy kupna nieruchomości (wykupu „resztówki”) w formie aktu notarialnego.
8. Wypłata odszkodowania.

9. W razie niezakwalifikowania nieruchomości do wykupu w ramach „resztówki”, właściciel ma prawo domagania się wykupu w drodze powództwa kierowanego do sądu powszechnego.

8.2.6 Dopłaty UE

Wśród nieruchomości wywłaszczanych na potrzeby realizacji inwestycji mogą znaleźć się nieruchomości rolne, objęte programami pomocowymi tj. takie, do których właściciele/posiadacze pobierają dopłaty lub udzielana jest pomoc.

Wywłaszczenie tych gruntów spowoduje brak możliwości wywiązania się z przyjętych przez rolnika/beneficjenta w umowach z państwową akredytowaną agencją płatniczą, tj. Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) zobowiązań w ramach poszczególnych programów. To z kolei może wiązać się z określonymi konsekwencjami, w tym z koniecznością zwrotu pobranych płatności, a także karami administracyjnymi.

Rozwiązaniem tego problemu jest wprowadzenie na poziomie regulacji Unii Europejskiej specjalnego mechanizmu i definicji tzw. siły wyższej, w oczywisty sposób uniemożliwiającej rolnikowi wywiązanie się ze zobowiązań umownych. Przepisy te zawierają otwarty katalog sytuacji kiedy mamy do czynienia z siłą wyższą. W ramach tego katalogu do siły wyższej zalicza się m. in. wywłaszczenie nieruchomości. Do zastosowania tego trybu konieczna jest jednak inicjatywa ze strony rolnika/beneficjenta. Musi on bowiem zaistnienie siły wyższej (tu: wywłaszczenie i/lub trwałe ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości) zgłosić Kierownikowi Biura Powiatowego ARiMR na piśmie wraz z odpowiednimi dowodami (w analizowanym przypadku będzie to odpis decyzji PNRI) **w ciągu 15 dni roboczych** liczonych od dnia, w którym on lub upoważniona przez niego osoba są w stanie dokonać tej czynności (w przypadku PROW 2007-2013 termin ten wynosi 10 dni roboczych).

Kierownik Biura Powiatowego ARiMR przeprowadza odpowiednie postępowanie administracyjne i w drodze decyzji ustala czy wystąpiła siła wyższa.

Konsekwencje wydania decyzji stwierdzającej wystąpienie siły wyższej:

- dla PROW 2007-2013 oraz 2014-2020 (zobowiązania i płatności wieloletnie): brak wymogu zwrotu przez rolnika/beneficjenta części bądź całości otrzymanej pomocy za lata poprzednie, za rok w którym wystąpiła siła wyższa może zostać przyznana pomoc w pomniejszonej wysokości, zobowiązania lub płatności są kontynuowane zgodnie z ich pierwotnym okresem trwania (o ile spełnione są parametry kwalifikowalności, np. minimalna powierzchnia), ponadto nie stosuje się kar administracyjnych w zakresie tzw. wzajemnej zgodności;
- dla płatności bezpośrednich: otrzymana pomoc nie jest zwracana, beneficjent zachowuje prawo do płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego w odniesieniu do obszaru lub zwierząt, które były kwalifikowalne w chwili wystąpienia siły wyższej do płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego.

Należy uznać, że z siłą wyższą będziemy mieli również do czynienia w przypadku nieruchomości lub ich części będących częścią inwestycji, niezbędnych do jej funkcjonowania, które nie stają się własnością Skarbu Państwa, lecz wobec których trwałe ogranicza się sposób korzystania (tzw. trwałych ograniczeń) oraz tzw. „resztówek” (nieruchomości wykupionych na wniosek strony w sytuacji, jeżeli w drodze PNRI przejęta jest część nieruchomości, a pozostała część nie nadaje się do prawidłowego wykorzystania na dotychczasowe cele).

Termin na zgłoszenie wystąpienia tego rodzaju siły wyższej oraz dowód jej wystąpienia – podobnie jak w przypadku wywłaszczenia – będzie wywodził się z decyzji PNRI. W tym wypadku bowiem siła wyższa została wywołana również w związku z wywłaszczeniem nieruchomości, z tym że nie pozbawiła własności konkretnie tej części nieruchomości, a spowodowała brak możliwości wykorzystania jej na dotychczasowy cel (np. rolny). Podobnie w przypadku trwałych ograniczeń, jeśli oczywiście spowodowały one brak możliwości wykorzystania nieruchomości zgodnie z przyjętym przez rolnika zobowiązaniem.

Właściciele przejmowanych nieruchomości zostaną poinformowani przez Zamawiającego o konieczności zgłoszenia w wymaganym terminie Kierownikowi Biura Powiatowego ARiMR informacji o zaistnieniu siły wyższej (wywłaszczenie i/lub trwałe ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości), która w oczywisty sposób uniemożliwia wywiązanie się ze zobowiązań umownych. Zamawiający opracuje i prześle PAP wzór zgłoszenia o wystąpieniu siły wyższej w celu zgłoszenia do ARiMR.

8.3 PRZYJĘTE MECHANIZMY POZYSKIWANIA PRAW DO REALIZACJI PRAC NA

NIERUCHOMOŚCIACH¹

8.3.1. Zajęcia stałe

Inwestycja dla której przygotowano niniejszy PPN charakteryzuje się dużą ilością niewielkich powierzchniowo zajęć stałych. Biorąc pod uwagę czas potrzebny na przygotowanie indywidualnego operatu szacunkowego dla każdej z tych małych części nieruchomości oraz relatywnie długi czas oczekiwania na decyzję odszkodowawczą Wojewody Dolnośląskiego skłonił Inwestora do zastosowania niestandardowej procedury. W procedurze tej Inwestor zastosował ocenę *ex ante* wartości terenu w obszarze, który ma podlegać wywłaszczeniu celem przygotowania szacunkowych kwot, od których można ustalić wstępne/początkowe odszkodowanie w celu jego ostatecznego ustalenia przez Wojewodę.

Z uwagi na uwarunkowania formalnoprawne dla Zadania zastosowanie znajdą mechanizmy pozyskiwania nieruchomości zarówno wynikające ze specustawy przeciwpowodziowej, jak i k.c. (w odniesieniu do resztówek). Aby zminimalizować negatywny wpływ utraty własności przez PAP zaproponowano procedurę zaradczą opisaną poniżej.

Zgodnie z przepisami specustawy przeciwpowodziowej działki przejmowane są w ramach procedury wywłaszczeniowej. W każdym wypadku dla Inwestora priorytetem będzie uzyskanie porozumienia z PAP dotyczącego warunków przejęcia nieruchomości (forma odszkodowania, termin przejęcia nieruchomości, zasady użytkowania po wydaniu PNRI itp.).

Ponieważ z uwagi na liczbę wywłaszczanych nieruchomości termin przewidziany w specustawie przeciwpowodziowej jest zbyt krótki na przygotowanie przez biegłych rzeczoznawców rzetelnych opinii dotyczących wysokości odszkodowania indywidualnie w stosunku do wszystkich nieruchomości Inwestor zakłada, iż ostateczna wysokość odszkodowania zostanie ustalona przez Wojewodę w drodze decyzji administracyjnej.

¹ Tabela zamieszczona w niniejszym rozdziale jest zgodna z LARFP

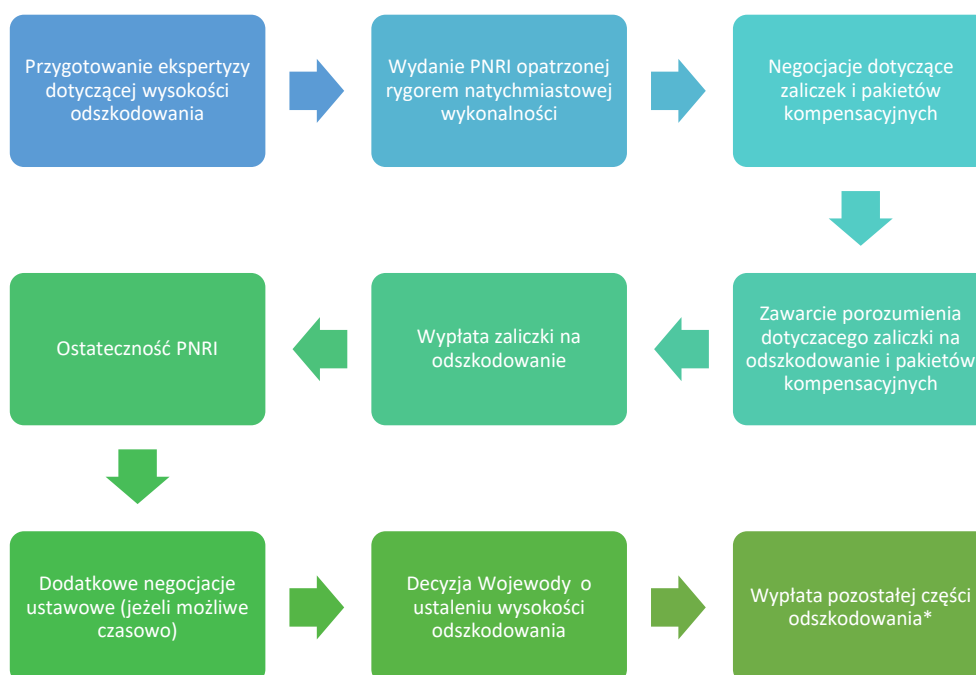

W celu zapewnienia PAP jak najszybszej kompensacji za wywłaszczoną nieruchomość, Inwestor zakłada wypłacenie zaliczek na odszkodowanie w wysokości odpowiadającej wartości nieruchomości ustalonej na podstawie ekspertyzy biegłego rzeczoznawcy dotyczącej całego rynku nieruchomości w obszarze realizacji PPN jeszcze przed uzyskaniem ostateczności przez PNRI. Zgodnie z przepisami prawa polskiego ekspertyza taka nie może być podstawą do ustalenia ostatecznego odszkodowania za nieruchomość. Podstawę do wypłaty odszkodowania może być wyłącznie opinia biegłego rzeczoznawcy dotycząca indywidualnie danej nieruchomości. Opinia taka zostanie sporządzona w postępowaniu przed Wojewodą Dolnośląskim.

Dlatego też wypłata zaliczek na odszkodowanie nastąpi w wysokości 70 % wartości nieruchomości oszacowanej w ekspertyzie rynku nieruchomości, zgodnie ze specjalną procedurą zaradczą. Przyjęcie wypłaty odszkodowania na poziomie 70% wartości nieruchomości oszacowanej w ekspertyzie pozwoli na uwzględnienie ryzyk wynikających z ewentualnych różnic pomiędzy ogólną ekspertyzą biegłego dotyczącą średniej wartości porównywalnych nieruchomości na rynku lokalnym, a szczegółowym operatem szacunkowym sporządzanym przez biegłego dla poszczególnych nieruchomości w postępowaniach u Wojewody. Jednocześnie nie ulega wątpliwości, że kwota odszkodowania ustalona w opinii biegłego rzeczoznawcy powołanego przez Wojewodę Dolnośląskiego nie będzie niższa, niż 70 % wartości nieruchomości oszacowanej w ekspertyzie RZGW WR. Z tego względu odszkodowanie w wysokości 70% wartości nieruchomości oszacowanej w ekspertyzie RZGW WR stanowiło będzie oczywiście (bezsprzecznie) należne PAP odszkodowanie i będzie mogło zostać za takie uznane zarówno przez PAP, jak i Inwestora.

Inwestor proponuje PAP wypłatę oczywiście należnego odszkodowania za zajętą nieruchomość jeszcze przed wydaniem ostatecznej decyzji administracyjnej w tej sprawie oraz przed uzyskaniem przez PNRI waloru ostateczności. Będzie to propozycja wypłaty w wysokości 70% wartości nieruchomości określonej w ekspertyzie biegłego – rzeczoznawcy majątkowego, sporządzonej na zlecenie Inwestora, przedstawionej PAP. Kwota ta zostanie zabezpieczona przez JRP, tak aby możliwa była jej wypłata w dowolnym momencie na wniosek PAP i po podpisaniu w tym zakresie odpowiedniego porozumienia. Przyjęcie tej wypłaty nie będzie stanowić uznania przez PAP wysokości odszkodowania, ustalonej w ww. opinii i nie będzie miało żadnego negatywnego wpływu na prowadzone przez Wojewodę lub inny organ postępowanie administracyjne o ustalenie wysokości odszkodowania za wywłaszczoną nieruchomość. Pozostała część odszkodowania zostanie rozliczona i wypłacona PAP (w przypadku, gdyby wartość ta przewyższała zaproponowane przez inwestora odszkodowanie) po uzyskaniu ostatecznej decyzji ustalającej wysokość odszkodowania, do kwoty ustalonej w tej decyzji.

Jeżeli decyzja PNRI zostanie zmieniona, uchylona w całości lub w części dotyczącej PAP, lub stwierdzono jej nieważność PAP, której wypłacono zaliczkę, lub jej spadkobierca będą zobowiązani do zwrotu tej zaliczki po jej waloryzacji na dzień zwrotu.

* Jeżeli odszkodowanie ustalone przez Wojewodę będzie wyższe od wypłaconej zaliczki (w tym pozostałe 30% płatności, oraz wszelkie dodatkowe odszkodowanie, jeśli określona przez Wojewodę wartość nieruchomości jest wyższa od kwoty, która była podstawą obliczenia 70% zaliczki)

Przyjęcie przez PAP wcześniejszej płatności oczywiście należnego odszkodowania nie będzie wywierało na nich negatywnego wpływu. Natomiast zastosowanie tej procedury zmniejszy niedogodności, jakie dla PAP powodować może długotrwałe oczekiwanie na rozstrzygnięcie administracyjne właściwego organu w sprawie ustalenia wysokości odszkodowania i tym samym jego wypłatę.

Ekspertyza biegłego rzeczoznawcy dotycząca rynku nieruchomości w obszarze realizacji PPN składała się będzie z analiz rynków nieruchomości właściwych dla wyodrębnionych grup nieruchomości. Wyodrębnienie grup nieruchomości dokonane zostanie na podstawie podobieństwa poszczególnych nieruchomości, w szczególności pod kątem rodzaju, położenia i stanu nieruchomości, dotychczasowego przeznaczenia, sposobu użytkowania oraz innych cech, które w ocenie rzeczoznawców majątkowych mają wpływ na wartość nieruchomości. Przy dokonaniu analiz wykorzystane będą wszelkie, dostępne i niezbędne dane o nieruchomościach, zawarte w szczególności w księgach wieczystych, katastrze nieruchomości, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i na mapach taksacyjnych tworzonych przez organy prowadzące kataster nieruchomości na podstawie oszacowania nieruchomości reprezentatywnych, wykonanego przez rzeczoznawców majątkowych. W poszczególnych analizach podane zostaną w szczególności przedziały cen transakcyjnych nieruchomości podobnych do wyodrębnionych grup nieruchomości według dotychczasowego przeznaczenia oraz według dopuszczalnego sposobu użytkowania wynikającego z celu wywłaszczenia.

Niesporna część odszkodowania wypłacona zostanie przed fizycznym rozpoczęciem robót, na podstawie porozumień zawieranych z PAP (70% wartości nieruchomości ustalonej w ekspertyzie biegłego rzeczoznawcy). Po wydaniu przez Wojewodę Dolnośląskiego ostatecznej decyzji ustalającej wysokość odszkodowania, Inwestor niezwłocznie wypłaci odszkodowanie w kwocie ustalonej w decyzji, pomniejszone o wysokość niespornej części (70% wartości nieruchomości ustalonej w ekspertyzie biegłego rzeczoznawcy) odszkodowania wypłaconej już przez Inwestora.

Przyjęcie przez PAP niespornej części odszkodowania przed wydaniem przez Wojewodę Dolnośląskiego decyzji ustalającej wysokość odszkodowania nie ma wpływu na prawa przysługujące stronie w postępowaniu administracyjnym, czy też na możliwość złożenia skargi do sądu administracyjnego.

8.3.2. Przebudowa infrastruktury

Właściciel linii energetycznych, linii gazowych oraz linii telekomunikacyjnych przeznaczonych do rozbiórki otrzyma odszkodowanie w postaci nowego urządzenia przesyłowego (sieci przesyłowej), zrealizowanego na innych nieruchomościach w miejsce urządzeń rozebranych. a nieruchomościach, na których zrealizowane zostaną nowe urządzenia przesyłowe wprowadzone zostanie TO w gospodarowaniu tą nieruchomością lub ustanowiona zostanie służebność przesyłu na rzecz przedsiębiorcy przesyłowego, który jest właścicielem rozebranej i odbudowanej sieci. Zgodnie z art. 305¹ k.c. istotą służebności przesyłu jest obciążenie nieruchomości prawem korzystania z tej nieruchomości w granicach określonych przeznaczeniem urządzeń przesyłowych. Obciążenie takie obejmuje dostęp, korzystanie poprzez bieżącą eksploatację, dokonywanie kontroli, przeglądów, konserwacji, modernizacji, remontów, usuwanie awarii, wymiany urządzeń posadowionych na danej nieruchomości w zakresie niezbędnym dla zapewnienia prawidłowego i niezakłóconego działania sieci przesyłowej przedsiębiorstwa (por. postanowienie SN z 18 kwietnia 2012 r. V CSK 190/2011, LexisNexis nr 3971510).

Podstawowym sposobem ustanowienia służebności przesyłu jest umowa między właścicielem nieruchomości i przedsiębiorcą. Właściciel nieruchomości może żądać odpowiedniego wynagrodzenia w zamian za ustanowienie służebności przesyłu. Jeżeli właściciel nieruchomości odmawia zawarcia umowy, to służebność przesyłu może być na żądanie przedsiębiorcy ustanowiona przez sąd, za odpowiednim wynagrodzeniem, w postępowaniu nieprocesowym, podobnie jak służebność drogi koniecznej. Wynagrodzenie ustala sąd, z reguły przy pomocy biegłego, kierując się rodzajem urządzeń i związanym z nim sposobem korzystania z nieruchomości przez uprawnionego oraz wpływem, jaki mają te urządzenia na ograniczenie wykonywania własności nieruchomości. Takie samo prawo przysługuje właścicielowi nieruchomości w razie, gdy przedsiębiorca odmawia zawarcia umowy o ustanowienie służebności przesyłu koniecznej do korzystania z urządzeń, o których mowa. Ustawa nie określa, czy wynagrodzenie ma mieć charakter jednorazowy czy okresowy, co oznacza uprawnienie do wyboru ekwiwalentnego świadczenia na rzecz właściciela.

8.3.3. Zajęcia czasowe

Wszystkie nieruchomości zajęte czasowo zostaną przywrócone do stanu poprzedniego. W związku z tym przejęcie tych działek następowało będzie na podstawie protokołu przejęcia działki. Przed rozpoczęciem robót na nieruchomości Wykonawca zobowiązany będzie do sporządzenia dokumentacji zdjęciowej stanu zajmowanej nieruchomości. Nadzór nad realizacją prac, a także nad przywróceniem nieruchomości do stanu poprzedniego prowadzony będzie przez Inwestora oraz jego przedstawiciela – Inżyniera.

Po zakończeniu realizacji robót budowlanych przez Wykonawcę oraz po przywróceniu działki do stanu poprzedniego zostanie ona przekazana PAP protokołem zwrotnym. Podkreślenia wymaga, że przywrócenie stanu poprzedniego nie polega na usunięciu z nieruchomości przebudowanych sieci, lecz na przywróceniu takiego stanu zagospodarowania nieruchomości i struktury ich gruntu, jakie istniały

przed podjęciem przebudowy, uwzględniając pozostawanie na tych nieruchomościach przebudowanych sieci uzbrojenia terenu.

Dopiero gdy przywrócenie nieruchomości do stanu poprzedniego nie jest możliwe albo powoduje nadmierne trudności lub koszty, to wtedy właścicielom i użytkownikom wieczystym tych nieruchomości przysługuje roszczenie o odszkodowanie za szkody powstałe wskutek zrealizowanej przebudowy, np. brak odtworzenia istniejących przed przebudową obiektów lub nasadzeń. Ponadto roszczenie odszkodowawcze może obejmować także okoliczność zmniejszenia się wartości nieruchomości na skutek dokonanej przebudowy.

Odszkodowanie wypłacane będzie na podstawie porozumienia zawieranego pomiędzy stronami. W tych przypadkach, w których nie uda się osiągnąć porozumienia co do wysokości odszkodowania za zajęcie czasowe nieruchomości, przed rozpoczęciem robót na nieruchomości PAP wypłacona zostanie niesporna część odszkodowania. W takim przypadku PAP będzie uprawniony do wystąpienia do Wojewody Dolnośląskiego z bezpłatnym wnioskiem o ustalenie ostatecznej wysokości odszkodowania. Inwestor poinformuje PAP o przysługującym mu z tego zakresu uprawnieniu.

Po wydaniu przez Wojewodę Dolnośląskiego ostatecznej decyzji ustalającej wysokość odszkodowania, Inwestor niezwłocznie wypłaci odszkodowanie w kwocie ustalonej w decyzji, pomniejszone o wysokość niespornej części odszkodowania wypłaconej już przez Inwestora.

Przyjęcie przez PAP niespornej części odszkodowania przed wydaniem przez Wojewodę Dolnośląskiego decyzji ustalającej wysokość odszkodowania nie ma wpływu na prawa przysługujące stronie w postępowaniu administracyjnym, czy też na możliwość złożenia skargi do sądu administracyjnego.

8.3.4. Instrumenty korygujące różnice między OP 4.12 a prawem polskim

Zapisy OP 4.12 zawierają szereg postanowień, które wymagają analizy i przedstawienia instrumentów korygujących – tak, aby OP 4.12 została w pełni wdrożona w ramach Projektu. W związku z tym w LARPF przeprowadzono analizę niespójności pomiędzy prawem polskim a OP 4.12 i zaproponowano pewne instrumenty korygujące. Zostały one przedstawione w poniższej tabeli.

W LARPF zidentyfikowano szereg niespójności pomiędzy OP 4.12 a prawem polskim:

OP 4.12	Prawo polskie	Instrumenty korygujące
Brak tytułu prawnego do gruntu nie powinien być przeszkodą do kompensacji/wypłaty odszkodowania. Osoby nie posiadające tytułu prawnego otrzymują kompensację.	Polski system prawny nie uznaje prawa do odszkodowania właścicieli/użytkowników gruntu nie posiadających do niego tytułu prawnego (wyjątek stanowią osoby, których tytuł prawny do nieruchomości zaginął, albo które nabyły prawo do nieruchomości w drodze zasiedzenia, tj. metody nabycia własności poprzez nieprzerwane posiadanie nieruchomości przez okres wskazany w ustawie).	W przypadku osób nie posiadających tytułu prawnego do nieruchomości dotkniętej skutkami realizacji Zadania każdy taki przypadek powinien być jednak rozpatrywany indywidualnie, pod kątem możliwości zastosowania ogólnych mechanizmów z Kodeksu Cywilnego dla osiągnięcia celów OP 4.12. Wg OP 4.12 osoby dotknięte skutkami realizacji inwestycji nie posiadające tytułu prawnego do nieruchomości nie są uprawnione do uzyskania kompensaty pieniężnej za nieruchomość. Są jednak uprawnione do otrzymania kompensaty za wszelkie obiekty, nasadzenia i ulepszenia nieruchomości dokonane przed data końcową i do odpowiednich rozwiązań przypadkach, w których będą musiały zostać fizycznie lub ekonomicznie przemieszczone. W tych przypadkach zostaną zastosowane również odpowiednie środki łagodzące.
Polityka BŚ wymaga kompensacji za utratę przychodów (np. z działalności gospodarczej, rolnej itp.) w związku z zajęciami nieruchomości na potrzeby realizacji planowanego Zadania.	Przepisy prawa polskiego nie przewidują kompensacji z tytułu utraty przychodów na skutek realizacji Zadania.	Osoby, które utraciły przychody lub zatrudnienie otrzymają wsparcie (ubezpieczenie zdrowotne, szkolenia zawodowe itp.) od urzędów pracy. W przypadku przedsiębiorców możliwe jest zastosowanie ogólnych mechanizmów z kodeksu cywilnego (pokrycie doznanej szkody i utraconego zysku).
Szczególne uwagę należy zwracać na potrzeby szczególnie wrażliwych grup społecznych, zwłaszcza osób ubogich, starszych, samotnych matek, dzieci, mniejszości etnicznych.	Polskie prawo nie wymaga zaplanowania szczególnych środków w celu dodatkowego wsparcia szczególnie wrażliwych grup społecznych (osób starszych, niepełnosprawnych, ubogich i innych, które mogą mieć specjalne potrzeby).	Osobom wywłaszczanym zostanie udzielona wszelka pomoc w uzyskaniu wsparcia udzielanego przez urzędy i instytucje obywatelom. Zostaną też podjęte dodatkowe działania w celu zapewnienia, że osiągnięto cele określone w OP 4.12.
Polityka BŚ wymaga dodatkowej kompensacji wydatków poniesionych przez PAP w związku z fizyczną przeprowadzką (np. transport materiałów) i udzielenia pomocy w związku z realizacją przesiedlenia.	Nie przewiduje się pomocy dla pokrycia kosztów przeprowadzki i innych podobnych kosztów wynikających z konieczności przeniesienia się na nowe miejsce przez obywateli i przedsiębiorstwa.	W celu pokrycia kosztów przeprowadzki i innych podobnych kosztów możliwe jest zastosowanie ogólnych mechanizmów z Kodeksu Cywilnego dla osiągnięcia celów określonych w OP 4.12.

OP 4.12	Prawo polskie	Instrumenty korygujące
Wypłata odszkodowania powinna nastąpić przed fizycznym zajęciem terenu na potrzeby realizacji Zadania.	Specustawa przeciwpowodziowa pozwala na zajęcie terenu i rozpoczęcie robót, zanim nastąpi wypłata odszkodowania.	<p>We wszystkich przypadkach warunkiem rozpoczęcia robót jest otrzymanie potwierdzenia, że osoba dotknięta skutkami realizacji Zadania została poinformowana z wyprzedzeniem o rozpoczęciu robót, wynagrodzenie zostało wypłacone i otrzymano zgodę na wejście w teren. W przypadku skierowania sprawy odszkodowawczej do rozpatrzenia przez organ administracji publicznej można zastosować procedurę opisaną w punkcie 8.3.1</p> <p>Jedynymi wyjątkami są sytuacje, gdzie wszczęte zostało postępowanie odwoławcze z uwagi na niepowodzenie negocjacji, nieobecność właścicieli lub brak możliwości ich ustalenia (w takim przypadku kwota zostanie przekazana do depozytu sądowego i umieszczona na rachunku depozytowym sądu), a także gdy uprawnionym jest Skarb Państwa, jednostka samorządu terytorialnego lub inny podmiot publiczny.</p> <p>W celu minimalizacji ryzyka rozpoczęcia robót przed skompensowaniem strat zajęcia nieruchomości powinny być zaplanowane i przeprowadzone z wyprzedzeniem przed rozpoczęciem robót.</p>
Kompensacja za utratę dóbr jest oparta na ich wartości rynkowej powiększonej o wszelkie koszty transakcyjne (np. podatki, opłaty) i powinna ona być wystarczająca dla efektywnego odtworzenia utraconych dóbr (wartość odtworzeniowa).	Zastosowane metody wyceny mogą skutkować zaniżaniem wartości nieruchomości w porównaniu do cen podobnych nieruchomości na rynku lokalnym.	<p>Wycena nieruchomości zostanie powierzona niezależnemu i doświadczonemu biegłemu. Opinia biegłego powinna zostać zweryfikowana przez JRP. Wywłaszczony powinien otrzymać wystarczającą ilość czasu na zapoznanie się z opinią biegłego. W razie wątpliwości co do wystarczalności należnej kwoty odszkodowania, oszacowania wartości nieruchomości powinien dokonać niezależny biegły w postępowaniu przed wojewodą.</p> <p>We wszystkich przypadkach wycena musi wskazywać na wartość odtworzeniową.</p>
Wymagane jest przygotowanie studium socjo-ekonomicznego, PPN, monitoring środków kompensujących, przesiedleń, środków mających na celu odtworzenie poziomu jakości życia, a także ewaluacja efektywności wszystkich ww. środków.	Przepisy prawa polskiego nie przewidują obowiązku przygotowania studium socjo-ekonomicznego i sporządzenia PPN jako takiego. Brak jest obowiązku monitorowania i ewaluacji ich wdrażania.	Studia socjo-ekonomiczne oraz PPN są przygotowywane zgodnie z LARPF, OP 4.12 i dobrymi praktykami.

8.4 ZASADY WYCENY ²

Właścicielowi albo użytkownikowi wieczystemu nieruchomości lub jej części, będącej częścią inwestycji przeciwpowodziowej, niezbędnej do jej realizacji, przysługuje odszkodowanie z tytułu przeniesienia na rzecz Skarbu Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego własności tej nieruchomości.

OP 4.12 przewiduje, że we wszystkich przypadkach odszkodowanie musi opowiadać wartości odtworzeniowej nieruchomości co oznacza wartość rynkową nieruchomości i dóbr z nią związanych (np. nasadzenia) powiększonej o koszty transakcyjne niezbędne dla odtworzenia takie, jak podatki czy opłaty. Kompensacja jest określana na podstawie wyceny dokonywanej przez rzeczoznawcę

² Treść rozdziału zgodna z LARFP

majątkowego, a jeśli to konieczne przez zespół rzeczoznawców (np. zawierający biegłego z zakresu rolnictwa).

Zgodnie z OP 4.12 „wartość odtworzeniowa” w odniesieniu do nieruchomości i obiektów została zdefiniowana jak następuje:

a) dla gruntów rolnych jest to wartość rynkowa gruntów sprzed Projektu albo sprzed przemieszczenia, którakolwiek z tych wartości jest wyższa, odpowiadająca rynkowej wartości ziemi o porównywalnym potencjale produkcyjnym lub użytkowaniu zlokalizowanej w pobliżu gruntu zajętego pod Zadanie wraz z kosztem przygotowania tego gruntu do pełnienia funkcji podobnej do funkcji pełnionej przez grunt zajęty pod inwestycję, wraz z kosztami transakcyjnymi;

b) dla nieruchomości na obszarach miejskich to wartość rynkowa sprzed przemieszczenia odpowiadająca wartości ziemi o porównywalnym rozmiarze i użytkowaniu, zaopatrzonej w podobny albo lepszy dostęp do infrastruktury i usług i zlokalizowanej w pobliżu zajętej nieruchomości, wraz z kosztami transakcyjnymi;

c) dla domów i obiektów to wartość rynkowa materiałów do wbudowania w nowe domy i obiekty zastępujące domy i obiekty dotknięte skutkami realizacji inwestycji, w ilości i jakości podobnej albo lepszej od tej, która została wbudowana w domy i obiekty wyłączone lub częściowo dotknięte skutkami realizacji inwestycji, wraz z kosztami transportu materiałów na miejsce budowy, wynagrodzeniami dla robotników budowlanych oraz kosztami transakcyjnymi, opłatami i podatkami związanymi z realizacją nowych obiektów.

W odniesieniu do nieruchomości wyłączonych na potrzeby realizacji Zadania zastosowanie znajdują zasady wskazane powyżej w lit. a) i b).

Zgodnie z OP 4.12 przy określaniu wartości odtworzeniowej nie powinien być brany pod uwagę stopień zużycia nieruchomości, ani wartość korzyści płynących z Projektu, a potrąconych z wyceny majątku dotkniętego skutkami realizacji Projektu.

W związku z powyższym tam, gdzie przepisy polskie nie uwzględniają konieczności kompensacji odpowiadającej wartości odtworzeniowej w standardzie wymaganym przez OP 4.12, w razie wystąpienia takiej konieczności kompensacja będzie wspierana przez środki dodatkowe zapewniające realizację kompensacji w standardzie kompensacji wg. wartości odtworzeniowej.

Odszkodowanie przysługuje w wysokości ustalonej decyzją właściwego organu. Wysokość odszkodowania ustalona w dniu wydania PNRI podlega waloryzacji na dzień wypłaty, według zasad obowiązujących w przypadku zwrotu wyłączonych nieruchomości.

UWAGA:

Metody wyceny definiuje akt prawny w randze rozporządzenia tj. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21.09.2004 r. w sprawie wyceny nieruchomości i sporządzania operatu szacunkowego (Dz. U. t.j. z 2021 r. , poz. 555), który zawiera szczegóły dotyczące metod i technik szacowania wartości odszkodowania.

8.4.1 Ustalenie wysokości odszkodowania

Zgodnie z przepisami polskimi, podstawę ustalenia wysokości odszkodowania stanowi wartość rynkowa nieruchomości. Przy określaniu wartości rynkowej nieruchomości uwzględnia się w szczególności jej rodzaj, położenie, sposób użytkowania, przeznaczenie, stopień wyposażenia w urządzenia infrastruktury technicznej, stan nieruchomości oraz aktualnie kształtujące się ceny w obrocie nieruchomościami. Wartość rynkową nieruchomości określa się według aktualnego sposobu jej użytkowania, jeżeli przeznaczenie nieruchomości, zgodne z celem inwestycji nie powoduje zwiększenia jej wartości. W przypadku, gdy dane z lokalnego lub regionalnego rynku nieruchomości pozwalają na określenie wartości rynkowej nieruchomości, rzeczoznawca majątkowy określa tę wartość stosując jedno z podejść rynkowych, tj. podejście porównawcze, dochodowe lub mieszane. Jeżeli przeznaczenie nieruchomości, zgodne z celem wywłaszczenia, powoduje zwiększenie jej wartości, wartość nieruchomości dla celów odszkodowania określa się według alternatywnego sposobu użytkowania wynikającego z tego przeznaczenia. W przypadku, gdy dane z lokalnego lub regionalnego rynku nieruchomości są niewystarczające do określenia wartości rynkowej nieruchomości, rzeczoznawca majątkowy określa wartość odtworzeniową nieruchomości stosując podejście kosztowe.

Jeżeli dotychczasowy właściciel albo użytkownik wieczysty nieruchomości objętej PNRI, wyda tę nieruchomość lub wyda nieruchomość i opróżni lokal oraz inne pomieszczenia nie później niż w terminie 30 dni od dnia:

- doręczenia zawiadomienia o wydaniu decyzji PNRI,
- doręczenia postanowienia o nadaniu decyzji PNRI rygoru natychmiastowej wykonalności,
- w którym decyzji PNRI stałą się ostateczna,

wysokość odszkodowania powiększa się o kwotę równą 5% wartości nieruchomości lub wartości prawa użytkowania wieczystego, na zasadach określonych w specustawie przeciwpowodziowej.

8.4.2 Wycena obiektów niezwiązanych trwale z nieruchomością

Kompensacja za obiekty trwale niezwiązane z nieruchomością będzie dotyczyła sytuacji, w której:

- a) nie nadają się one do używania w nowej lokalizacji i/lub,
- b) osoba dotknięta skutkami realizacji projektu nie będzie ich używała z uwagi na dokonane przesiedlenie (np. przeprowadzka z obszarów wiejskich do mieszkania w mieście).

Aktualnie nie zidentyfikowano obiektów trwale niezwiązanych z nieruchomością, które nie będą nadawały się do używania w nowej lokalizacji albo z uwagi na dokonane wywłaszczenie.

8.4.3 Wycena nasadzeń i zasiewów³

Przy określaniu wartości drzewostanu leśnego albo zadrzewień, jeżeli w drzewostanie znajdują się materiały użytkowe, szacuje się wartość drewna znajdującego się w tym drzewostanie. Jeżeli w drzewostanie nie występuje materiał użytkowy lub wartość drewna, które może być pozyskane, jest

---

³ Treść rozdziału zgodna z LARFP

niższa od kosztów zalesienia i pielęgnacji drzewostanu, szacuje się koszty zalesienia oraz koszty pielęgnacji drzewostanu do dnia wywłaszczenia.

Przy określaniu wartości plantacji kultur wieloletnich szacuje się koszty założenia plantacji i jej pielęgnacji do czasu pierwszych zbiorów oraz wartość utraconych pożytków w okresie od dnia wywłaszczenia do dnia zakończenia pełnego plonowania. Sumę kosztów i wartość utraconych pożytków zmniejsza się o sumę rocznych odpisów amortyzacyjnych, wynikającą z okresu wykorzystania plantacji od pierwszego roku plonowania do dnia wywłaszczenia. przy określaniu wartości zasiewów, upraw i innych zbiorów jednorocznych szacuje się wartość przewidywanych plonów według cen kształtujących się w obrocie rynkowym, zmniejszając ją o wartość nakładów koniecznych w związku ze zbiorem tych plonów.

Przy określaniu wartości zasiewów, upraw i innych zbiorów jednorocznych szacuje się wartość przewidywanych plonów według cen kształtujących się w obrocie rynkowym, zmniejszając ją o wartość nakładów koniecznych w związku ze zbiorem tych plonów.

8.4.4 Wycena pozostałych składników majątku

Pozostałe składniki majątku związanego z nieruchomością stanowią pożytki cywilne, czyli przychód, jaki nieruchomość przynosi na podstawie stosunku prawnego. Do określenia wartości praw zobowiązaniowych (w tym prawa najmu, dzierżawy, użyczenia i dożywocia) oraz wpływu tych praw na nieruchomość rzeczoznawca majątkowy może w szczególności wziąć pod uwagę m.in. takie elementy jak:

- rodzaj, charakter, zakres czas trwania umowy,
- odpowiednie przepisy prawa,
- formę płatności,
- rodzaj i wysokość innych świadczeń,
- sposób i terminy uiszczania czynszu i innych świadczeń,
- obowiązki i uprawnienia wynikające z praw zobowiązaniowych oraz z zawartych,
- roszczenia stron związane z rozliczeniami nakładów poniesionych na nieruchomości, oraz
- dostępne informacje dotyczące szacowanej nieruchomości oraz wyodrębnionego rodzaju i obszaru rynku obejmującego prawa zobowiązaniowe.

9 Kryteria kwalifikowalności i katalog osób uprawnionych

9.1 KRYTERIA KWALIFIKOWALNOŚCI⁴

Zgodnie z polityką Banku Światowego do kompensaty i pomocy w związku z zajęciami nieruchomości skutkującymi utratą dóbr i przemieszczeniem (fizycznym lub ekonomicznym) uprawnione są następujące grupy osób:

- a) osoby posiadające formalny tytuł prawny do ziemi lub innych dóbr dotkniętych oddziaływaniami Projektu (w tym prawo zwyczajowe lub tradycyjne),
- b) osoby nie posiadające formalnego tytułu prawnego w czasie rozpoczęcia spisu mieszkańców, jednak posiadające roszczenie do ziemi lub dóbr znajdujące oparcie w prawie krajowym lub zidentyfikowane w trakcie prac nad PPN
- c) osoby nie posiadające tytułu prawnego ani roszczeń do zajmowanej nieruchomości.

Osoby określone w pkt. (a) i (b) powinny otrzymać kompensatę za utracone grunty, a także inną pomoc. Osoby określone w pkt. (c) powinny otrzymać pomoc w przesiedleniu w miejsce odszkodowania za zajmowane grunty oraz, w razie konieczności, inną pomoc dla osiągnięcia celów OP 4.12 – o ile zajmowały obszar realizacji Projektu wcześniej niż data końcowa (cut-off date). Osoby, które zajmą teren po dacie końcowej nie będą uprawnione do kompensacji, ani do innych form pomocy w związku z przesiedleniami. Wszystkie osoby określone w pkt. (a), (b) i (c) powinny otrzymać kompensatę za utracone dobra inne, niż grunt.

W związku z tym brak tytułu prawnego do nieruchomości sam w sobie nie powinien być przeszkodą dla otrzymania kompensaty lub innej pomocy oferowanej w związku z przymusowym zajęciem nieruchomości.

Należy podkreślić, że w niniejszym przypadku nie występuje grupa osób zaliczanych do grupy nieposiadających tytułu prawnego do gruntu.

Jeżeli chodzi o sposób oszacowania wpływu na PAP, został on opisany w rozdziale 5.1 Oddziaływania społeczne.

9.2 KATALOG OSÓB UPRAWNIONYCH⁵

Do uzyskania kompensacji na podstawie niniejszego PPN uprawnione są następujące grupy osób:

- PAP posiadający własność lub użytkowanie wieczyste nieruchomości na terenie Projektu,
- PAP będący najemcami, dzierżawcami, dożywotnikami i innymi posiadaczami zależnymi nieruchomości na terenie Projektu;
- PAP będący posiadaczami ograniczonych praw rzeczowych na nieruchomościach,
- posiadacze upraw, roślin, budowli i innych konstrukcji związanych z gruntem, a nie będący właścicielami lub użytkownikami wieczystymi gruntu,
- mieszkańcy domów i mieszkań, którzy będą musieli zostać wysiedleni,

⁴ Treść rozdziału zgodna z LARFP

⁵ Rozdział zgodny z LARFP

- PAP, które w związku z realizacją Projektu stracą przychód, pensje lub możliwość prowadzenia działalności gospodarczej,
- PAP posiadający nieruchomości na terenie Projektu nielegalnie, bez tytułu prawnego i bez ekspektatywy nabycia tytułu prawnego.

Po przeprowadzeniu badania socjoekonomicznego zidentyfikowano następujące grupy osób uprawnionych do otrzymania kompensacji:

- PAP posiadający własność lub użytkowanie wieczyste nieruchomości na terenie Projektu.

PAP posiadający legalnie nieruchomości na terenie Projektu otrzymają rekompensatę w pełnej wysokości.

Nie zidentyfikowano następujących kategorii osób uprawnionych do uzyskania kompensacji i pomocy:

- PAP będących najemcami, dzierżawcami, dożywotnikami i innymi posiadaczami zależnymi nieruchomości na terenie Projektu;
- PAP będących posiadaczami ograniczonych praw rzeczowych na nieruchomościach,
- posiadaczy upraw, roślin, budowli i innych konstrukcji związanych z gruntem, a nie będących właścicielami lub użytkownikami wieczystymi gruntu,
- mieszkańców domów i mieszkań, którzy będą musieli zostać wysiedleni,
- PAP, które w związku z realizacją Projektu stracą przychód, pensje lub możliwość prowadzenia działalności gospodarczej,
- PAP posiadających nieruchomości na terenie Projektu nielegalnie, bez tytułu prawnego i bez ekspektatywy nabycia tytułu prawnego.

PAP są uprawnione do uzyskania rekompensaty za następujące kategorie oddziaływań/strat:

- **Trwała utrata nieruchomości** – ponieważ PAP nie wyraziły woli uzyskania rekompensaty w formie „ziemia za ziemię” albo zajęcia podlegały będą jedynie niewielkie części działek, odszkodowanie będzie zatem wypłacane w formie pieniężnej i będzie odpowiadało rynkowej wartości wywłaszczonej nieruchomości lub jej części. Dodatkowo za niezwłoczne wydanie nieruchomości możliwe będzie powiększenie odszkodowania o kwotę odpowiadającą kwocie 5% wartości wywłaszczonej nieruchomości, na zasadach określonych w specustawie powodziowej.

PAP nie będące właścicielami lub użytkownikami wieczystymi, ale posiadające tytuł prawny do nieruchomości (np. najemcy, dzierżawcy) są uprawnieni do odszkodowania odpowiadającego wartości wywłaszczonych praw. Na żądanie PAP Inwestor może przejąć nieruchomość w całości i zrekompensuje przejęcie tej nieruchomości na ww. zasadach. Wszelkie koszty transakcyjne, w tym podatki związane z przyznaniem rekompensaty za wywłaszczenie będzie pokrywał Inwestor. W przypadku PAP, które posiadają nieruchomości na terenie Projektu bez tytułu prawnego (nielegalnie) przyznanie rekompensaty za wywłaszczenie nieruchomości nie jest możliwe. W takim przypadku PAP są uprawnione do rekompensaty za rośliny, nasadzenia i konstrukcje będące ich własnością oraz, jeżeli będzie to konieczne pakiet działań osłonowych mających na celu odtworzenie lub poprawę ich jakości życia;

- **Trwałe ograniczenie w dotychczasowym użytkowaniu nieruchomości** co do zasady rekompensowane jest w formie pieniężnej, uwzględniającej utratę rynkową wartości

nieruchomości. W zależności od przypadku zaproponowane zostaną również specjalnie dobrane działania osłonowe. Na wniosek PAP nieruchomość, na której ma nastąpić trwałe ograniczenie dotychczasowego użytkowania może zostać wywłaszczona, a PAP otrzyma odszkodowanie na zasadach określonych dla stałej utraty nieruchomości;

- **Budowle i struktury niemieszkalne (garaże, ogrodzenia, infrastruktura techniczna itp.)** – co do zasady właściciele i użytkownicy tych budowli i struktur otrzymają rekompensatę jak za stałą utratę nieruchomości. Wśród działań osłonowych Inwestor proponuje przebudowę sieci infrastruktury, a tam gdzie to adekwatne – struktur i budowli na koszt inwestora. Dodatkowo jednostki samorządu terytorialnego, które zrealizowały lub realizują dotknięte budowle lub struktury przy wykorzystaniu środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej lub innych źródeł zagranicznych, odszkodowanie pieniężne zostanie powiększone o kwotę podlegających zwrotowi środków pochodzących z dofinansowania wraz z należnymi odsetkami;
- **Utrata nasadzeń** zostanie zrekompensowana legalnym posiadaczom nieruchomości w pieniądzu, przy uwzględnieniu kosztów założenia i pielęgnacji nasadzeń, a także wartości utraconych pożytków w okresie od dnia wywłaszczenia do dnia zakończenia pełnego plonowania,
- **Utrata drzewostanu** zostanie zrekompensowana analogicznie jak w przypadku utraty nasadzeń. W zależności od przypadku rekompensata może nastąpić również wg. oszacowania wartości drewna, które może być pozyskane;
- **Oddziaływanie na przedsiębiorców i zatrudnienie** jest rekompensowane w pieniądzu poprzez zrekompensowanie szkód faktycznie poniesionych przez przedsiębiorców oraz zysku, który utracili na skutek realizacji Zadania. Podstawą do określenia tych wartości powinny być dokumenty księgowo-rozliczeniowe, ewentualnie zeznania podatkowe przedsiębiorców. W przypadku utraty pracy przez pracowników otrzymają oni zasiłek dla bezrobotnych. Zarówno pracownicy, jak i wykonujący pracę na umowach cywilnoprawnych w przypadku utraty możliwości zarobkowania otrzymają bezpłatne ubezpieczenie zdrowotne, pomoc w znalezieniu pracy oraz, ewentualnie, pomoc w postaci szkoleń zawodowych umożliwiających im przekwalifikowanie w celu znalezienia zatrudnienia;
- **Czasowe zajęcie nieruchomości** będzie rekompensowane pieniężnie poprzez wypłatę w odstępach miesięcznych kwot odpowiadających rynkowym cenom wynajmu lub dzierżawy nieruchomości. Ponadto w przypadku, jeżeli w związku z czasowym zajęciem nieruchomości PAP poniesie z tego tytułu stratę, zostanie ona odrębnie zrekompensowana na ww. zasadach. Po zakończeniu realizacji działań budowlanych wszystkie nieruchomości zostaną przywrócone do stanu poprzedniego;
- **Szkody w domach, budynkach i budowlach w związku z pracami budowlanymi (np. wibracje, wypadki, itp.)** będą rekompensowane w zależności od ich charakteru tak, aby możliwe było odtworzenie pełnej substancji dotkniętego obiektu albo zakup nowego. W zależności od sytuacji zastosowane zostaną odpowiednie zasady dotyczące wypłaty odszkodowań dla ww. oddziaływań.

Szczegółowy katalog osób uprawnionych do kompensacji został zawarty w Załączniku nr 1 do niniejszego PPN.

9.3 MATRYCA KWALIFIKOWALNOŚCI⁶

Oddziaływania/straty	Określenie PAP	Kompensata
Trwała utrata nieruchomości	Właściciele, użytkownicy wieczysti, posiadacze samoistni nieruchomości	<ul style="list-style-type: none"> rekompensata w formie „ziemia za ziemię”, jeżeli rekompensata w formie „ziemia za ziemię” jest niemożliwa albo niepożądana odszkodowanie pieniężne (<i>wartość rekompensaty / odszkodowania konieczna do uzyskania kosztu odtworzenia dla utraconych aktywów</i>), pokrycie wszelkich kosztów transakcyjnych
	Nielegalnie władający nieruchomością	<ul style="list-style-type: none"> brak odszkodowania za utratę nieruchomości
	Posiadacze zastawu, służebności i hipoteki, ustanowionej na nieruchomości	<ul style="list-style-type: none"> rekompensata pieniężna za utracone prawa (np. służebności czy hipoteki ustanowionej na nieruchomości), dla posiadaczy służebności gruntowych – pomoc w znalezieniu rozwiązania pozwalającego na korzystanie z należącej do nich nieruchomości (władnącej nieruchomością wywłaszczaną), np. w postaci innej drogi koniecznej do nieruchomości pokrycie kosztów transakcyjnych
Trwałe i czasowe ograniczenia w korzystaniu z nieruchomości	Nielegalni posiadacze służebności	<ul style="list-style-type: none"> dla nielegalnych posiadaczy służebności - pomoc w znalezieniu rozwiązania pozwalającego na korzystanie z nieruchomości (władnącej nieruchomością wywłaszczaną).
	Właściciele, użytkownicy wieczysti, posiadacze samoistni nieruchomości	<ul style="list-style-type: none"> rekompensata pieniężna za straty związane z ograniczeniem w użytkowaniu nieruchomości, pokrycie kosztów transakcyjnych, zaproponowanie wsparcia instytucjonalnego oraz doradztwo w zakresie możliwości innego wykorzystania nieruchomości,
	Nielegalnie władający nieruchomością	<ul style="list-style-type: none"> zaproponowanie wsparcia instytucjonalnego oraz doradztwo w zakresie możliwości innego wykorzystania nieruchomości,

⁶ Rozdział zgodny z LARFP.

Oddziaływania/straty	Określenie PAP	Kompensata
	Nielegalni posiadacze służebności	<ul style="list-style-type: none"> • pomoc w znalezieniu rozwiązania pozwalającego na korzystanie z nieruchomości (władnącej nieruchomością wywłaszczaną).
Budowle i struktury niemieszkalne (ogrodzenia, infrastruktura techniczna itp.)	Właściciele, użytkownicy wieczysti, posiadacze samoistni budowli i struktur	<ul style="list-style-type: none"> • rekompensata pieniężna w wysokości wartości odtworzeniowej utraconych dóbr, (wartość rekompensaty / odszkodowania konieczna do uzyskania kosztu odtworzenia dla utraconych aktywów) • przeniesienie lub rekonstrukcja utraconych dóbr.
	Użytkownicy	<ul style="list-style-type: none"> • rekompensata pieniężna w wysokości wartości odtworzeniowej utraconych dóbr (wartość rekompensaty / odszkodowania konieczna do uzyskania kosztu odtworzenia dla utraconych aktywów), • przeniesienie lub rekonstrukcja utraconych dóbr.
	Nielegalni posiadacze budowli i struktur	<ul style="list-style-type: none"> • rekompensata pieniężna w wysokości wartości odtworzeniowej utraconych dóbr (wartość rekompensaty / odszkodowania konieczna do uzyskania kosztu odtworzenia dla utraconych aktywów), • przeniesienie lub rekonstrukcja utraconych dóbr.
	Dzierżawcy, najemcy budowli lub struktur	<ul style="list-style-type: none"> • rekompensata pieniężna w wysokości wartości odtworzeniowej utraconych dóbr (wartość rekompensaty / odszkodowania konieczna do uzyskania kosztu odtworzenia dla utraconych aktywów), • przeniesienie lub rekonstrukcja utraconych dóbr.
Utrata nasadzeń	Właściciele, użytkownicy wieczysti, posiadacze samoistni nieruchomości – liczba zostanie określona na etapie wydawania decyzji PNRI i sporządzania operatu szacunkowego	<ul style="list-style-type: none"> • rekompensata pieniężna, uwzględniająca koszty założenia i pielęgnacji nasadzeń oraz utracone plony, • umożliwienie zebrania plonów
	Użytkownicy liczba zostanie określona na etapie wydawania decyzji PNRI i sporządzania operatu szacunkowego	<ul style="list-style-type: none"> • rekompensata pieniężna, uwzględniająca koszty założenia i pielęgnacji nasadzeń oraz utracone plony, • umożliwienie zebrania plonów

PLAN POZYSKANIA NIERUCHOMOŚCI

DLA KONTRAKTU 2B.1, KONTRAKT NA ROBOTY 2B.1/1

Oddziaływania/straty	Określenie PAP	Kompensata
	Dzierżawcy, najemcy	<ul style="list-style-type: none"> rekompensata pieniężna, uwzględniająca koszty założenia i pielęgnacji nasadzeń oraz utracone plony, umożliwienie zebrania plonów
	Nielegalnie władający nieruchomością	<ul style="list-style-type: none"> umożliwienie zebrania plonów
Mienie gminne	Gmina	<ul style="list-style-type: none"> Odtworzenie lub wymiana zniszczonych obiektów w konsultacji z gminami.
Czasowe zajęcie nieruchomości	Właściciele, użytkownicy wieczysti, posiadacze samoistni nieruchomości	<ul style="list-style-type: none"> rekompensata pieniężna lub w innej formie uzgodnionej z uprawnionym, przywrócenie nieruchomości do stanu poprzedniego lub wskazanego w umowie.
	Nielegalnie władający nieruchomością	<ul style="list-style-type: none"> przywrócenie nieruchomości do stanu poprzedniego lub wskazanego w umowie.
	Dzierżawcy, użytkownicy nieruchomości	<ul style="list-style-type: none"> rekompensata pieniężna lub w innej formie uzgodnionej z uprawnionym, przywrócenie nieruchomości do stanu poprzedniego lub wskazanego w umowie.

Szczegóły dotyczące kwalifikowalności osób uprawnionych do kompensacji zostały zawarte w Załączniku nr 1 do niniejszego PPN.

10 Konsultacje społeczne i udział społeczeństwa

W związku z uzyskaniem pożyczki ze środków Banku Światowego oraz koniecznością wdrożenia zasad dotyczących procesu przesiedleń wynikających z wymagań polityki OP 4.12 Inwestor podjął działania mające na celu zaangażowanie społeczeństwa w przygotowanie i wdrażanie PPN. Zaangażowanie społeczeństwa traktowane jest jako jeden ciągły, rozłożony w czasie proces, którego prawidłowa realizacja ma pozwolić na minimalizację ryzyk związanych z potencjalnym konfliktem społecznym dla Kontraktu.

10.1 PODSUMOWANIE WCZEŚNIEJSZEGO ZAANGAŻOWANIA INTERESARIUSZY

PODKOMPONENTU 2B

W okresie od 05.11.2019 do 12.12.2019 r. prowadzone były konsultacje społeczne na Ziemi Kłodzkiej, których celem było informowanie mieszkańców o planowanych inwestycjach przeciwpowodziowych oraz ewentualna korekta rozwiązań technicznych w zakresie Podkomponentu 2B – ochrona bierna Kotliny Kłodzkiej przed powodzią. Konsultacje obejmowały cykl 9 spotkań (po jednym w każdej miejscowości, w których planowane są roboty) tj.: Duszniki-Zdrój (5.11.2019), Szczytna (15.11.2019), Polanica Zdrój (18.11.2019), Stronie Śląskie (25.11.2019), Lądek-Zdrój (29.11.2019), Międzyzlesie (2.12.2019), Długopole Zdrój (4.12.2019), Bystrzyca Kłodzka (9.12.2019), Kłodzko (12.12.2019), w których wzięli udział m. in. przedstawiciele PGW WP, BKP, przedstawiciele samorządów i burmistrzowie miast, projektanci oraz zainteresowani mieszkańcy. Spotkania miały charakter otwarty i były poprzedzone szeroką akcją informacyjną o ich organizacji. W trakcie prowadzonych spotkań zostały przedstawione zakresy proponowanych inwestycji w zakresie realizowanego projektu oraz w drugiej części spotkania uczestnicy konsultacji mogli zgłaszać uwagi/ zastrzeżenia oraz zadawać pytania.

Z przeprowadzonych konsultacji powstał Raport, w którym szczegółowo określone są problemy/kwestie poruszane na poszczególnych spotkaniach i propozycje ich rozwiązania przez PGW WP.

W związku z zainteresowaniem wóldarzy miast pracami projektowymi, odbyły się dodatkowe spotkania i konsultacje dot. akceptacji rozwiązań projektowych wprowadzonych po uwzględnieniu uwag i wniosków mieszkańców oraz przedstawicieli władz samorządowych, tj:

Miasto Szczytna (06.12.2019)

Miasto Kłodzko – (17.01.2020) oraz (05.11.2020) – forma telekonferencji

Miasto Bystrzyca Kłodzka i Długopole - Zdrój (13.05.2020) – forma telekonferencji

Miasto Polanica – Zdrój i Miasto Duszniki – Zdrój (22.07.2020 r.)

Miasto Stronie Śląskie i Miasto Lądek-Zdrój (29.07.2020) - forma telekonferencji

10.2 IDENTYFIKACJA INTERESARIUSZY PODKOMPONENTU 2B

Grupy interesariuszy	Kluczowi interesariusze	Obszar zainteresowań
Osoby fizyczne bezpośrednio dotknięte realizacją projektu	Załącznik nr 1. Zestawienie nieruchomości właścicieli i oddziaływań dla 2B.1/1	Zakres inwestycji i czas jej trwania, minimalizacja oddziaływań, konsultacje społeczne, odszkodowania i kompensacje
Osoby prawne, ułomne osoby prawne bezpośrednio dotknięte realizacją projektu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Muzeum Papiernictwa w Dusznikach Zdroju (ul. Kłodzka 42) 2. Sanatorium Jan Kazimierz w Dusznikach Zdroju (ul. Zielona 23) 3. Hotel de Esperanto Medical&SPA (ul. Zdrojowa 5, Duszniki Zdrój) 4. Hotel Muza (Duszniki Zdrój, ul. Wojska Polskiego 31) 5. Ośrodek Wczasowo-Rehabilitacyjny Stalowy Zdrój (Duszniki Zdrój, ul. Wojska Polskiego 51) 6. Nadleśnictwo Zdroje (ul. Krótka 5, Szczytna) 7. Uzdrowiska Kłodzkie SA Grupa PGU ul. Zdrojowa 39 57-320 Polanica Zdrój 8. NAT APARTAMENTY Sp. Z o.o. ul. Wejchertów 2, 43-100 Tychy 9. Park Narodowy Gór Stołowych. 	Zakres inwestycji i czas jej trwania, minimalizacja oddziaływań, konsultacje społeczne, odszkodowania i kompensacje
Administracja Samorządowa	<ol style="list-style-type: none"> 1. Burmistrz Miasta Kłodzko 2. Wójt Gminy Kłodzko 3. Burmistrz Miasta Polanica - Zdrój 4. Burmistrz Miasta Duszniki - Zdrój 5. Burmistrz Miasta Szczytna 6. Starosta - powiat Kłodzko 7. Burmistrz Miasta Międzylesie 8. Burmistrz Bystrzycy Kłodzkiej 9. Burmistrz Stronia Śląskiego 10. Burmistrz Łąka Zdroju 	Zakres inwestycji i czas jej trwania, minimalizacja oddziaływań, konsultacje społeczne, odszkodowania i kompensacje
Organizacje pozarządowe (jeżeli to jakie)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stowarzyszenie Powodźnian w Dusznikach Zdroju 2. Towarzystwo Miłośników Dusznik Zdroju 3. Stowarzyszenie Turystyczno - Uzdrowiskowe Duszniki Zdrój 4. Towarzystwo Miłośników Ziemi Kłodzkiej 5. Stowarzyszenie Rozwoju Ziemi Kłodzkiej 6. Towarzystwo Przyjaciół Kłodzka 7. Stowarzyszenie Ekologiczne Ziemi Kłodzkiej im. Ks. Gerharda Hischfeldera 8. Towarzystwo Miłośników Ziemi Kłodzkiej 	Zakres inwestycji, minimalizacja oddziaływań, konsultacje społeczne, przebieg implementacji PPN

	9. Towarzystwo Miłośników Szalejowa Górnego i Dolnego 10. Towarzystwo Miłośników Gór Stołowych 11. Stowarzyszenie Ekologiczne „Natura” 12. Towarzystwo Miłośników Polanicy Zdroju 13. Unia Uzdrawisk Polskich z/s Polanica Zdrój 14. Towarzystwo Miłośników Szczytnej	
Media regionalne, lokalne	Gazety o zasięgu lokalnym: <ol style="list-style-type: none"> 1. „Euroregio Glancensis” 2. „Gazeta Prowincjonalna Ziemi Kłodzkiej” 3. „Panorama Ziemi Kłodzkiej” 4. „Wiadomości Kłodzkie” 5. „Głos Kłodczan” 6. „Kurier Kłodzki” 7. „Gazeta Wrocławska” Radio o zasięgu lokalnym i regionalnym: <ol style="list-style-type: none"> 1. „Polskie Radio Wrocław” – które ma studio w ratuszu w Kłodzku Telewizja o zasięgu lokalnym i regionalnym: <ol style="list-style-type: none"> 1. Telewizja Kłodzka 2. Telewizja Sudecka Portal Internetowy Kłodzko24.eu	Zakres inwestycji, przebieg inwestycji, przebieg implementacji PPN, przebieg konsultacji społecznych

10.3 PRZYGOTOWANIE KONSULTACJI

10.3.1 Zespół Konsultacyjny

Przed rozpoczęciem konsultacji powołany zostanie Zespół Konsultacyjny – osób, które prowadzić będą spotkania z mieszkańcami. W skład Zespołu wchodzić będą:

- Przedstawiciel PGW WP,
- Przedstawiciel Konsultanta,
- Przedstawiciel BKP,
- Moderator,
- Projektant.

Zespół konsultacyjny zbierze się przed każdym spotkaniem w terenie, z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem. Podczas spotkania omówione zostaną:

- główne problemy danego regionu/miejscowości,
- podział ról w Zespole,
- ustalony zostanie schemat prezentacji oraz wypowiedzi (strategia komunikacji),
- przygotowana zostanie agenda spotkania.

10.3.2 Dokumentowanie procesu konsultacji

Przebieg konsultacji będzie dokumentowany. Po każdym spotkaniu zostanie sporządzone krótkie sprawozdanie zawierające informacje o:

- ilości osób biorących udział w spotkaniu;
- ilości zadanych pytań;
- kluczowych kwestiach podnoszonych na spotkaniu;
- kluczowych wnioskach ze spotkania;

Sprawozdanie to każdorazowo zostanie podpisane przez pełnomocnika inwestora oraz zamieszczone na platformie internetowej.

Ze spotkań indywidualnych sporządzane będą notatki urzędowe opisujące przebieg danego spotkania.

10.3.3 Cele procesu konsultacji

Ustalono następujące cele procesu Konsultacji:

- przekazanie społeczeństwu informacji nt. zakresu co do przedmiotu inwestycji oraz informacji o przewidywanych rodzajach i skali oddziaływań,
- rozpoznanie potrzeb i obaw poszczególnych grup interesariuszy;
- konsultacje z wszystkimi osobami dotkniętymi skutkami realizacji Projektu, a także z pozostałymi interesariuszami;
- weryfikacja prawidłowego ukierunkowania proponowanych działań;
- utrzymywanie zaangażowania i chęci lokalnych interesariuszy do wzięcia udziału w procesie wdrażania Projektu;
- umożliwienie interesariuszom aktywnej i skutecznej partycypacji w procesie rozwoju Projektu oraz możliwości składania skarg i wniosków;

10.3.4 Zasady konsultacji społecznych

Przyjęte w niniejszym dokumencie zasady prowadzenia konsultacji społecznych zostały sformułowane w 2012 r. pod auspicjami Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji. Siedem Zasad Konsultacji to część Kodeksu Konsultacji opracowanego przez ekspertów społecznych i przedstawicieli administracji podczas warsztatu Kongresu Wolności w Internecie, który prostym językiem opisuje najważniejsze reguły konsultacji i praktyczne wskazówki do ich stosowania. Zostały one przystosowane na potrzeby niniejszego dokumentu.

Przyjęte zasady są następujące:

1. DOBRA WIARA

Konsultacje prowadzone są w duchu dialogu obywatelskiego. Strony słuchają się nawzajem, wykazując wolę zrozumienia odmiennych racji.

2. POWSZECHNOŚĆ

Każdy zainteresowany tematem powinien móc dowiedzieć się o konsultacjach i wyrazić w nich swój pogląd.

3. PRZEJRZYSTOŚĆ

Informacje o celu, regułach, przebiegu i wyniku konsultacji muszą być powszechnie dostępne. Musi być oczywiste, kto reprezentuje jaki pogląd.

4. RESPONSYWNOŚĆ

Każdemu, kto zgłosi opinię, należy się merytoryczna odpowiedź w rozsądnym terminie, co nie wyklucza odpowiedzi zbiorczych.

5. KOORDYNACJA

Konsultacje powinny mieć gospodarza odpowiedzialnego za konsultacje tak politycznie jak organizacyjnie. Powinny one być odpowiednio umocowane w strukturze administracji.

6. PRZEWIDYWALNOŚĆ

Konsultacje powinny być prowadzone w zaplanowany sposób i w oparciu o czytelne reguły.

10.3.5 Propozycja działań związanych z prowadzeniem konsultacji społecznych

Interesariusze	Rodzaje Konsultacji	Rodzaje przekazywanych informacji	Kiedy
Osoby bezpośrednio dotknięte realizacją projektu – PAP	spotkania informacyjne	Zakres inwestycji Plan konsultacji Różnica między konsultacjami a negocjacjami Wymagania wynikające z polityki OP 4.12 Osoby odpowiedzialne za realizację Projektu, opracowanie i implementację PPN Planowana kolejność działań JRP Zasady kompensacji w ramach PPN Harmonogram prac nad PPN oraz inwestycją Otwarcie punktu konsultacyjnego	Pierwsze spotkania odbyły się już w grudniu 2019r. Spotkania będą organizowane w miarę potrzeb.
	Konsultacje Planu Pozyskiwania Nieruchomości	Projekt PPN Wymagania wynikające z polityki OP 4.12 Omówienie zasad zawartych w PPN Harmonogram prac nad inwestycją Zasady kompensacji, ze szczególnym uwzględnieniem zasad wypłaty odszkodowań Wstępny harmonogram wypłat odszkodowań	Po zakończeniu prac nad PPN odbędą się spotkania otwarte.
	Indywidualne spotkania informacyjne dla PAP	Okazanie zasięgu inwestycji w terenie Odpowiedź na pytania PPN Możliwości ograniczenia wywłaszczenia i zmniejszenia niedogodności dla PAP w związku z procesem inwestycyjnym UWAGA: spotkania informacyjne nie stanowią negocjacji	<u>W miarę potrzeb</u> Zakończenie: po zakończeniu prac nad PPN (następny etap: negocjacje z PAP)
	Punkt konsultacyjny	Zakres inwestycji Wymagania wynikające z polityki OP 4.12 Osoby odpowiedzialne za realizację Projektu, opracowanie i implementację PPN Planowana kolejność działań JRP Zasady kompensacji w ramach PPN Harmonogram prac nad PPN oraz inwestycją	Do zakończenia prac związanych z realizacją inwestycji
	Ulotki informacyjne	Zakres inwestycji Zasady kompensacji w ramach PPN.(w tym kwestie dot. dopłat i odszkodowania za utracone korzyści) Otwarcie punktu konsultacyjnego	Otwarcie punktu informacyjnego. Punkt będzie prowadzony przez Konsultanta (wcześniej można ulotki przekazać pocztą)
Administracja Samorządowa	2 spotkania informacyjne	Zakres inwestycji Plan konsultacji Różnice między konsultacjami a negocjacjami Wymagania wynikające z polityki OP 4.12 Osoby odpowiedzialne za realizację Projektu, opracowanie i implementację PPN Planowana kolejność działań JRP Zasady kompensacji w ramach PPN	Pierwsze spotkania odbyły się już w grudniu 2019r. Organizowane w miarę potrzeb.

		Harmonogram inwestycji Otwarcie punktu konsultacyjnego	
	Konsultacje Planu Pozyskiwania Nieruchomości	Projekt PPN Wymagania wynikające z polityki OP 4.12 Omówienie zasad zawartych w PPN Harmonogram prac nad inwestycją Zasady kompensacji, ze szczególnym uwzględnieniem zasad wypłaty odszkodowań Wstępny harmonogram wypłat odszkodowań	Po zakończeniu prac nad PPN.
	Spotkania indywidualne	Szczegółowy zakres inwestycji Plan konsultacji Planowane terminy organizowanych spotkań Ograniczanie wyłączenia Możliwości działań kompensacyjnych Możliwości zmniejszenia niedogodności dla funkcjonowania społeczności lokalnej w związku z realizacją inwestycji Materiały informacyjne do zamieszczenia na stronach internetowych gminy Planowana kolejność działań JRP Szczegółowy harmonogram realizacji inwestycji	<u>Organizowane w miarę potrzeb.</u>
Organizacje pozarządowe	2 zbiorowe spotkania informacyjne	Zakres inwestycji Plan konsultacji Różnice między konsultacjami a negocjacjami Wymagania wynikające z polityki OP 4.12 Osoby odpowiedzialne za realizację Projektu, opracowanie i implementację PPN Planowana kolejność działań JRP Zasady kompensacji w ramach PPN Harmonogram inwestycji Zasady pozyskiwania nieruchomości zamiennych Otwarcie punktu konsultacyjnego	Pierwsze spotkania odbyły się już w grudniu 2019r. Kolejne spotkanie zostaną zaplanowane w miarę potrzeb.
	Spotkania indywidualne	Szczegółowy zakres inwestycji Możliwości działań kompensacyjnych Możliwości zmniejszenia niedogodności dla funkcjonowania społeczności lokalnej w związku z realizacją inwestycji	Po pierwszym spotkaniu zbiorowym – do zakończenia realizacji inwestycji. Organizowane w miarę potrzeb.
	Punkt konsultacyjny	Zakres inwestycji Wymagania wynikające z polityki OP 4.12 Osoby odpowiedzialne za realizację Projektu, opracowanie i implementację PPN Planowana kolejność działań JRP Zasady kompensacji w ramach PPN Harmonogram prac nad PPN oraz inwestycją Zasady pozyskiwania nieruchomości zamiennych	Otwarcie punktu informacyjnego Do zakończenia prac związanych z realizacją inwestycji. Organizowane w miarę potrzeb.
Liderzy społeczności lokalnej	2 spotkania informacyjne	Zakres inwestycji Plan konsultacji Różnice między konsultacjami a negocjacjami Wymagania wynikające z polityki OP 4.12	Pierwsze spotkania odbyły się już w grudniu 2019r. W trakcie prac nad PPN organizowane w miarę potrzeb.

		Osoby odpowiedzialne za realizację Projektu, opracowanie i implementację PPN Planowana kolejność działań JRP Zasady kompensacji w ramach PPN. Harmonogram prac nad PPN oraz inwestycją Zasady pozyskiwania nieruchomości zamiennych Otwarcie punktu konsultacyjnego	
	Konsultacje Planu Pozyskiwania Nieruchomości i Przesiedleń	Projekt PPN Wymagania wynikające z polityki OP 4.12 Omówienie zasad zawartych w PPN Harmonogram prac nad inwestycją Zasady kompensacji, ze szczególnym uwzględnieniem zasad wypłaty odszkodowań Wstępny harmonogram wypłat odszkodowań	Po zakończeniu prac nad PPN.
	Spotkania indywidualne	Szczegółowy zakres inwestycji Możliwości działań kompensacyjnych Możliwości zmniejszenia niedogodności dla funkcjonowania społeczności lokalnej w związku z realizacją inwestycji	Do zakończenia prac związanych z realizacją inwestycji. Organizowane w miarę potrzeb.
	Punkt konsultacyjny	Zakres inwestycji Wymagania wynikające z polityki OP 4.12 Osoby odpowiedzialne za realizację Projektu, opracowanie i implementację PPN Planowana kolejność działań JRP Zasady kompensacji w ramach PPN Harmonogram inwestycji Zasady pozyskiwania nieruchomości zamiennych	Otwarcie punktu informacyjnego do zakończenia prac związanych z realizacją inwestycji.
Media regionalne, lokalne	2 spotkania informacyjne	Zakres inwestycji Plan konsultacji Różnice między konsultacjami a negocjacjami Wymagania wynikające z polityki OP 4.12 Osoby odpowiedzialne za realizację Projektu, opracowanie i implementację PPN Planowana kolejność działań JRP Zasady kompensacji w ramach PPN Harmonogram inwestycji Zasady pozyskiwania nieruchomości zamiennych Otwarcie punktu konsultacyjnego	Pierwsze spotkania odbyły się już w grudniu 2019r. W trakcie prac nad PPN.
	Konsultacje Planu Pozyskiwania Nieruchomości i Przesiedleń	Projekt PPN Wymagania wynikające z polityki OP 4.12 Omówienie zasad zawartych w PPN Harmonogram prac nad inwestycją Zasady kompensacji, ze szczególnym uwzględnieniem zasad wypłaty odszkodowań Wstępny harmonogram wypłat odszkodowań	Po zakończeniu prac nad PPN.

	Materiały informacyjne	Zakres inwestycji Plan konsultacji społecznych Wymagania wynikające z polityki OP 4.12 Planowana kolejność działań JRP Harmonogram prac nad PPN oraz inwestycją Zasady kompensacji w ramach PPN.(w tym kwestie dot. dopłat i odszkodowania za utracone korzyści) Otwarcie punktu konsultacyjnego Planowane terminy organizowanych spotkań	Otwarcie punktu informacyjnego (wcześniej można ulotki przekazać pocztą).
	Punkt konsultacyjny	Zakres inwestycji Wymagania wynikające z polityki OP 4.12 Osoby odpowiedzialne za realizację Projektu, opracowanie i implementację PPN Planowana kolejność działań JRP Zasady kompensacji w ramach PPN Harmonogram inwestycji Zasady pozyskiwania nieruchomości zamiennych	Otwarcie punktu informacyjnego do zakończenia prac związanych z realizacją inwestycji.

10.4 NEGOCJACJE

Negocjacje z PAP prowadzone będą indywidualnie z danym PAP, w zależności od rodzaju oddziaływań na jego gospodarstwo. Wszystkie zainteresowane osoby mają prawo do uczestnictwa w negocjacjach na równych zasadach. Obszary negocjacji zależą będą od rodzaju dobra dotkniętego oddziaływaniem, co pozwoli na zaspokojenie potrzeb każdego PAP w odniesieniu do występujących dla danego PAP skutków:

- utraty gruntu,
- utratę znajdujących się na nieruchomości konstrukcji,
- utratę lub przebudowa infrastruktury,
- zakres ograniczenia gospodarowania na nieruchomości,
- czasowe ograniczenie możliwości korzystania z nieruchomości,
- inne elementy (np. konieczność ustanowienia służebności przesyłu).

Ze względu na rodzaj oddziaływań, w odniesieniu dla przedmiotowej inwestycji negocjacje dotyczyć będą przede wszystkim okresu zajmowania nieruchomości oraz wysokości należnego odszkodowania. Pozostałe obszary będą podlegały negocjacjom w zależności od danego przypadku.

W trakcie negocjacji Inwestor na bieżąco będzie udzielał PAP kompleksowych wyjaśnień i informacji w celu zagwarantowania, że poczynione ustalenia i porozumienia są zrozumiałe dla wszystkich objętych nimi osób. Proces negocjacji będzie niedyskryminacyjny i będzie uwzględniał problematykę równouprawnienia.

Zastrzeżenia poczynione przez strony na etapie negocjacji archiwizowane będą w notatkach i protokołach z tych negocjacji.

W przypadku ustalenia indywidualnego pakietu kompensacyjnego, obejmującego inne niż odszkodowanie pieniężne środki kompensującego, zostanie on ustalony w zawartym z PAP porozumieniu.

11 Mechanizm zarządzania skargami

W niniejszym PPN przyjęto zasadę, iż JRP podejmie wszelkie środki w celu polubownego załatwienia skarg dotyczących Kontraktu (w tym zgłoszonych w trakcie prac projektowych). Mechanizm zarządzania skargami jest zróżnicowany w celu jego zintegrowania z procedurami administracyjnymi obowiązującymi na różnych stadiach przygotowania Kontraktu.

11.1 OGÓLNY MECHANIZM ZARZĄDZANIA SKARGAMI I WNIOSKAMI

Ogólny mechanizm zarządzania skargami i wnioskami znajdzie zastosowanie do następujących skarg i wniosków:

- a) złożonych w trakcie konsultacji społecznych nad projektem niniejszego PPN,
- b) złożonych przed wystąpieniem przez Inwestora o PNRI,
- c) złożonych w trakcie procedowania PNRI lub decyzji ustalającej wysokość odszkodowania bezpośrednio do Inwestora,
- d) złożonych po wydaniu decyzji ustalającej wysokość odszkodowania za wywłaszczoną nieruchomość,
- e) zgłoszone podczas prac projektowych,
- f) złożonych bezpośrednio do JRP, BKP, PGW WP lub innego podmiotu działającego w imieniu PAP.

W odniesieniu do tego mechanizmu podstawową zasadą przyjętą przez Inwestora jest przyznanie prawa do złożenia skargi lub wniosku dotyczącego Kontraktu każdemu, niezależnie od tego, czy jego nieruchomość, prawa lub dobra znajdują się na obszarze przeznaczonym do realizacji Kontraktu.

Złożenie skarg i wniosków nie podlega opłatom. Ponadto składający skargę lub wniosek nie może być narażony na jakikolwiek uszczerbek lub zarzut z powodu ich złożenia.

Skargi i wnioski będą mogły zostać złożone w formie pisemnej, elektronicznej, telefonicznej oraz ustnej do protokołu.

Skarga lub wniosek może być złożony przez stronę bezpośrednio w siedzibie Zamawiającego:

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu
ul. C.K. Norwida 34
50-950 Wrocław

lub

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu
Inspektorat w Kłodzku
ul. Kościuszki 1
57-300 Kłodzko

Dodatkowo skargi i wnioski mogą być wnoszone:

Za pośrednictwem poczty na adresy, jak wyżej, lub

Poprzez e-mail: ziemiaklodzka@wody.gov.pl

Skargi i wnioski będą archiwizowane przez JRP w odrębnym rejestrze, ze wskazaniem dat ich wniesienia, dat udzielenia odpowiedzi oraz sposobu rozpatrzenia.

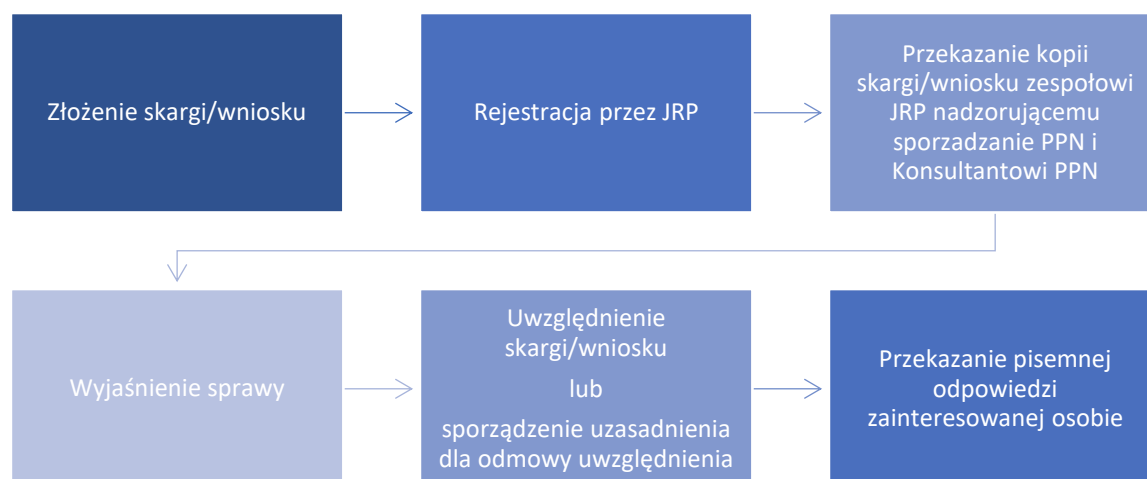
Skarga lub wniosek zostaną rozpatrzone niezwłocznie, co oznacza obowiązek przekazania stronie bez zbędnej zwłoki oficjalnego zawiadomienia o sposobie załatwienia skargi lub wniosku. Takie zawiadomienie powinno zawierać oznaczenie jednostki, od której pochodzi, wskazanie, w jaki sposób skarga została załatwiona oraz podpis z podaniem imienia, nazwiska i stanowiska służbowego osoby upoważnionej do załatwienia skargi lub wniosku.

W przypadkach szczególnie skomplikowanych oraz w przypadkach, w których rozpatrzenie skargi lub wniosku wymagało będzie wprowadzenia zmian do PPN termin udzielenia odpowiedzi na skargę lub wniosek zostanie przedłużony do 30 dni. Jeżeli termin ten będzie za krótki, strona zostanie poinformowana o przyczynie nieotrzymania w terminie merytorycznej odpowiedzi na swoją skargę/wniosek wraz ze wskazaniem terminu, w którym odpowiedź taka będzie udzielona.

W przypadku odmownego załatwienia sprawy osoba składająca skargę lub wniosek zostanie w sposób wyczerpujący poinformowana o przyczynach odmownego załatwienia sprawy.

Schemat ogólnego mechanizmu zarządzania skargami i wnioskami został przedstawiony poniżej:

Rysunek 7 - Schemat ogólnego mechanizmu zarządzania skargami i wnioskami

11.2 SZCZEGÓLNE MECHANIZMY ZARZĄDZANIA SKARGAMI I WNIOSKAMI

Szczególne mechanizmy zarządzania skargami i wnioskami są związane bezpośrednio z postępowaniem w sprawie wydania PNRI oraz ustalenia odszkodowania za utracone prawo do nieruchomości i związane z nim dobra (np. pożytki cywilne, przynależności lub urządzenia i maszyny, które nie nadają się do wykorzystania w innej lokalizacji).

Będą one stosowane w trakcie postępowania w sprawie wydania PNRI, negocjacji dotyczących określenia kompensacji prowadzonych po wydaniu PNRI, w postępowaniu w sprawie wydania przez Wojewodę Dolnośląską decyzji ustalającej wysokość odszkodowania oraz w postępowaniach odwoławczych i sądowych dotyczących PNRI i odszkodowania.

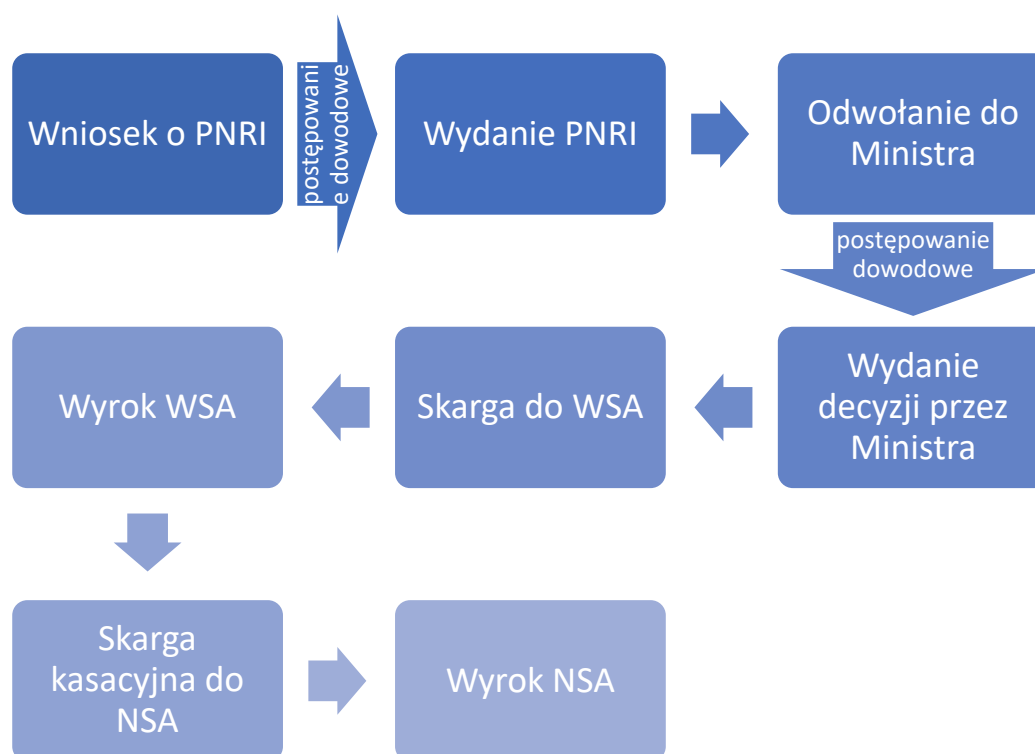
Osoby, których nieruchomości znajdują się w obszarze realizacji Kontraktu są stronami postępowania w sprawie wydania PNRI. Przysługuje im prawo do nieodpłatnego czynnego udziału w postępowaniu w sprawie wydania PNRI, w tym do składania uwag i wniosków w sprawie bezpośrednio do Wojewody Dolnośląskiego. Należy odnotować, że składane w postępowaniu uwagi i wnioski nie zawsze wymagają odpowiedzi ze strony Inwestora. W przypadku, gdy taka odpowiedź będzie jednak wymagana, Inwestor niezwłocznie zajmie stanowisko w sprawie i przekaże je do Wojewody Dolnośląskiego. Odpowiedzi Inwestora będą doręczane stronom przez Wojewodę Dolnośląskiego.

W przypadku, w którym strony nie będą zadowolone z decyzji wydanej przez Wojewodę, będzie im przysługiwało prawo do złożenia odwołania do właściwego Ministra. Wszystkie oświadczenia, wnioski i dowody złożone w postępowaniu przed ministrem będą musiały zostać przez niego dopuszczone i uwzględnione przy wydawaniu decyzji.

W przypadku niezadowolenia z decyzji ministra, strony będą miały prawo do złożenia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie. Sąd ten zbada, czy wojewoda i minister we właściwy i rzetelny sposób przeprowadzili postępowanie, w tym w zakresie uwzględnienia uwag, wniosków i dowodów zgłaszanych przez strony postępowania. Zgodnie z obowiązującymi przepisami skarga podlega opłacie sądowej w wysokości 500 zł. Ponadto strona przegrywająca jest zobowiązana zwrócić drugiej stronie koszty postępowania sądowego.

W przypadku, jeżeli rozstrzygnięcie WSA będzie niezadawalające dla strony, przysługuje jej skarga kasacyjna do Naczelnego Sądu Administracyjnego. Sąd ten będzie badał nie tylko prawidłowość i legalność postępowań prowadzonych przez wojewodę i ministra, ale również wyrok WSA. Skarga kasacyjna podlega opłacie w kwocie 250 zł. Ponadto strona przegrywająca jest zobowiązana zwrócić drugiej stronie koszty postępowania sądowego.

Rysunek 8 – Mechanizm zarządzania skargami na etapie PNRI

Po uzyskaniu ostatecznej PNRI z osobami, które utraciły prawo do nieruchomości lub dobra (np. pożytki cywilne, przynależności lub urządzenia i maszyny, które nie nadają się do wykorzystania w nowej lokalizacji) przeprowadzone zostaną z inicjatywy Inwestora negocjacje co do wysokości odszkodowania oraz przejęcia nieruchomości. Zastrzeżenia składane przez Strony na etapie negocjacji będą archiwizowane w protokołach ze spotkań negocjacyjnych.

Dla nieruchomości wywłaszczonych na podstawie PNRI protokoły i inne dokumenty przesyłane sobie wzajemnie przez strony w czasie negocjacji, o ile nie uda się osiągnąć porozumienia co do odszkodowania, zostaną przekazane Wojewodzie Dolnośląskiemu. Dokumenty te, obok operatu szacunkowego będą stanowiły podstawę do wydania decyzji ustalającej wysokość odszkodowania.

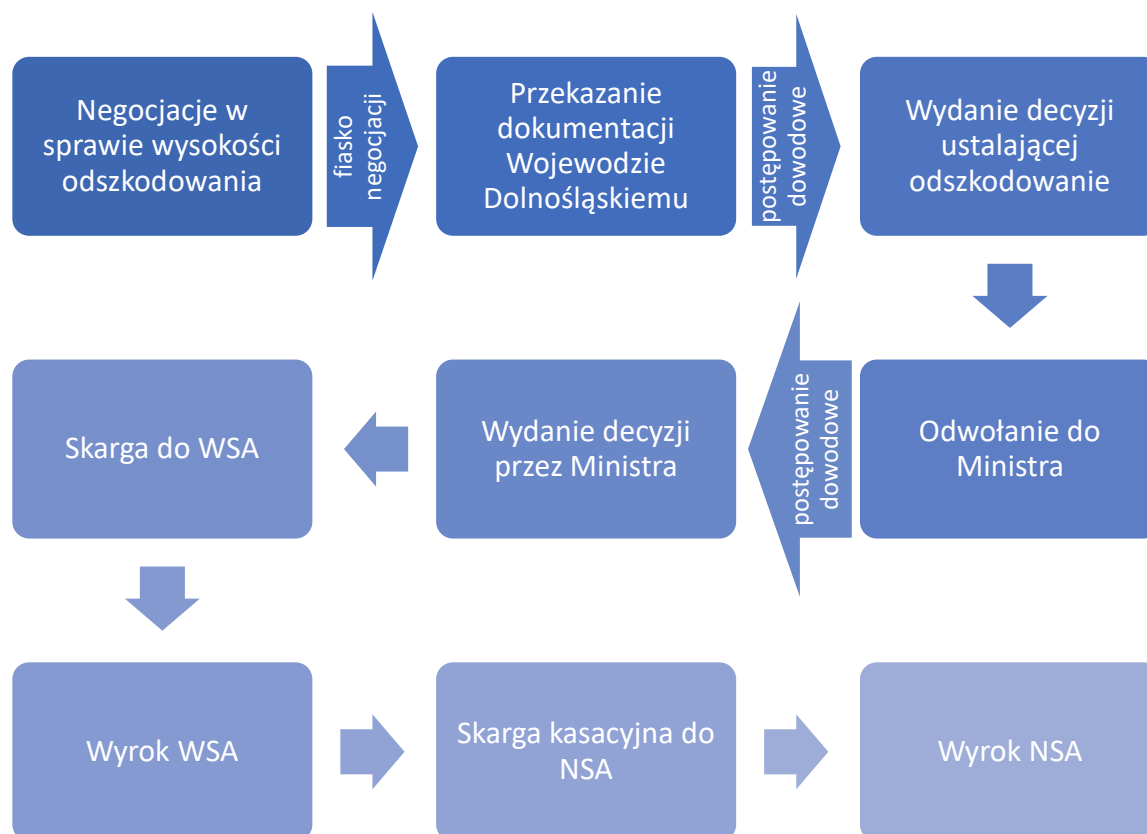
Uprawnienia PAP w postępowaniu w sprawie wydania decyzji ustalającej wysokość odszkodowania są analogiczne, jak w przypadku postępowania w sprawie PNRI. Oznacza to, że PAP mają prawo do nieodpłatnego czynnego udziału w tym postępowaniu, składania uwag i wniosków, odwołania się od decyzji wydanej przez Wojewodę oraz do złożenia skargi na decyzję odwoławczą wydaną przez właściwego Ministra do właściwego Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, a następnie – do NSA. Jednakże w odróżnieniu od postępowania dotyczącego wydania PNRI, skarga do WSA na decyzję ustalającą wysokość odszkodowania podlega wpisowi stosunkowemu, który zależy od wysokości należności pieniężnej objętej zaskarżoną decyzją i wynosi:

1. do 10.000 zł - 4 % wartości przedmiotu zaskarżenia, nie mniej jednak niż 100 zł;
2. ponad 10.000 zł do 50.000 zł - 3 % wartości przedmiotu zaskarżenia, nie mniej jednak niż 400 zł;
3. ponad 50.000 zł do 100.000 zł - 2 % wartości przedmiotu zaskarżenia, nie mniej jednak niż 1.500 zł;
4. ponad 100.000 zł - 1 % wartości przedmiotu zaskarżenia, nie mniej jednak niż 2.000 zł i nie więcej niż 100.000 zł.

Wpis od skargi kasacyjnej do NSA wynosi połowę wpisu od skargi do WSA, jednak nie mniej niż 100 zł.

Jeżeli PAP nie jest w stanie ponieść kosztów procesu, uprawniony jest do złożenia wniosku o zwolnienie z obowiązku ponoszenia kosztów sądowych

Rysunek 9 - Mechanizm zarządzania skargami na etapie wydania decyzji ustalającej wysokość odszkodowania (po wydaniu PNRI i jego ostateczności)

11.3 MECHANIZM ZGŁASZANIA SKARG I WNIOSKÓW DOT. REALIZACJI KONTRAKTU NA ROBOTY

Mechanizm zgłaszania skarg i wniosków dotyczących prowadzonych robót budowlano-montażowych przez Wykonawcę zostanie wdrożony na początku całego procesu i będzie obowiązywać przez cały czas realizacji, funkcjonowania oraz zamknięcia Kontraktu.

11.3.1 Miejsca wnoszenia skarg i wniosków

Skarga lub wniosek może być złożony przez stronę bezpośrednio z siedzibie Zamawiającego:

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie

Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu

ul. C.K. Norwida 34

50-950 Wrocław

lub

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu
Inspektorat w Kłodzku

ul. Kościuszki 1

57-300 Kłodzko

Może zostać złożony również bezpośrednio w biurze na terenie budowy (adres tego biura zostanie podany na stronie internetowej Inwestora w terminie 1 miesiąca przed rozpoczęciem prac).

Dodatkowo skargi i wnioski mogą być wnoszone:

- Za pośrednictwem poczty na adresy, jak wyżej, lub
- Poprzez internet:

strona internetowa wroclaw.wody.gov.pl

Poprzez e-mail: ziemiaklodzka@wody.gov.pl

11.3.2 Terminy rozpatrywania skarg i wniosków

Terminy rozpatrywania skarg i wniosków:

- proponowane rozwiązania: niezwłocznie, do 30 dni od wpłynięcia skargi.

Zasady rozpatrywania skarg i wniosków przywołane w punkcie 11 są wiążące również w stosunku do tego typu skarg.

Proponowany formularz rejestrowania skarg przedstawiony jest w Załączniku 16.5.

11.3.3 Osoby odpowiedzialne za rozpatrywanie skarg i wniosków

Za rozpatrywanie skarg i wniosków odpowiedzialni będą merytoryczni pracownicy JRP, wskazani przez Kierownika JRP.

11.3.4 Audyty i niezależny mechanizm odwoławczy

Zakłada się, że okresowo (raz na pół roku) przeprowadzane będą wewnętrzne audyty działania „mechanizmu skarg i zażaleń”, będą one prowadzone w celu oceny efektywności wdrożonego systemu.

11.4 POLITYKA OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH STOSOWANA NA PROJEKCIE

Poniższe zasady, stosowane w trakcie realizacji niniejszego Zadania mają na celu zapewnienie przejrzystości, ochrony i bezpieczeństwa gromadzonych danych osobowych Osób objętych skutkami realizacji Projektu (PAP).

11.4.1 Kto jest administratorem danych osobowych

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i ust. 2 ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych z dnia 27 kwietnia 2016 r. administratorem danych osobowych jest Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie z siedzibą w Warszawie 00-848, ul. Żelazna 59a. Odpowiada ono za wykorzystanie danych w sposób bezpieczny i zgodny z obowiązującym prawem - w szczególności zgodnie z postanowieniami Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE.

11.4.2 Dane kontaktowe do inspektora danych osobowych

Na wszelkie pytania PAP dotyczące sposobu i zakresu przetwarzania danych osobowych w zakresie działania PGW WP, a także przysługujących uprawnień odpowiada Inspektor Ochrony Danych Osobowych w PGW WP za pomocą adresu iod@wody.gov.pl

11.4.3 Podstawa prawna przetwarzania

Podstawą prawną przetwarzania danych osobowych jest art. 6 ust. 1 lit. e Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE w związku z art. 3 specustawy przeciwpowodziowej.

11.4.4 Jakie dane osobowe mogą być zbierane i w jakim celu

Dane osobowe to wszelkie informacje o charakterze osobistym, pozwalające na identyfikację konkretnej osoby. **PGW WP RZGW we Wrocławiu** zbiera jedynie te dane, które są niezbędne do realizacji zadań inwestycyjnych realizowanych przez **PGW WP RZGW we Wrocławiu** (w tym wypadku dot. to realizacji Zadania 2B.1/1 Ochrona przeciwpowodziowa doliny rzeki Nysy Kłodzkiej). Dane takie przetwarzane są jedynie w zakresie podanym przez PAP, na podstawie ich dobrowolnej zgody wyrażonej za pośrednictwem odpowiedniego formularza i mogą obejmować:

- a) dane określające tożsamość: pełne imię i nazwisko oraz datę urodzenia,
- b) dane kontaktowe: numer telefonu, adres zameldowania i/lub zamieszkania, adres e-mail,
- c) dane związane z wypłatą odszkodowań za zajęcia stałe nieruchomości, ograniczenia w korzystaniu: numer PESEL, seria i numer dowodu osobistego, imiona rodziców, numer konta bankowego.

Zgoda na przechowywanie i przetwarzanie danych osobowych jest dobrowolna, jej brak może jednak uniemożliwić realizację wypłat odszkodowań czy informowania PAP o rozpoczęciu robót budowlanych i ich przebiegu.

PGW WP RZGW we Wrocławiu przechowuje jedynie aktualne dane osobowe PAP, o każdej zmianie danych PAP powinien poinformować RZGW we Wrocławiu.

11.4.5 Jakie dane osobowe zostały pozyskane w sposób inny niż od osoby, której dotyczą i z jakiego źródła/źródeł

W celu identyfikacji właścicieli/użytkowników wieczystych/władających nieruchomościami, które będą podlegały zajęciu stałemu lub ograniczeniu w korzystaniu **PGW WP RZGW we Wrocławiu** pozyskał dane osobowe z Ewidencji Gruntów i Budynków oraz elektronicznego systemu Ksiąg Wieczystych. Uzyskane dane to:

- a) dane określające tożsamość: pełne imię i nazwisko oraz imiona rodziców (w tych przypadkach, w których zostały wskazane w EGIB), numer PESEL (w tych przypadkach, w których został wskazany w KW)
- b) dane kontaktowe: adres zameldowania (w tych przypadkach, w których zostały wskazane w EGIB).

11.4.6 Komu dane osobowe mogą być udostępnione

Dane osobowe PAP mogą być ujawnione jedynie:

- a) uprawnionym podmiotom publicznym na potrzeby prowadzonych przez nie postępowań, gdy **PGW WP RZGW we Wrocławiu** jest do tego zobowiązane na podstawie stosownych przepisów i dokumentów (np. wezwania z sądu, nakazu sądowego lub innej procedury administracyjnej lub prawnej),
- b) jednostkom zaangażowanym, w realizację Kontraktu na roboty 2B.1/1 Ochrona przeciwpowodziowa doliny rzeki Nysy Kłodzkiej
- c) jedynie w zakresie niezbędnym do realizacji określonej czynności,
- d) operatorom pocztowym, w celu informowania PAP,
- e) przedstawicielom Konsultanta i prawnikom w celu wsparcia realizacji Kontraktu na roboty i wypłat odszkodowań.

Dane osobowe nie będą przekazywane do państw trzecich lub organizacji międzynarodowych.

11.4.7 Jakie prawa ma osoba, której dane dotyczą

Każdy PAP ma prawo do:

- a) dostępu do swoich danych osobowych, ich aktualizacji i poprawiania,
- b) usunięcia swoich danych osobowych ("prawo do bycia zapomnianym") lub ich przeniesienia do innego administratora,
- c) ograniczenia przetwarzania swoich danych osobowych - niektóre dane mogą zostać oznaczone jako ograniczone do przetwarzania tylko w pewnych okolicznościach,
- d) wniesienia skargi dotyczącej przetwarzania przez **PGW WP RZGW we Wrocławiu** jego danych do właściwego organu nadzorującego przetwarzanie danych osobowych, gdy PAP uzna, iż przetwarzanie danych osobowych dotyczących jego osoby narusza przepisy ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych z dnia 27 kwietnia 2016 r. (wskazanego powyżej),
- e) wycofania w dowolnym momencie zgody na przetwarzanie swoich danych osobowych przez **PGW WP RZGW we Wrocławiu**.

Dane PAP nie będą poddawane zautomatyzowanym procesom podejmowania decyzji (profilowaniu).

11.4.8 Kontakt do organu nadzorczego, do którego można wnieść skargę

Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych

ul. Stawki 2

00-193 Warszawa

tel. +48 22 531 03 00

fax. +48 22 531 03 01

Godziny pracy urzędu: 8.00 – 16.00

Infolinia: 606-950-000 czynna w dni robocze od: 10.00 – 13.00

11.4.9 Kontakt w PGW WP RZGW we Wrocławiu w sprawach związanych z polityką prywatności

W PGW WP **Inspektor Ochrony Danych** tel.: +48 22 37 20 213 e-mail: iod@wody.gov.pl

W RZGW we Wrocławiu: riod.wroclaw@wody.gov.pl

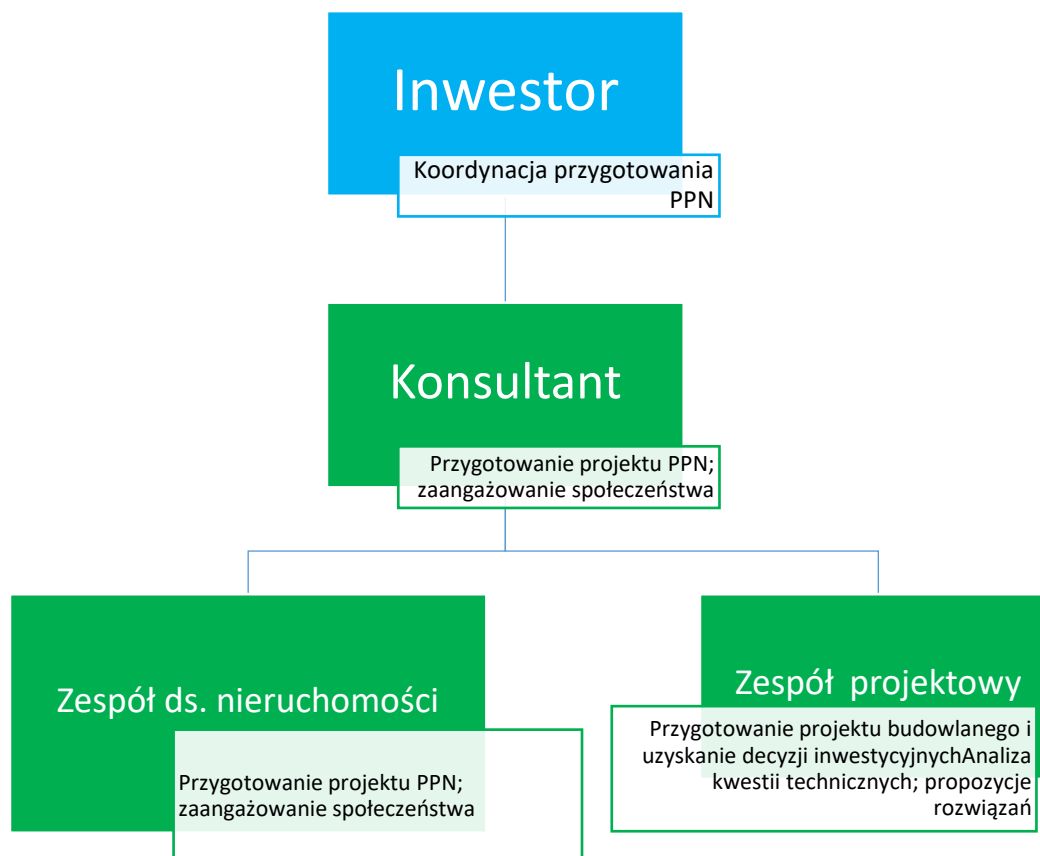
11.4.10 Okres, przez który dane osobowe będą przechowywane

Dane osobowe będą przechowywane do dnia przedawnienia się roszczeń odszkodowawczych PAP.

12 Struktura instytucjonalna oraz zespół realizacyjny

Struktura instytucjonalna zespołu sporządzającego niniejszy PPN została przedstawiona na poniższym schemacie:

Rysunek 10 - Struktura instytucjonalna zespołu sporządzającego niniejszy PPN

Konsultantem PPN dla przygotowania niniejszego PPN jest Sweco Polska Sp. z o. o.

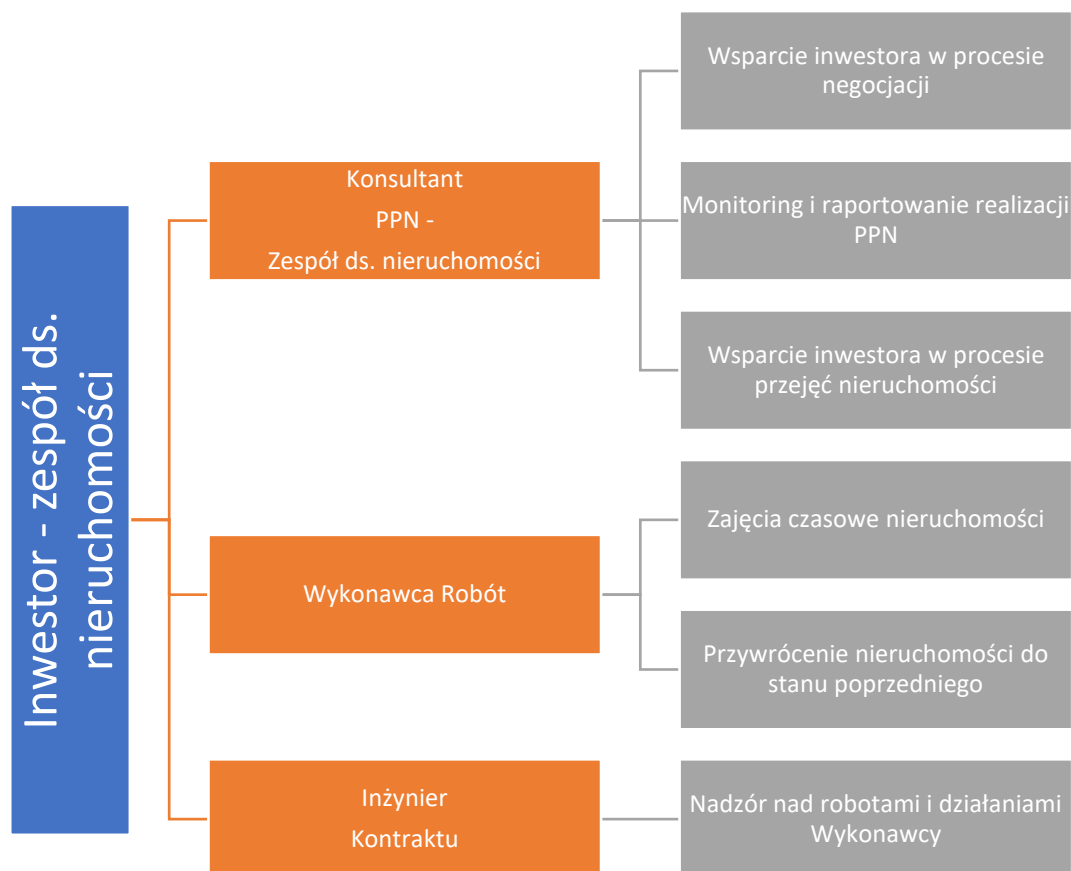
Zakres kompetencji zespołu sporządzającego PPN przedstawia się następująco:

1. Inwestor – koordynacja przygotowania PPN:
  - a. nadzór usprawniający nad sporządzeniem PPN,
  - b. zapewnienie przepływu informacji między Konsultantem a PAP,
  - c. zapewnienie wprowadzenia do projektu budowlanego zmian wynikłych w toku sporządzania PPN,
  - d. monitorowanie procesu sporządzania PPN.
2. Konsultant – zespół ds. nieruchomości:
  - a. współpraca z zespołem projektowym w celu zapewnienia minimalizacji zajęć nieruchomości oraz uwzględnienia potrzeb PAP zgłaszanych w toku prac nad PPN,
  - b. przeprowadzenie badań socjoekonomicznych i przygotowanie studium socjoekonomicznego,

- c. zebranie i analiza danych dotyczących zagospodarowania i użytkowania nieruchomości,
  - d. przeprowadzenie konsultacji społecznych,
  - e. koordynowanie procesu konsultacji społecznych,
  - f. przygotowanie propozycji minimalizacji oddziaływań oraz analiza techniczna tych propozycji; przekazywanie propozycji zmian do projektu budowlanego Inwestorowi,
  - g. analizy kwalifikowalności,
  - h. przygotowanie pakietów kompensacyjnych,
  - i. przygotowanie draftu dokumentu PPN,
  - j. przygotowanie wersji końcowej dokumentu PPN.
3. Konsultant – zespół Projektowy
- a. przygotowanie projektu budowlanego,
  - b. uzyskanie decyzji administracyjnych, w tym decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, PNRI,
  - c. analiza techniczna propozycji zmian w projekcie budowlanym przedstawionych przez zespół ds. nieruchomości.

Zakres kompetencji zespołu implementującego PPN przedstawia się następująco:

Rysunek 11 – Zakres kompetencji zespołu implementującego PPN

Zakres kompetencji zespołu realizującego PPN przedstawia się następująco:

1. Inwestor

- a. nadzór usprawniający nad realizacją PPN,
- b. zawieranie porozumień dotyczących kompensaty,
- c. wypłata kompensaty,
- d. zapewnienie przepływu informacji między Konsultantem, Inżynierem i Wykonawcą,
- e. zapewnienie braku oddziaływania na nieruchomości, które nie zostały nabyte i zrekompensowane jako nieruchomości do wykorzystania w ramach realizowanych robót,
- f. przejmowanie nieruchomości,
- g. podejmowanie działań zaradczych w przypadku występowania sytuacji problemowych,
- h. nadzór nad realizacją obowiązków przez Wykonawcę.

2. Konsultant PPN

- a. planowanie negocjacji i udział w negocjacjach,
- b. przygotowanie opinii i wycen przez biegłych rzeczoznawców na potrzeby negocjacji z PAP,

- c. monitoring realizacji PPN przez Wykonawcę i Inżyniera,
- d. proponowanie działań zaradczych w przypadku wystąpienia sytuacji problemowych,
- e. wsparcie Inwestora w przejmowaniu nieruchomości.

3. Inżynier:

- a. nadzór nad rozpoczęciem i realizacją robót,
- b. proponowanie działań zaradczych w przypadku wystąpienia sytuacji problemowych,
- c. nadzór nad realizacją obowiązków przez Wykonawcę oraz nad wdrażaniem działań zaradczych przez Wykonawcę.

4. Wykonawca

- a. pozyskiwanie nieruchomości pod zajęcia czasowe,
- b. wypłata rekompensat za nieruchomości pozyskane pod zajęcia czasowe,
- c. realizacja robót na nieruchomościach zajmowanych trwale,
- d. przywracanie nieruchomości pozyskanych pod zajęcia czasowe do stanu poprzedniego lub stanu uzgodnionego w umowie dot. czasowego zajęcia nieruchomości.

5. BKP OPDOW

- a. koordynacja działań podejmowanych przez JRP w ramach wdrażania Projektu, również w zakresie realizacji postanowień PPN.

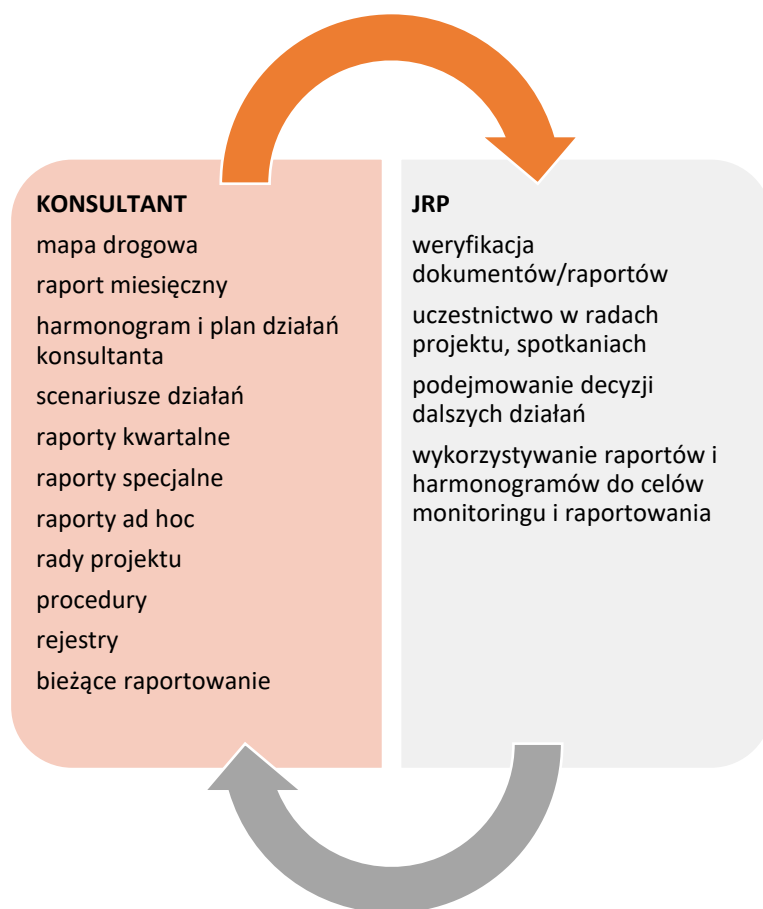
13 Monitorowanie i ocena

Monitoring realizacji PPN jest integralną częścią systemu monitorowania i zarządzania Kontraktem. Z tego względu na potrzeby monitoringu realizacji PPN, stosowane będą narzędzia wykorzystywane przy monitoringu realizacji Kontraktu, którego zadaniem jest raportowanie do instytucji finansujących oraz dostarczenie bieżącej informacji na temat problemów, zdarzeń losowych, nieprawidłowości. Fundamentalne znaczenie ma tutaj również zapewnienie odpowiedniej współpracy pomiędzy Konsultantem, JRP. Schemat przepływu informacji w ramach monitoringu przedstawia tutaj poniższy schemat.

Ogólne procedury monitoringu i oceny zostały opisane szerzej w dokumencie pn. Ramowy Plan Pozyskania Nieruchomości i Przesiedleń (LARPF) dostępnym pod adresem:

https://odrapcu.pl/wp-content/uploads/2021/02/Ramowy_dokument_dotyczacy_Przesiedlen_i_Pozyskiwania_Nieruchomosci.pdf

Rysunek 12 – Schemat monitoringu wdrażania PPN

Zasadniczą rolę dla monitoringu realizacji PPN odgrywa rejestrowanie zdarzeń i faktów przez Konsultanta i JRP, w szczególności poprzez rejestr korespondencji, rejestr postępu pozyskiwania

tytułów do dysponowania nieruchomością na cele budowlane oraz rejestr postępu wypłaty odszkodowań. Dane zawarte w tych rejestrach są uwzględniane przy przygotowaniu zestawienia danych nt. ilości nabytych nieruchomości oraz wysokości i rodzaju przekazanych odszkodowań, zgodnie z załącznikiem nr 1.

Wszelkie zmiany podlegają zewidencjonowaniu w rejestrach. Na podstawie w/w rejestrów szczegółowo monitorowane są następujące parametry:

- a) liczba nieruchomości do wywłaszczenia i wywłaszczonych,
- b) liczba osób wymagających przesiedlenia i przesiedlonych,
- c) liczba nieruchomości pod zajęcia czasowe (planowana i osiągnięta),
- d) kwota wszystkich wydatków na proces przesiedleń (planowane i osiągnięte),
- e) wypłacone odszkodowania za utratę tytułu prawnego do nieruchomości,
- f) wypłacone odszkodowania za utratę źródeł dochodu,
- g) stopień i status realizacji działań osłonowych,
- h) liczba skarg.

Tak ukształtowany system monitoringu realizacji PPN pozwala na szybkie reagowanie w razie problemów oraz na sprawne raportowanie w ramach istniejących systemów zarządzania Kontraktem. Dane będą aktualizowane raz na kwartał.

Główne wskaźniki, które będą monitorowane w odniesieniu do Kontraktu realizowanego przez PGW WP RZGW we Wrocławiu obrazuje poniższa tabela ⁷.

Wskaźnik	Źródło informacji	Częstotliwość monitorowania	Wskaźnik postępu
Parametry zakładane			
Liczba nieruchomości podlegających wywłaszczeniu	Decyzja PNRI	Jednorazowo po wydaniu decyzji	Ilość (szt.)
Liczba nieruchomości podlegających trwałemu ograniczeniu w korzystaniu z nieruchomości	Decyzja PNRI	Jednorazowo po wydaniu decyzji	Ilość (szt.)
Liczba nieruchomości podlegających czasowemu ograniczeniu w korzystaniu z nieruchomości	Decyzja PNRI	Jednorazowo po wydaniu decyzji	Ilość (szt.)
Liczba osób dotkniętych realizacją projektu (PAP)	Księgi wieczyste, wypisy z ewidencji gruntów, decyzja PNRI	Jednorazowo po wydaniu decyzji Aktualizacja ciągła w trakcie okresu	Liczba

⁷ Z uwagi na fakt, że nie będzie fizycznych i ekonomicznych przesiedleń, PAP pozostaną w swoich gospodarstwach domowych i nie przewiduje się wpływu na poziom dochodów.

		uzgadniania i wypłat odszkodowań	
Kwota wszystkich wydatków na odszkodowania (planowane)	Rejestry PGW WP RZGW we Wrocławiu/Konsultanta	Miesięcznie/Kwartalnie	PLN
Liczba pozyskanych nieruchomości	Rejestry PGW WP RZGW we Wrocławiu /Konsultanta	Miesięcznie/Kwartalnie	Ilość (szt.)
Parametry osiągnięte			
Kwota wszystkich wydatków na odszkodowania (wydatki)	Rejestry finansowe PGW WP RZGW we Wrocławiu	Miesięcznie/Kwartalnie	PLN
Liczba pozyskanych nieruchomości	Rejestry PGW WP RZGW we Wrocławiu /Konsultanta	Miesięcznie/Kwartalnie	Ilość (szt.)
Wskaźniki efektywności			
Liczba skarg	Rejestry PGW WP RZGW we Wrocławiu /Konsultanta	Miesięcznie/Kwartalnie	Ilość (szt.)
Liczba rozpatrzonych skarg	Rejestry PGW WP RZGW we Wrocławiu /Konsultanta	Miesięcznie/Kwartalnie	Ilość (szt.)
Wypłacone odszkodowania, inne	Rejestry finansowe PGW WP RZGW we Wrocławiu	Miesięcznie/Kwartalnie	PLN

Działania PPN będą podlegały, w oparciu o ustalone wskaźniki, ciągłemu monitoringowi i okresowej aktualizacji przez zespół Konsultanta i przez JRP w miarę postępu prac oraz pojawiania się nowych okoliczności faktycznych i prawnych wpływających na realizację jego zapisów. Pozwoli to m.in. na dostarczenie stosownych informacji osobom dotkniętym skutkami realizacji Projektu, wczesną identyfikację ryzyk i wdrożenie metod, które pozwolą na minimalizację lub eliminację tych ryzyk.

Wyniki monitoringu będą przedstawiane w raportach: miesięcznym oraz kwartalnym. Ocena ex-post będzie przeprowadzona sześć miesięcy po zakończeniu implementacji PPN. Jego cele zostaną ocenione i udokumentowane w zakresie ustanowienia standardu życia osób objętych realizacją Projektu równego lub lepszego niż poziom ich życia przed realizacją Projektu.

14 Koszty i budżet

Lp.	Pozycja	Jednostka	Cena PLN/m2	Powierzchnia [ha] Ilość [sztuk]	Suma [PLN]
1	Zajęcia stałe ⁸ (Działki prywatne, gminne i działki o nieustalonym stanie prawnym)	Hektar	Brak danych*		Brak danych*
2	Trwałe ograniczenia w korzystaniu ⁹ (Działki prywatne, gminne i działki o nieustalonym stanie prawnym)	Hektar	Brak danych*	- -	Brak danych*
3	Zajęcia czasowe ¹⁰	Hektar	Brak danych*		
4	Koszty sądowe ¹¹	Nie dotyczy			Brak danych
5	Koszty wdrażania PPN ¹²	Nie dotyczy			Brak danych
6	Koszty nieprzewidziane (+20 % do pozycji Lp.: 1)	PLN			Brak danych
6	Razem: (suma pozycji – Lp.: 1-5)	PLN			Brak danych

* kwoty zostaną ustalone przez niezależnego rzeczoznawcę majątkowego

Informacja na temat wysokości odszkodowania za trwałe ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości zostanie uzupełniona po wykonaniu wyceny przez rzeczoznawcę majątkowego.

Odszkodowania są wypłacane przez Inwestora tj. PGW WP RZGW. Środki finansowe gwarantowane są przez Skarb Państwa, a dystrybuowane są za pośrednictwem Ministerstwa Finansów oraz Ministerstwa Infrastruktury do Wód Polskich.

⁸ Ostateczna ilość zostanie ustalona decyzjami PNRI

⁹ Ostateczna ilość zostanie ustalona decyzjami PNRI

¹⁰ Ostateczna ilość zostanie ustalona decyzjami PNRI.

¹¹ Kwota będzie zawierać koszty postępowań przed sądami administracyjnymi i sądami powszechnymi (koszty wpisów sądowych, koszty biegłych, koszty zastępstwa procesowego, depozyty i inne opłaty z tym związane)

Koszty przed sądami administracyjnymi mogą zostać oszacowane po uzyskaniu waloru ostateczności decyzji Wojewody Dolnośląskiego ustającej wysokość odszkodowania

¹² Kwota zostanie określona na etapie ustalania wysokości odszkodowania z PAP

PAP otrzymuje odszkodowanie przelewem z konta PGW WP RZGW na wskazany rachunek bankowy lub w przypadku, gdy PAP nie posiada konta bankowego wypłata nastąpi przekazem pocztowym.

W ramach kosztów nieprzewidzianych ujęto ewentualne koszty wykupu „resztówek”. W ramach kosztów wdrażania PPN zostaną ujęte między innymi koszty korespondencji z PAP oraz koszty przekazów, w przypadku wypłaty odszkodowania osobom nie posiadającym konta bankowego.

15 Harmonogram implementacji PPN

Poszczególne kroki niezbędne dla przygotowania i implementacji PPN, zgodnie z LARPF przedstawiono w poniższej tabeli. Szczegółowy harmonogram w tym zakresie zawiera załącznik nr 2 do niniejszego dokumentu.

OPRACOWANIE PPN			
L.p.	Działanie	Odpowiedzialność	Weryfikacja wykonanych działań
1	Ustalenie ostatecznego zakresu wyłączeń i sporządzenie projektu budowlanego	Konsultant	JRP
2	Ocena skutków społecznych Kontraktu	Konsultant	JRP
3	Weryfikacja zebranych materiałów, analiz oddziaływań i analiz ekonomicznych	Konsultant	JRP
4	Sporządzenie projektu PPN	Konsultant	JRP
5	Konsultacje społeczne PPN	JRP	PGW WP
6	W zakresie wynikającym z uwzględnienia uwag i wniosków do PPN – wprowadzenie zmian do PPN	Konsultant	JRP
7	Upublicznienie PPN (także na stronie internetowej Banku Światowego)	Bank Światowy	Bank Światowy

WDROŻENIE PPN			
L.p.	Działanie	Odpowiedzialność	Weryfikacja wykonanych działań
1	Złożenie wniosków o PNRI	Konsultant	JRP
2	Uzyskanie PNRI	Konsultant	JRP
3	Przekazanie PAP informacji o uzyskaniu PNRI i o jej skutkach oraz o	JRP	PGW WP

WDROŻENIE PPN

L.p.	Działanie	Odpowiedzialność	Weryfikacja wykonanych działań
	planowanych dalszych działaniach inwestora		
4	Wycena nieruchomości przez rzeczoznawców majątkowych	Konsultant	JRP
5	Dostarczenie osobom wywłaszczonym sporządzonych operatów szacunkowych i przeprowadzenie negocjacji	JRP	PGW WP
6	W przypadku niepowodzenia negocjacji – uzyskanie decyzji wojewody co do wysokości odszkodowania	JRP	PGW WP
7	Wypłata odszkodowań i inne działania kompensacyjne	JRP	PGW WP
8	Fizyczne przejęcie wywłaszczonych nieruchomości i rozpoczęcie robót	Wykonawca	JRP
9	Ewaluacja realizacji PPN	JRP	Bank Światowy

ZADANIE CYKLICZNE

L.p.	Działanie	Odpowiedzialność	Weryfikacja wykonanych działań
1	Wewnętrzny stały monitoring realizacji PPN	Konsultant	JRP
2	Raportowanie do Banku Światowego	JRP	Bank Światowy
3	Stała komunikacja z PAP	Konsultant	JRP

ZADANIA POREALIZACYJNE			
Krok	Działanie	Odpowiedzialność	Weryfikacja wykonanych działań
1	Ewaluacja realizacji PPN	Niezależny audytor zewnętrzny	Bank Światowy

16 Załączniki

16.1 TABELA – ZESTAWIENIE NIERUCHOMOŚCI, WŁAŚCICIELI I ODDZIAŁYWAŃ

Tabela załączona została w wersji elektronicznej.

16.2 HARMONOGRAM IMPLEMENTACJI PPN

Harmonogram załączono w wersji elektronicznej.

16.3 MAPY Z ZAKRESEM INWESTYCJI

Mapy załączone zostaną w wersji elektronicznej.

16.4 BADANIE SOCJOEKONOMICZNE

Badanie zostało załączone w wersji elektronicznej. Załącznik ten nie będzie podlegał publikacji z uwagi na przepisy o ochronie danych osobowych.

16.5 FORMULARZ SKŁADANIA SKARG DO KONSULTANTA (NA BAZIE WYTYCZNYCH BŚ)

Formularz został załączony w wersji elektronicznej.

16.6 RAPORT Z PRZEPROWADZONEJ DYSKUSJI PUBLICZNEJ NAD PROJEKTEM PPN

Raport załączony zostanie w wersji elektronicznej.

16.7 UMOWA UDOSTĘPNIENIA NIERUCHOMOŚCI NA POTRZEBY CZASOWEGO ZAJĘCIA TERENU

Umowa została załączona w wersji elektronicznej.